

N° 6/7 JUUNI-JUULI 2012 hind 2.20 €

muusika

EESTI MUUSIKA
PÄEVAD 2012

Unsup Chin

SUVEFESTIVALID

Eesti muusika
patrioot
Takahiro Akiba

**Vambola
Krigul**

Muusika

10

**Üllatused!
Kingitused!**

T 10. juuli kell 15.00
Viljandi Kondase Keskus
Sümposion.

Vanamuusika maailmas

Ettekanded: Oleg Hudjakov, Conrad Steinmann, Maret Tomson, Raho Langsepp, Lilian Langsepp, Neeme Punder

Avakontsert

Viljandi Linnakapell 40

Andreas Kalkun (kontratenor), Tarmo Tabas (tenor), Kai-Riin Kont, Neeme Punder (flöödid), Helena Valpeteris (viul), Stella Sõmer, Ele Sonn (klavessiin), Jaanus Roosileht (viola da gamba), Arno Anton (tromboon, plokklöödid), Anti Einpaul (dultsiaan, plokklöödid, pommer)

T 10. juuni kell 20 Viljandi Jaani kirik
Conrad Steinmann (Šveits, flöödid, aulos) Vana-Kreeka, keskaja ja kaasaja muusika

K 11. juuli 19.00 Viljandi Jaani kirik
Eric Ericson Kammerkoor (Rootsi)

Dirigent **Fredrik Malmberg**
J.S.Bach, Hispaania ja Portugali renessanssmuusika

N 12. juuli kell 19.00
Viljandi Pärimumuusika ait
Ungari rapsoodia

Ungari Riiklik Folkansambel

Rahvamuusikapäränd koos Liszti, Brahmsi, Kodaly ja Bartóki loominguga.

R 13. juuli kell 19.00 Viljandi Jaani kirik
Suured õpilased suurte õpetajatega

Oleg Hudjakov
(Venemaa, flööt, ca. 1850)

Elina Katchalova

(Venemaa, haamerklaver, klaver)
J.Haydn, I.Mosheles, L.van Beethoven

Viljandi XXVII Vanamuusika Festival 10–15 juuli 2012

Kunstiline juht: Neeme Punder

R 13. juuli kell 22.00 Viljandi Pärimumuusika Ait (väike saal)

Öökonsert: Una Corda

Kristi Mühling (kannel)
Liis Viira (harf)
Ene Nael (klavessiin)
J.S.Bach, R.Kangro jt.

L 14. juuli kell 19.00

Viljandi Baptistikirik
Kolmanda aastatuhande vanamuusika

Klaaspärlimäng Sinfonietta

Kunstiline juht Andres Mustonen
kontsertmeister Maano Männi
W.A.Mozart, S.Barber jt.

L 14. juuli kell 22.00 Viljandi Pärimumuusika Ait

Öökonsert: „Kaks roosi”

Sofia Rubina ansambel

Aleksandra Anstal, Ara Yaraljan, Virgo Sillamaa, Meelis Vind
Juudi muusika vanad viisid

P 15. juuli kell 17.00

Viljandi Pärimumuusika ait
„Muusade lood”

Noored vanamuusikud

Michael Praetoriuse (1571 – 1621) kogumikust „Terpsichore”
Tantsuseaded Anu Ruusmaa, kunstnik Riina Vanhanen, muusikajuht Neeme Punder

Pääsmed müügil Piletilevis.

Hinnad mõistlikud.

Festivali passid müügil Viljandi I-punktis.

Festivali info: 5665 9257.

<http://kultuuri.net/muusika/vanamuusika>

ANTILA
OÜ KOOPIASTUDIO

F28
KULTUURIKAPITAL

KULTUURIMINISTEERIUM
ESTONIAN MINISTRY OF CULTURE
KASARITÄNNUKASU
MÕIKOGU

kultuuri.net
VILJANDI
LINNAVALITSUS

ERR
koopia kolm

6-7/2012

Nii elus kui muusikas on olulised avastused ja millegi uue kogemine. Muusika ja maailm on suur ja lõputu ning on hea teada, et ka avastusi jagub lõpmatult. Seda numbrit tehes olid minu avastused löökpillid ja nende kasutus Vambola Krigulit intervjuerides ja vestlused Takahiro Akibaga, eesti muusika patrioodiga Jaapanis. Minu jaoks oli väga huvitav kogeda, millisena näeb jaapani muusik eesti muusikat ja põnev oli ka teada saada, et lääne muusikaharidus on Jaapani elu loomulik osa.

Avastusrohked on ka selle suve muusikafestivalid. Selles ajakirjanumbris leiab nende ülevaateid, nii et igauks saab valida endale sobiva.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Kõrver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegjum: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Roosikrantsi 11, II korrus, tuba 256, Tallinn 10119
Toimetuse telefon **6 416 016**
Kodulehekülj: **www.ajakirimuusika.ee**
Trükitud **Pajo trükikojas**
Pärnu mnt. 58, Sindi linn, 86703 Pärnumaa
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Maakri 23A, 10145 Tallinn
Tel 617 7717, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
Otsekorraldus **1,47** eurot number
Aastatellimus **20,50** eurot
Muusikaõpetajatele ja -õpilastele aastatellimise soodushind 16 eurot.
Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee,
herje@ema.edu.ee,
6 416 016, 55 56 18 94

Vambola Krigul
FOTO MAIT JÜRIADO

muusika

KAVA

KES?

2 Ia Rimmel. Löökpillidest, uuest muusikast ja inimeseks olemisest. Intervjuu Vambola Kriguliga

UUDISEID MAAILMAST

10 Nele-Eva Steinfeld, Ivo Heinloo. Muusika-uudiseid maailmast

TÄHT

14 Elis Vesik. Unsuk Chini korrastatud kõlakao-
sed

VESTLUS

17 Ia Rimmel. Eesti muusikas hoitakse oma pärandit. Intervjuu Takahiro Akibaga

FESTIVAL

21 Heili Vaus-Tamm. Birgitta festival
22 Arne Mikk. Miks tulla Saaremaa ooperipäevadele?
23 Erki Pruul. XX Viljandi pärimusmuusika festivali pealkiri on "Mehe laul"
23 Eva Punder. Haapsalu keelpillifestival
24 Kristi Hinsberg. Kuressaare kammermuusika päevad
24 Nargen-festival 2012
25 Kristo Rajasaare. Järvakandi kutsub "Rabarockile"
26 Virge Joamets. Haapsalu vanamuusikafestival
27 Neeme Punder. XXVII Viljandi vanamuusika festival küsib küsimusi
28 Kristjan Hallik. Järvi Suvefestival
29 Inna Kivi. "Klaaspärlimäng 2012"
30 Virge Joamets. XXVI Tallinna rahvusvaheline oreelfestival
30 Tiit Peterson. Tallinna kitarrifestival
31 Virge Joamets. XV Suure-Jaani muusikafestival

MULJE

32 Ivo Heinloo. "Jazzkaar 2012" – Garbarek ja teised
32 Marje Ingel. Lauljad, kes andsid "Jazzkaarele" hääle
34 Gerhard Lock. Bändi vaimu ja kalliskivide jälgedel. Eesti muusika päevad 2012
38 Farištamo Susi. Kammermuusika meil ja mujal. Rahvusvahelisest kammermuusika festivalist ja Euroopa Kammermuusikaõpetajate Ühingu konverentsist
40 Virge Joamets. Tundetulvad Vanemuise väikese maja laval. Massenet' ooperi "Werther" lavastusest
42 Mari Tammar. Sõnavabadust avardav Folk Orchestra

UUDISEID EESTIST

44 Muusikauudiseid Eestist

PLAAT

52 Heliplaatide tutvustus

PILL

55 Madis Vilgats. Tuuba

FOTO MAIT JÜRIADO

Löökpillidest, uuest muusikast ja inimeseks olemisest

IA REMMEL

Kuulsin Vambola Krigulit esmakordselt 2000. aastal Eesti Klassika-Eurovisiooni finaalis. Ma pole just nii väga eelarvamustega inimene, aga sinnamaani ei olnud ma eriti süvenenud löökpillidesse, ega kujutlenud neid soolopillina orkestri ees, kuigi teadsin, et ega ükski suurem nüüdismuusikat esitav koosseis naljalt ilma löökpillide-

ta hakkama ei saa. See esinemine, kus Vambola Krigul mängis oma venna Ülo teost “Ringing Options”, oli minu jaoks nii mitmeski mõttes silmi avav. Loodan, et ka see, mida järgnevalt räägib Vambola, aitab ehk veelgi rohkem aru saada ja süveneda löökpillide väga omapärasesse, kõlavõimalusterohkesse ja meie aja muusikale olulisse maailma.

Löökpillimängija peab olema “kõigesööja”, valmis igasuguseks erinevaks tegevuseks.

Sinu ametinimetus on löökpillimängija. Pean tunnistama, et ega ma esimesel hetkel ei teagi, millised on kõik need pillid, mida löökpillimängija mängib. Kuidas sina kirjeldaksid löökpille ja löökpillimängija elukutset?

Tõepoolest, ega ühegi teise pilli mängijat ei nimetata niimoodi. Ei öelda ju puhkpillimängija flöödi, klarneti või oboemängija kohta või keelpillimängija viiuldaja, tšellisti või aldimängija kohta. Kui ütled viiul, siis tekib peas kohe pilt viiulist. Aga kui ütled löökpillid...

... siis ei tule kohe trumm silme ette.

Pigem tuleb silme ette veoauto ja palju tõstmist. On küllaltki kurioosne, et vaid löökpillimängijad, kuigi, tõsi küll, olude sunnil vahel ka pianistid/klahvpillimängijad, on tänapäeval justkui ainsad järelejäänud keskaegsed linnamuusikud, kes peavad valdama kõiki oma kategooria instrumente. Mõni aasta tagasi, kui me PaukenfEstiga ringreisil olime, jõudsime teha kolm kontserti. Rohkem lihtsalt ei jaksanud. Sõitsime ringi furgoonautoga, lava ülesehitamine võttis kuus-seitse tundi aega. See logistika on meele, löökpillimängija jaoks algab proov alati varem ja lõpeb hiljem kui teistel.

Löökpillimängija peab olema “kõigesööja”, valmis igasuguseks erinevaks tegevuseks. Löökpillide hulka arvatakse väga palju ka

selliseid objekte, mida ei lööda, vaid puhutakse, poogendatakse või tehakse muud sellist. Mu kolleeg pildistas kord ühte NYYYD-festivali proovi. Minust ei olnud seal ühtegi pilti, kus ma oleksin pulgaga midagi löönud. Küll oli aga näha igasuguseid alternatiivseid mänguvõtteid, ka klaveri sees mängimist.

Aga millised on sinu põhipillid?

Neid on küll raske üles lugeda. On ka neid löökpillimängijaid, kes spetsialiseeruvad teatud kindlale instrumendile, mina aga olen löökpillimängija just selle sõna laiemas tähenduses. Kõigepealt on seal traditsioonilised löökpillid: marimbad, vibrafonid, timpanid, trummid – nimekiri tuleks pikk. Aga ma olen ka ehitanud eksperimentaalseid pille, nii lihtsalt oma lõbuks kui ka heliloojatele, konstrueerinud neid vastavalt nende kõlasoovile.

Kellele ja milliseid pille sa oled valmistanud?

Tanja Kozlova, Toivo Tulevile. Toivo näiteks otsis kord sellist heli, mille lähtekohaks oli kõlapulk ehk *claves*, aga ta tahtis, et see oleks pehmema atakiga, õhulisema karakteriga ja et seal oleksid võimalikud erinevad helikõrgused. Proovisin nii ja naa ja lõpuks leidsin, et kõige paremini sobib materjalina bambus. Kinnitasin ühe bambustoru spetsiaalselt valmistatud rakise külge rippuma ja seda kahe erineva pikkusega bambustoruga lüües oli võimalik erinevaid helikõrgusi tekitada. Selline kõla sobis talle. Aga sarnaseid näiteid on veel mitmeid.

Tundub, et viimasel sajandil on instrumentide kasutuses toimunud nihe. Varasemad juhtivad pillid, näiteks klaver, viiul jne, on nüüdismuusikas oma liidripositsiooni minetanud.

Ansambliga U: Vasakult: Helena Tuuling, Vambola Krigul, Merje Roomere, Taavi Kerikmäe, Levi-Danel Mägila ja Tarmo Johannes.
FOTO TARVO HANNO VARRES

Löökpillid on XXI sajandi esimesed viiulid. (New York Times)

Milline kasutus ja roll on löökpillidel nüüdismuusikas?

Järgnev võib kõlada uhkelt ja suurustavalt, aga lugesin New York Timesist ühte artiklit, kus oli öeldud, et löökpillid on XXI sajandi esimesed viiulid. Löökpille kasutatakse nüüdismuusikas tõesti palju, nende maailm on väga värvikas ja kogu aeg tehakse pille juurde. Ja näiteks kui mõnes instrumentaalkontserdis on soolopartii kakskümmend lehekülge, siis löökpillipartii võib täiesti vabalt olla kolmkümmend lehekülge. Ka saatja rollis on meil vaja erinevaid lünki täita.

Nimeta mõni endale eriti oluline teos. Mis on need löökpillimuusika “must hear” teosed sinu listis?

Üks väga märgilise tähtsusega lugu oli mulle Xenakise “Psappha”. Õppisin siis veel Muusikakeskkoolis ja sain kord loa minna raamatukokku riulite vahele löökpillinoote vaatama. Leidsin seal selle noodi, midagi niisugust ei olnud ma kunagi varem näinud. Vahetult enne seda olin ma tutvunud ka Steve Reichi loominguga ja hakkasin tasapisi aru saama, et klassikaline muusika ei pea tingimata olema, parukas peas, elevandiluust kaabitsaga sügamine. Jäin Xenakise partituuri lõksu ja ei ole seal siiani välja saanud. Kirjutasin sellest teosest lõpuks ka magistritöö. Loo mängimiseni jõudsin siis, kui olin seda aastaid lihtsalt uurinud ja vaadanud. Pärast selgus, et see ongi üks kõige suuremaid lugusid klassikalises löökpillirepertuaaris, aga siis ma seda veel ei teadnud. Löökpillimuusikas on minu jaoks peale Xenakise veel väga märgilise tähtsusega Claude Vivier’ “Cinq chansons”, seda just oma hapruse poolest. Ja siis muidugi Kaija Saariaho “Six Japanese gardens” ja veel mitmed teised. Klassikalise löökpillimuusika nn käiberepertuaari hulgas on muidugi paras ports mängijate enda komponeeritud mugavaid/pillipäraseid/toretsevaid teoseid, mis on sageli muusikaliselt nii küündimatud, et ajavad kiiresti igasuguse pillimängu isu ära. On väga selge kvaliteedi vahe, kas teose on loonud “päris”- või “mängu”-helilooja.

Uskumatu, et see Xenakise noot siis üldse noodikogus olemas oli.

See oli 1997. aastal, praegu on muidugi juba igasuguseid noote saada.

Kas seda oli siis Eestis esitatud?

Ei. Minu ettekanne 2000. aastal oli Eesti esiettekanne.

Missuguseid selliseid esiettekandeid oled sa veel teinud?

Näiteks Xenakise “Rebonds”, David Langi “The Anvil Chorus”, löökpilliansambli lugudest Steve Reichi “Nagoya Marimbas”. Kõiki neid oli mujal maailmas juba väga palju mängitud. Aga meil oli pikka aega löökpillimängimise kuvand selline, et need on sellised mehed, kes seisavad orkestri tagumises reas ja teevad vahel oma triangliga paar kõlksu. Nõukogudeaegne löökpillikool oli kõike muud kui hetkesituatsiooniga arvestav ja erialatundides mängiti põhiliselt ksülofoniga viiulirepertuaari. Praeguseks on Mark Pekarski Venemaal väga suure töö ära teinud, ainsa mohikaanlase-na juba sügaval nõukogude ajal uuenduste eest võideldes.

Reichil on muidugi veel hulgaliselt väga häid lugusid. Mõni aasta tagasi oli mul heameel koos teistega esitada tema “Drummingut” – seda küll mitte Eesti esiettekandena.

Ja siis on veel mõned lood, mida olen esitanud lihtsalt sellepärast, et kuulda, kuidas nad kõlavad. Nad võivad pealtnäha olla täiesti mittemidagiütlevad. Selline lugu oli näiteks tšehhi helilooja Tomas Svoboda pala “Ajataju” suurele gongile. Morton Feldmani “The King of Denmark” on kindlasti lugu, mis tasub kuulamist, eriti et lõhkuda stereotüüpset arvamust löökpillimuusikast. Enamasti arvatakse, et see on pidevalt väga vali, aga “The King of Denmark” on ekstreemselt vaikne teos. Steven Schick rääkis kord, kuidas ta Carnegie Hallis seda mängis, alustas, inimesed muudkui sumisesid saalis. Umbes kolmanda minuti lõpul hakati aru saama, et see nüüd ongi see lugu. Viis minutit ta umbes kestabki...

Publik ei ole harjunud kuulama midagi, mis on vaikne ja teistmoodi.

Ma ise kogesin samalaadset situatsiooni, kui Udo Kasemets oli 2006. aastal NYFD-festivali külaline. Mängisin üht tema sooloteost ja Udo soov oli, et see käiks juba sel ajal, kui publik saali tuleb. Publik hakkas tulema, lugu juba käis. Kõik seletasid suure häälega. Üks mu hea tuttav istus mu lähedusse ja ütles, et ära siis väga kõvasti ka mängi. Vastasin, et ega see sellest kõvemaks ei lähegi. Läks aega, enne kui aru saadi, et lugu juba käib. Aga Udo oli õnnelik, see oli just see, mida ta soovis. Üleminek mürast muusikasse.

Kindlasti tahaks veel mängida Helmut Lachenmanni “Intérieur”. Stockhauseni “Zyklus” on üks esimesi suuri märgilise tähtsusega teoseid. Aga nagu selliste lugudega mõnikord on – ma ei tea, kas nad kõik on publikule nii huvitavad.

Mäletan sinu Reichi-esituse PaukenEstiga. Mul oli neid erakordsetelt huvitav kuulata.

Löökpillidega võib muidugi kehtida ka see, et kuulajale on ka lihtsalt huvitav kõiki neid pille näha ja vaadata pillimängija liikumist. See on visuaalselt atraktiivne. Aga kui olla seda juba piisavalt näinud, siis ühel hetkel hakkab see häirima. Ma ise panen mõnd lugu kuulates juba silmad kinni.

Aga tegelikult ma kodus kuulan löökpillimuusikat ja üldse klassikat väga harva.

Mida sa siis kodus vabal hetkel armastad kuulata?

1970ndate aastate progerocki, pisut keerukamaid kompositsioone. *House*’ist kuni kõige käremana norra *metal*’ini. Mulle tundub, et levimuusika, eriti intellektuaalne levimuusika on klassikaliste muusikute ringkonnas põhjendamatult alahinnatud. Kõik, mis on professionaalselt tehtud, väärrib vähemalt üks kord kuulamist. Kõigil on muidugi omad maitse-eelistused. Aga kvaliteet kostab alati välja ja see on olenemata stiilist mulle vastuvõetav.

Sama tahaksin tegelikult öelda klassikaliste muusikute suhtumisest niinimetatud kerge muusika tegijatesse, kes sageli on iseõppijad. Ma pean ütlema, et ma siiralt kadestan neid, kes on mõnda pilli ise mängima õppinud. Nad ei alusta harjutustest, mida metoodik on välja mõelnud, vaid lihtsalt võtavad pilli ja õpivad seda mängima ning saavutavad oma instrumendiga mingi väga isikliku kontakti. Vahel on iseõppijate esitused siiramad, vabamad poosidest. Nende eelis on muidugi see, et valdavalt esitavad nad iseenese loomingut. “Klassikute” hulgas võib sageli märgata suisa erinevate žestide ja pooside koolkondi.

Mulle tundub, et akadeemiline haridus vahel isegi lämmatab midagi.

Selleks, et saada lämmatatud, peavad isiksusel olema kõigepealt ka lämbumist soodustavad eeldused. Akadeemiline muusikaõppimise süsteem on kehtinud kaua ja annab muidugi väga häid tulemusi, aga andekad tulevad ka väljastpoolt süsteemi. Karu saab tantsima õpetada, aga kas seda ka vaja on? Kasvatustlikus mõttes on tark panna laps muusikakooli, see distsiplineerib teda, annab talle tegevust, õpetab keskendumisele. Aga akadeemilisest haridusest ei maksa teha tingimata ideaali, on ka teisi võimalusi. Ja teistsugust muusikat.

Räägi natuke lähemalt ka oma muusikaõpingutest. Sinu isa on RAMi laulja ja ema muusikaõpetaja, vend on helilooja. Alustasid Nõmme Muusikakoolis – kas muusikaõppimine oli loomulik valik või rohkem juhus?

Nõmme Muusikakool oli otse meie kodu vastas ja see oli muidugi täiesti loomulik, et mind sinna pandi. Ma küll ei mäleta, et ma ise oleksin väga soovi avaldanud. Küll aga hakkasime juba enne seda vennaga bändi tegema. Isa lindikogus oli üks eriline lint, koodnimetusega "sinine lint", mis oli minu elus erilise tähtsusega. Seal olid Rolling Stones, Jimi Hendrix, Cream, biitlid. Isa oli need juba 1960ndatel raadiost lindistanud, seda kuulasime vennaga ikka iga päev. Ülo on hiljem olnud aktiivselt seotud mitme-

te bändidega, aga mulle avaldas see bänditegemine n-ö olemuslikku mõju – olen hiljem alati üritanud oma asju teha nagu bändi, mitte käsu korras, vaid huvist lähtuvalt. Loomulikult on aegu, kui istun klassis ja harjutan kuni ümberkukkumiseni. Aga see ei ole mulle pooltki nii huvitav kui mängida kellegagi koos. Sotsiaalne aspekt muusikategemise juures on mulle väga oluline.

Algul õppisin muusikakoolis flööti. Aga siis hakati seal tegema puhkpilliorkestrit. Flöödimängijaid oli palju, aga trummimängijaid mitte ühtegi. Nii mind pandigi puhkpilliorkestrisse trumme mängima. Siis leiti, et võiksin ka löökpillitunnis käia, ja õppisingi mitu aastat Madis Kaupmehe juures. Flööt ei osutunud aga minu instrumendiks ja ema saatis mind klarnetit õppima Villu Mustingu juurde, kes oli sel ajal muusikakooli direktor, suur autoriteet, äärmiselt soe ja meeldiv inimene, samas range õpetaja. Õpetaja Musting andis mulle väga palju ja tema juures õppimine on tegelikult minu arvates üks põhilisi põhjusi, miks minust hiljem muusik sai. Aga Nõmme Muusikakooli ma lõpetasin löökpillidega ja läksin neid ka

Olen üritanud oma asju teha nagu bändi, mitte käsu korras, vaid huvist lähtuvalt.

õppima Muusikakeskkooli X klassi. Käisin ka Otsa kooli katsetel, et džässiosakonda sisse astuda ja pidin siis valima. Ma olin juba peaaegu otsustanud ja vanemad ütlesid ka, et mine Muusikakeskkooli. Siis aga sattusin ühest laagrist koos koju sõitma Ott Kasega, kes oli minu jaoks suur autoriteet. Küsisin siis temalt ka, et mida ta soovib. Ja Ott ütles umbes niimoodi: džässi on sul hiljem võimalik piisava töö korral ka klassika põhjalt mängida, aga kui sa tahad päriselt klassikalise muusikuna tegutseda, siis mine Muusikakeskkooli. Käisin veel mõnda aega Nõmmel klarnetitunnis edasi, aga lõpuks ei olnud enam aega kahes koolis käia.

Asutasid 1999. aastal löökpilliansambli PaukenEst. Maailmas on mõned väga head löökpilliansamblid, aga Eestis olete teie esimene ja ainuke. Kuidas PaukenEst võimalikuks sai?

Löökpilliansambel oli minu suur unistus. 1998. aastal Muusikakeskkooli viimases klassis oli mul ja mu tulevastel ansamblikaaslastel võimalus minna Stockholmi suurele rahvusvahelisele löökpillifestivalile. Stockholm oli sel aastal Euroopa kultuuripealinn ja festivali kunstiline juht Anders Loguin Kroumatast. Kohal olid kõik maailma tipud: Evelyn Glennie, Keiko Abe, Sylvio Gualda, kellele Xenakis kõik oma löökpilliteosed on kirjutanud. Kroumata ise mängis, Nexus, Amadinda. Nädal aega kontserdid ja meistriklässid. Sain sellest heas mõttes šoki ja tulin tagasi teise inimesena.

Aasta hiljem avati Muusikaakadeemia uus hoone ja koos uue majaga tekkis võimalus pillide hankeks. Nii saime kokku piisavalt instrumente ja oli võimalik sellist ansamblit kokku panna. Meie esimene esinemine toimus Eesti Kontserdi löökpillimuusika festivalil "Pauken" 2000. aastal. Meie kindel soov oli ka tellida eesti heliloojatelt. Sellisele koosseisule polnudki eesti muusikas õieti mida-

Lauldes üht lugu kontserdil juba viiekümnendat korda, jõuad selle teose puhul tasan-dile, millest ei oleks osanud varem mõeldagi.

gi kirjutatud. Esimesel kontserdil oli meil neli esiettekannet neljalt eesti heliloojalt: Lepo Sumera, Eino Tamberg, Timo Steiner ja mu vend Ülo Krigul. Meile on kirjutanud veel Märt-Matis Lill, Sven Grünberg, Margo Kõlar...

Sellisele erilisele koosseisule kirjutamine on kindlasti väga spetsiifiline. Kas helilooja vajab lugu kirjutades ka koostööd pillimängijaga, selgitust ja tutvustust, mis tema instrumentid on võimalik?

Ma olen alati palunud võimalust selgitada. Näitan mänguvõtteid ja seda, kuidas mingit kõla saab tekitada. Selgitama peab vahel ka seda, et kõlatekitamise võimalused ei oleks kirjutatud sellises järjekorras, et pillimängijal ei jää aega nuiade vahetamiseks.

Sa ei ole ju ka ainult pillimängimisega tegelnud – oled pikka aega olnud laulja Heinavankris. Kuidas Heinavanker sinu ellu tuli?

Varajane muusika on mind alati väga tõmmanud. Tegin muusikaakadeemias kaasa ühes Toomas Siitani Schützi motettide pro-

Sven Grünbergiga Suure-Jaani muusikafestivalil.
FOTO JAANUS SIIM

Pere. Vasakult Tuule-Helin, abikaasa Triin, Liisi-Mai, Vambola.

FOTO ERAKOGUST

jektis. Ukse vahelt sattus sisse vaatama Margo Kõlar, kutsus mind hiljem kõrvale ja küsis, miks sa siin oled. Ütlesin, et mulle meeldib, tema vastas selle peale – mul on sulle üks ansambel pakkuda.

Heinavanker on järjekordne näide sellest, mida tähendab oma-vaheline sobivus. Ansambelis on juba pikka aega ühed ja samad inimesed. See on väga mõnus seltskond, oleme mida kõike “koos ära söönud” ja kümneid tuhandeid kilomeetreid kitsas autos sõitnud.

Heinavanker on selline ansambel, kes end ei afišeeri, ei tüki esile.

Absoluutselt mitte! Margo ei tee kontserte publiku pärast, teda huvitab varane kirikumuusika ja palvetamine ja ta suurim lemmik muusikas on Johannes Ockeghem. Teine suur teema, millega me tegeleme, on eesti vaimulikud rahvaviisid. Seaded, mida me laulame, on natuke iseväрки. Neid pole kirja pandud, nad on nagu improvisatsioon, mis fikseerub teatud aja möödudes enam-vähem kindlasse vormi. See on nagu suuline traditsioon. Margo ütleb naljatades, et see on kõige parem autorikaitse, kui partiid eksisteerivad ainult lauljate peas. Heinavanker on mulle oluliselt õpetanud ka teostesse süvenemist – lauldes näiteks üht lugu kontserdil juba viiekümneendat korda, jõuad selle teose puhul tasandile, millest ei oleks osanud varem mõeldagi. Ja ette vastates tekkivale küsimusele: ei hakka igav. Aga eeskätt olen Heinavankris õppinud kuulama ja hingama koos teistega – see on tase, millest projektikoosseisude puhul ei tasu mõtlema hakatagi. See on üle kandunud ka minu pillimängu – harjumus hingata vastavalt fraasijoonele ja see aitab alati mõtestada ka kõige “labasemat” löökpillipartiid.

Aga “erialaseks” ansambliks on sulle praegu ansambel U:...

Ansambel U: ongi minu jaoks praegu selliseks “bändiks”, mida eespool mainisin. See on “bänd” parimas mõttes. Meil puuduvad asendatavad inimesed ja teeme seda muusikat, mis meile meeldib.

Ansambli U: kõla on väga värviline ja kindlasti on see väga ebakonventsionaalne. Mängime palju spektraalmuusikat – Grisey'd, Murail'd, oleme kõlale orienteeritud. Meie huvi on leida kõlasid ka alternatiivsetest allikatest. Eesti heliloojatest on meil tihedam koostöö Tanja Kozlova ja Märta-Matis Lillega, aga ka muude maade heliloojatega, Antti Auvineni, Jarkko Hartikaineni ja Bryan Christianiga, kes oli siin vahetusüliõpilane.

Üks erilisemaid kogemusi Ansambliga U: oli mulle Stockhauseni “Aus den sieben Tagen” esitamine, mis eeldas nelja päeva paastu absoluutselt kõiges: söömisel, joomises, magamises ja mõtlemises. Need tingimused on Stockhauseni partituuris kirjas. Me pidime kõigest paastuma, et tundlikkus viimase peale keerata. Mõtete peletamiseks lugesin vahepeal lihtsalt numbreid; nelja päeva kohta magasin kokku kümme tundi. Kogu selle aja jooksul sõin kolm basiilikulehte. Aga see oli kogemus, mis oli iga minutit väärt. Kui me siis lõpuks kuidagi hõljudes ja komberdades lavale läksime, oli erakordne see kahin, mis tekkis, kui võtsin ära oma kõrvatropid ja panin käed sülle. See oli lihtsalt kõrvulukustavalt vali. Tajud olid nii erksaks muutunud.

Me ei ole kunagi olnud väga tugevad vastama kontserdikorraldaja ootustele, sellepärast oleme oma kontserte ise korraldanud. Meie publik ei ole olnud väga rohkearvuline, aga oleme saanud teha seda, mida soovime, ja ei ole pidanud kellestki sõltuma.

Kes või mis on sind veel mõjutanud ja sulle oluline olnud?

Pöördepunkt mu elus oli seesama eespool mainitud Stockholmi festival.

Meenutaksin veel üht sellist kogemust. Olime Üloga Tšehhi-maal ühes laagris. Seda pidas meie tuttav Tomas Ondrusek oma kodutalus. Laagri teemaks oli kirjutada muusikat löökpillidele. Heliloojad ja pillimängijad jagati paarideks ja loositi välja ruumid. Igas ruumis olid pillid, mida kasutada, nädala pärast pidi lugu valmis olema. Meil Üloga läks veel hästi, meie saime viis pisikest metallist kaussi. Kes pille juurde tahtis, pidi need ise ehitama. Seal oli suur tööruum, kus oli metalli, puitu, nahka, kive – igasugust materjali. Konventsionaalseid löökpile polnud. See oli ekstreemne, aga väga avardav kogemus. Töötasime selle viie metallkausiga, see oli nagu kivist vee välja pigistamine. Väga huvitav oli, viis väga huvitavat päeva!

Inimesena on mulle väga sügavat mõju avaldanud Sven Grünberg. Meie suhtlemine algas, kui tal oli vaja ühe loo jaoks löökpillimängijat. Ta on minu jaoks väga tugev suunanäitaja. Kuigi tal on palju tööd, jätkub tal aega istuda ja rääkida, mitte asistest asjadest, vaid elust ja inimeseks olemisest. Kohtumised ja jutuajamised temaga on alati ühest küljest virgutavad, teisest küljest rahustavad ja annavad lootust, et tänapäeva virvarris on ikkagi olemas mingid püsivad väärtused.

Meie aja elustiil killustab ja keskendumine on üha raskem.

Kipun ka ise ennast killustama. Mul tekib alatasa erinevaid huviseid ja kui miski haarab, hakkab sellesse kohe süvenema. Kui ma aga siis näen, et tundmaõppimine võtab rohkem aega kui üks elu, jätan ma ta sinnapaika, saan aru, et see on võimatu. Vahepeal tundsin huvi näiteks kingade tegemise vastu. Mul oli kinnisidee teha ideaalseid kingi. Uuris kinga valmistamise õpetusi, vaatasin õppevideoid, aga lõpuks selgus, et see on ikkagi väga keeruline kunst.

Sellega seoses tahangi öelda, et mind sageli häirib, kui muusikud kipuvad end mõne teise eluala inimestest paremaks pidama. Loomulikult on muusikuks olemine väga suur töö iseendaga, suur pühendumine, aga nagu öeldakse – päeva lõpuks on ikkagi kõige olulisem, kes sa lihtsalt inimesena oled. Ma ei oska nüüd küll pärast seda, kui ma olen vaadanud ja üritanud õppida kingade valmistamist ja näinud, kui raske see on, ennast muusikuna paremaks pidada. Ma austan väga neid, kes kingi valmistavad. Ma olen väga tänulik neile, kes linna tänavad lumest puhtaks lükkavad või mulle kohvikus koogi ulatavad. Kõik on võrdselt väärtuslikud. Ei ole nii, et muusiku töö hulk vabandab näiteks tema halba iseloomu. Inimlik tasand ja sotsiaalne külg on muusikategemise juures väga oluline ja muusikategemist ei saa inimeseks olemisest lahutada.

Kes on sind toetanud tavaelus ja muusikuks olemisel?

Ma olen oma olemuselt küllaltki perekeskne inimene ja sellega on mul väga vedanud. Mul on maailma parimad vanemad, kes hoidsid mind kasvatades just paraja pikkusega keti otsas – vahel siktades, vahel järele andes. Ma olen ikka mõelnud, et kui ma ise suudaksin oma lastele pooltki nii hea vanem olla, on ka minu lastel põhjust tulevikus rõõmustada. Ülo on olnud mulle vanem vend selle sõna kõige paremas tähenduses.

Saatust andis mulle võimaluse kohtuda oma tulevase abikaasaga juba 14-aastaselt ja seda võimalust ma käest ei lasknud. Ma väga imetlen tema võimet minu vahetevahel küllaltki ebastabiilse iseloomuga toime tulla – temas on kõige muu toreda kõrval mingit mi-

Päeva lõpuks on ikkagi kõige olulisem, kes sa lihtsalt inimesena oled.

nule nii vajalikku rahulikkust, ilma milleta kipuaksin küll sageli üle kuumenema. Ja lapsed on meil toredad – oma loomult küll väga erinevad, täiendavad teineteist hästi. Minu jaoks on mu pere ja mu lähedased olnud alati mu tegemiste ja tegemata jätmiste planeerimise lähtekohaks ning ilma pere ja lähedaste sõprade toeta ei oleks ma kindlasti oma elus ja inimeseks olemises seal, kus ma praegu olen.

FOTO MAIT JÜRIADO

MÕJUTANUD MUUSIKA

Rolling Stones, Jimi Hendrix,
The Beatles, Korallid, Led Zeppelin
Iron Maiden "Number of the Beast"
Mozart Reekviem
Emerson, Lake & Palmer "Tarkus"
Genesis "Trick of the tail"
Iannis Xenakis "Psappha"
Igor Stravinski "Kevadpühitus"
Steve Reich "Proverb"
Louis Andriessen "De Tijd"
Wayne Siegel "Savanna"
Johannes Ockeghem "Salve Regina"
Claude Vivier "Cinq chansons"
Kaija Saariaho "Six Japanese gardens"
Tomas Svoboda "Ajataju"
Morton Feldman "The King of Denmark"
Helmut Lachenmann "Intérieur"
Karlheinz Stockhausen "Zyklus"
Toivo Tulev "Leave, alas, this tormenting"
Iannis Xenakis "Pleiades"
Brian Ferneyhough "Bone Alphabet"

NELE-EVA STEINFELD
muusikaajakirjanik

Plaadifirma Naxos sai 25-aastaseks

Firma asutaja on saksa päritolu Hongkongi resident Klaus Heymann, kes peab Naxose kõige olulisemateks tunnusjoonteks ulatuslikku repertuaari, plaatide odavat hinda ja toodete uudsust. Plaatide väljaandmisel teoseid enamasti ei korrata ja seepärast on sealne teoste valik võrreldes teiste plaadifirmadega oluliselt suurem. Naxos on tuntud ühtlasi odavaima firma-na plaaditurul.

Firma 25. aastapäeva puhul anti välja oma tegevust tutvustav raamat "The Story of Naxos". Aprillis ilmus üheksa temaatilist CD-komplekti, igatühes kümme plaati. Nendel kõlab nii ooperi-, balleti- kui ka sümfooniline muusika, samuti klaveri- ja viiulikontserdid ja vaimulik muusika. Sel aastal ilmutab plaadifirma Naxos umbes 300 heliplaati.

Jüri Reinvere ooper "Puhastus" Soome Rahvusooperis

Soome Rahvusooperis esietendus 20. aprillil Jüri Reinvere ooper "Puhastus", mis põhineb menukirjaniku ja Jüri Reinvere hea tuttava Sofi Oksaneni samanimelisel romaanil. Soomes tekitas Reinvere ooper palju kõneainet ja oli tänavuse kevade üks oodatuid lavastus Rahvusooperis. Toimus kümme etendust, neid vaadanud soome haritlaskonnale pakkus ooper suurt huvi ning sealse ajakirjanduses said teos ja lavastus palju positiivset vastukaja.

Tööprotsess oli väga intensiivne ning Reinvere sõnul sisenenud ta sellesse ühe inimesena ja väljunud hoopis teisena. Reinvere väitel toetub ooper, mille libreto autor ta ühtlasi on, laiemalt kogu ajastule ja olustikule, mida Oksanen oma raamatus kirjeldab. Helilooja sõnul on teost läbiv ajalooline taust talle ja tema perele väga tuttav ning tema meelest on oma mineviku läbitunnetamine ja analüüsimine väga oluline. Lavastaja Tiina Puumalainen sõnul oli koostöö Reinverega väga põnev. Oksaneni ja Reinvere kontseptsiooni erinevustest toob ta esile, et kui Oksanen kirjeldab teatud sündmusi või tegelasi üksikasjaliku täp-

suse ja detailsusega, siis Reinvere on koostatud libretos hoopis üldistavam ja suurele plaanile keskenduv.

Ooperis osalesid eesti lauljad Heli Veskus (sopran, vana Aliide), Andres Köster (tenor, Hans Pekk) ja Koit Soasepp (bass, Lavrenti) ning ooperit juhatas dirigent Paul Mägi.

Louis Langrée saab Cincinnati sümfooniaorkestri uueks peadirigendiks

Saja seitsmeteist aastase Cincinnati sümfooniaorkestri uueks, 13. peadirigendiks saab alates hooajast 2013/14 prantsuse päritolu dirigent Louis Langrée. Lepingu esialgseks kehtivusaajaks on neli aastat. Enne teda töötas peadirigendina Paavo Järvi, kes oli orkestri eesotsas kokku kümme aastat, lõpetades seal oma tegevuse möödunud aasta mais. Varem on selles ametis olnud veel näiteks Leopold Stokowski, Eugène Ysaÿe, Fritz Reiner ja Michael Gielen.

Langrée debüüt Cincinnati orkestri ees toimus möödunud aasta märtsis. 1961. aastal sündinud Louis Langrée on varasematel aegadel olnud seotud Lyoni sümfooniaorkestriga ning kollektiiviga Orchestra of the Age of Enlightenment, aga ka Glyndebourne'i ja Bayreuthi festivalidega, hetkel on ta Camerata Salzburgi peadirigent.

Sir Antonio Pappano ja Jiří Bělohlávek pälvisid kõrge tunnustuse

Kaks maailmakuulsat dirigenti said tänavu maikuu suure tunnustuse osaliseks. Londoni Kuningliku Ooperimaja ja ühtlasi Accademia Nazionale di Santa Cecilia orkestri muusikaline juht Sir Antonio Pappano pälvis Itaalia kõige kõrgema au-tasu, milleks on Cavaliere di Gran Croce Ordine al Merito della Repubblica Italiana. Tegemist on rüütli auastmega, mis on varasematel aastatel osaks saanud sel-listele muusikutele nagu Plácido Domingo, Claudio Abbado ja Daniel Barenboim.

BBC sümfooniaorkestri peadirigent Jiří Bělohlávek ülendati samuti rüütliseisusse,

Louis Langrée, Cincinnati sümfooniaorkestri uus peadirigent.

nimelt sai temast Briti impeeriumi rüütli-ordu komandör (CBE). Jiří Bělohlávek te-gutseb BBC sümfooniaorkestri peadirigen-dina alates 2005. aastast. Tema leping lõpeb pärast tänavust BBC Promsi festivali, mil ta siirdub oma kodumaale Tšehhi Filhar-moonikute peadirigendiks.

Tokyo keelpillikvartett lõpetab tegevuse 2013. aastal

Tokyo keelpillikvartett andis teada, et lõpetab tuleval aastal oma tegevuse. Kui möödunud aasta lõpul teatati, et 2013. aasta juunis lahkub koosseisust kaks vii-mast jaapanlasest liiget, vioolamängija Kazuhide Isomura ja viiuldaja Kikuei Ikeda, ja et nende asemele otsitakse täna-vu kevadel uued mängijad, siis nüüd mais öeldi, et järgmisel aastal kavatsetakse oma tegevus ja resideerimine Yale'i ülikooli juures siiski lõpetada.

Ansambel loodi 1969. aastal, salvestatud on üle 40 heliplaadi firmadele Harmonia Mundi, EMI ja Deutsche Grammophon, seitse korda on oldud Grammy nominent.

Öökonsertid Wigmore Hallis

Londonis asub Wigmore'i tänaval majas nr 36 maailmakuulus kontserdisaal Wigmore Hall. Tänavu juunis ja juulis plaanitakse küllastajatele uksed avada ka öösiti, sest tulemas on öösari nimega "Wigmore Lates @ 36". Tund aega kestvad kontserdid hakkavad toimuma reede õhtuti algusega kell 22 ja õhtu jätkub kell 23.15 Wigmore Halli keldrikorrusel asuvas baaris. Nimetatud kontsertide kava on väga laiaulatuslik: seal on nii Monteverdi madrigale kui ka Schuberti laule, aga ka näiteks džässi, improvisatsiooni ja maailmamuusikat.

Sarja "Wigmore Lates @ 36" puhul on tegemist ühe osakesega uuemast suundumusest, mis püüab esitleda klassikalise muusika kontserte uues ja senisest erinevas formaadis. Sarnaseid kontserte on korraldanud näiteks kuulus kollektiiv Orchestra of the Age of Enlightenment ja Berliinis on selliste kontsertide tarvis näiteks koht nimega Yellow Lounge, mis rajati juba ligi kümme aastat tagasi. Wigmore Hall korraldab aga neid öhtukontserte just oma saalis, et pakkuda publikule midagi uut ja oodata oma saali ka uut publikut.

Jeruusalemma keelpillikvarteti esinemine häiritud

Suurbritannias Brighton festivalil esinenud Jeruusalemma keelpillikvartetti häirisid Iisraeli vastased palestiinlastest protestijad. Seekord kontsert siiski jätkus, ent see oli juba kolmas kord, kui ansambli esinemist Suurbritannias segati. Üks selline toimus mõne aasta eest Londoni Wigmore Halli lõunakontsertide sarjas, mil muusikutel tuli mängimine pooleli jätta. Kontserdikorraldajad on igatahes asunud mõtlema, kuidas protestijaid kontsertidest edaspidi eemale hoida, et

Wigmore Hall plaanib tänavu suvel küllastajatele uksed avada ka öösiti.

kaitsta nii esinejate kui ka pileti ostnud kuulajate huve. Kvarteti viiolamängija Ori Kam saatis avaliku kirja, milles rõhutas, et Iisraeli riik ei toeta kvarteti kontserte majanduslikult ning et ansambli ei ole mingeid seoseid Iisraeli sõjaväe ega kaitsejõududega. Tema sõnul ei kasuta Iisraeli riik kvartetti ka selleks, et saata maailma poliitilisi sõnumeid.

Viimati valitses Londoni muusikute seas rahulolematust möödunud sügisel, mil Londonis esines Iisraeli Filharmoonia-orkester. Neli muusikut Londoni sümfooniaorkestrist kirjutasid eelnevalt protestikirja, milles väljendasid, et nad ei soovi Iisraeli orkestri esinemist Londonis. Nimetatud neli muusikut kõrvaldati ajutiselt orkestri tööst.

Yehudi Menuhini konkursi võitsid Kevin Zhu ja Kenneth Arthur Renshaw

Aprillis toimus Pekingis kümme päeva kestnud Yehudi Menuhini nimeline viiuldajate konkurss, mille finaalsoor leidis aset 14. aprillil ja kus nii nooremas kui ka

vanemas vanuserühmas tulid võitjaks USA viiuldajad. Nooremas rühmas saavutas esikoha 11-aastane Kevin Zhu, kes on konkursi 20-aastases ajaloos seni noorim esikoha pälvinu. Vanemas rühmas saavutas esikoha 18-aastane Kenneth Arthur Renshaw. Võiduga kaasnevad rahaline preemia ja esinemisvõimalused maailma erinevates paikades.

Esimest korda Menuhini konkursi ajaloos toimus see tänavu väljaspool Euroopat. Kahe aasta pärast plaanitakse konkurss korraldada Texas. Menuhini konkursi on varasematel aastatel võitnud näiteks Julia Fischer, Ilya Gringolts, Nikolaj Znaider ja Ray Chen.

Kõrgeima auhinnaga Joseph Joachimi konkurss

Kui tänaseni olid maailma tähtsaimad viiuldajate konkursid Tšaikovski-nimeline konkurss Moskvast, kuninganna Elisabethi konkurss Brüsselis ja Sibeliuse-nimeline konkurss Helsingis, siis Saksamaal plaanitakse rajada uus ja võimsam. Hannoveris tänavu 30. septembrist 13. oktoobrini toimuva Joseph Joachimi nimelise konkursi auhinnafond on kokku 140 000 eurot. Esikoha preemia on 50 000 eurot, millele lisanduvad plaadistus ja kontserdid ning lisaks Giovanni Battista Guadagnini 1765. aastast pärineva viiuli kolmeaastane rendileping. Võrdluseks: viimase Sibeliuse ja Tšaikovski viiuldajate konkursi esikoha võitjale vastavalt 2010. ja 2011. aastal oli ette nähtud 20 000 eurot, tänavu 21.–26. maini toimunud kuninganna Elisabethi konkursi võitjale 25 000 eurot, plaadistus ja kontserdid ning võimalus kolmeks aastaks rentida 1708. aastast pärit Stradivarius.

Joseph Joachimi konkursil võivad osaleda muusikud vanuses 16–27 aastat.

MEHE LAUL

XX VILJANDI PÄRILISMUUSIKA FESTIVAL

26-29.07.2012

Suurtöötajad emt A. Le Coq Premia

WWW.FOLK.EE

Tanane, Postimees, Maaleht, Kuku Raadio, Eesti Ekspress, Meedius, Eesti Rahvusringhääling, Sakala, Ecoprint, Edelaraudtee, Marine Auto, Kultuurkapital, Viljandi Linn, Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, USA Suursaatkond, Poola Vabariigi Suursaatkond, Lääne Suursaatkond, Haridus- ja Teadusministeerium, Kultuuriministeerium

VARIA

Hispaanias kukkus tükkideks 22 miljonit eurot maksev **Stradivari tšello**. Instrument on pärit aastast 1600 ja tegu on ühega umbes 60-st säilinud Stradivari tšellost. Õnnetus juhtus pildistamissessiooni käigus, mille eesmärgiks oli jäädvustada kuninglikku kollektsiooni kuuluvaid instrumente. Väidetavalt on võimalik seda väärtuslikku pilli siiski taastada.

Venelanna Svetlana Voronina nõudis kohutus miljon rubla valuraha, sest ta ei olnud rahul **Moskva Suure Teatri** uue lavastusega Glinka ooperist “Ruslan ja Ludmilla”. Ta nimetas selle lavastuse vaatamist moraalseks agoniaks. Lisaks nõudis ta uut piletit ooperi klassikalises stiilis lavastuse versioonile. Tegu on Dmitri Tšernjakovi lavastusega, millega teatrimaja avas mullu ukсед pärast kuus aastat kestnud renoveerimistöid. Kohus Voronina rahalist nõuet ei rahuldanud.

Tänavu 9. juunil tuleb Hollandi ooperimajas lavale ooper nimega “**Waiting for Miss Monroe**”, mille keskmes on legendaarne staar Marilyn Monroe. Teose muusika autor on Robin de Raaff ja libretist Janine Brogt. Nimiosa laulab sopran Laura Aikin.

Teatro Massimo Bellini uueks kunstiliseks juhiks määrati **hiina dirigent Xu Zhong**, tema eelkäija selles ametis oli Will Humburg. Teadaolevalt on see esimene juhus ajaloos, kui Itaalia ooperimaja kunstiliseks juhiks saab hiina dirigent.

Internetikeskkonnas loodi uus tsentraliseeritud veebilehekülg **Amati International Directory**, mis tegeleb erinevate vahendajate poolt müüki pandud kvaliteetsete keelpillide müügiga. 2014. aasta jaanuarini on müügikuulutuste lisamine veebileheküljele tasuta. Infot pillide kohta saab aadressilt www.amati.com.

Lõuna-Korea suurima muusikaauhinna ehk 200 000 euro suuruse Ho-Am'i preemia võitis sealne kuulsaim naisheliloo-

ja **Unuk Chin**. Tegemist on Lõuna-Korea suurima kunstivaldkonna preemiaga, mida nimetatakse ka kohalikuks Nobeli preemiaks.

Korea muusikud on viimasel ajal olnud väga edukad, sest hiljuti määrati korealanna Jasmine Nakyung Choi Viini sümfooniaorkestri sooloflötistik. Detroiti sümfooniaorkester määras endale aga uue kontsertmeistri, kelleks on Yoonshin Song. Korea muusikud olid silmapaistvad ka mullusel Tšaikovski-nimelisel konkursil, kus saavutasid mitu auhinnalist kohta.

Inglismaa Interpreetide Liit hoiatab oma muusikuid, et keegi ei võtaks **Londoni olümpiamängudega** seotud kontsertidest osa, ilma et neile selle eest makstakse. Liiduni on jõudnud mitmed juhtumid, kus muusikutele palutakse suviste olümpiamängudega seotud kultuuriprogrammis mängida tasuta, küll aga makstakse näiteks turvameeste, lavaehitajate ja pillide rentijatele.

Kurt Masur.

Kaheksakümne nelja aastane dirigent **Kurt Masur** sai möödunud nädalal Pariisis toimunud Orchestre National de France'i kontserdil vigastada. Ta kukkus kontserdi teises pooles Tšaikovski Kuuendat sümfooniast juhatades laval kokku. Kukkumise tagajärjel tekkisid mõrad vasakusse õlaluusse ja maestro peab kuni tänavu juulini jätkama ära kõik kontserdid.

IVO HEINLOO

jazzikriitik

Teistmoodi jazzidiiva Cassandra Wilson annab välja uue plaadi.

Uusi jazziplaate

Juunis annab järjekorras juba kaheksateistkümne albumi välja USA jazzilauljanna, kahekordne Grammy võitja Cassandra Wilson, kes on ajakirja Down Beat maineka küsitluse põhjal juba aastaid maailma parim naisvokalist. Plaadi “Another Country” kõlapildis mängib suurt rolli kitarr, mille taga on jazzkitarrist ning producent Fabrizio Sotti. Suur osa albumist on salvestatud Firenzes ning Wilsoni originaalloomingu kõrval kuuleb sellel ka näiteks tõlgendust klassikapalast “O sole mio”. Ühtlasi vahetab Wilson selle albumiga plaadifirmat – kaua Blue Note’iga koostööd teinud jazzidiiva sõlmis lepingu tõusva label’iga eOne Music, mis kuulub suurde rahvusvahelisse meelelahutuskonglomeraati Entertainment One. Järjekordse albumi annab neil päevil välja ka legendaarne fusion-jazzi ansambel Return to Forever. Seitsmekümnendatel sündinud ning 1983. ja 2008. aastal comeback’i teinud bändiga liitusid 2010. aastal Jean-Luc Ponty ja Frank Gambale. Uus “The Mothership Returns” on duubelplaad, mis on kokku pandud 2011. aasta kontserdisalvestustest. Plaadiga on kaasas DVD, kus saavad sõna ka muusikud ise. Samuti tutvustatakse peatselt linastuva filmi “The Return to Forever Story” trailerit. Plaadifirma Nonesuch andis mõni kuu tagasi välja Brad Mehldau uue, kauaoodatud trioalbumi “Ode”. Trioga, kuhu kuuluvad peale Mehldau Larry Grenadier ja Jeff Ballard,

salvestas Mehldau viimati 2005. aastal, kui sündis CD "Day is Done". Vahepealsesse aega on jäänud eripalgelised projektid koos ooperilaulja Renée Flemingi ja kitarrist Pat Methenyga ning duoplaad pianist Kevin Haysiga, mille tõlgendati helilooja Patrick Zimmerli loomingut. Samuti valmis kaks aastat tagasi plaat "Highway Rider", mille tarbeks kirjutas Mehldau orkestristiidi ning käis ka plaadiesitlustuuril. Mehldau, keda peetakse juba eluajal 20. sajandi suurte jazzpianistide sekka kuuluvaks, jätkab Bill Evansi, Keith Jarretti ja teiste legendide traditsiooni. Peale sarutiheda originaalloomingu on Mehldau kaverdanud alternatiivrocki artiste, nagu näiteks Soundgarden, Radiohead ja Nirvana. 2003. aastal esines Mehldau trio ka "Jazz-kaarel", siis oli lisaks Larry Grenadierile ansambli Jorge Rossy.

Plaadifirma ACT sai kahekümneaastaseks

Saksa plaadifirma ACT, mis on läbi aastakümnete tutvustanud selliseid Euroopa jazzitippnimesid nagu Esbjörn Svensson Trio, Lars Danielsson, Viktoria Tolstoy jt ning on hästi tuntud ka Eestis, tähistab sel aastal juubelit. 1992. aastal pani ACTile aluse muusikatööstuses suurte kogemustega Siegfried Loch, kes peab firma osaliseks teeneks seda, et paljude arusaam jazzist kui millestki keerulisest ja mõistmatust on muutunud. Seda tõestab näiteks Bugge Wesseltofti jõululaulude plaat "It's Snowing on My Piano" (1998), mida saatis plaadifirma ajaloo suurim müügiedu. Ka Esbjörn Svenssoni karjääris mängis ACT olulist rolli. Esbjörn Svensson Trio debüütalbum "From Gagarin's Point of View" (1999) tekitas maailmas nii suurt furroori, et E.S.T. jõudis esimese Euroopa bändina Ameerika ajakirja Down Beat esikaanelle. Just Rootsi jazzis ongi Loch ning tema plaadifirma enim toetanud. Selle eest ülen- das Rootsi kuningas Lochi 2010. aastal rüüt- liseisusse. Uutest staaridest on ACTi toel tuule tiibadesse saanud korealanna Youn Sun Nah ja üks USA parimaid altsaksofoniste Rudresh Mahanthappa.

Londoni olümpia on ka muusika pidu

Mais selgus, millistele artistidele langeb osaks au esineda Londoni olümpiamängude avatseremoonial. Paljude jaoks üllatuslikult valisid korraldajad peaesinejaks ansambli Duran Duran, kellele lisaks osalevad muusikalise etenduse kokkupanemisel Snowpatrol, Stereophonix ja Paolo Nutini. Duran

Duran esindab Inglismaad ja ülejäänud ansamblid teisi Ühendkuningriigi territooriume, Põhja-Iirimaad, Walesi ja Šotimaad. Peavoolumeedias on selline valik pälvinud tugevat kriitikat, eriti mis puutub Duran Durani, kaheksakümnendatel küll ülilpopulaarsesse, ent praegu mitte enam nii aktuaalsesse kollektiivi, kes on müünud üle saja miljoni plaadi ja vallutanud raadiojaamu hittidega nagu "Hungry like a Wolf" ja "Rio". Arvata võib, et mängude lõputseremoonia tuleb muusikalises mõttes veel suurejoonelisem. Kava "A Symphony on British Music" kohta räägitakse, et selles võivad üles astuda nii mõnedki Suurbritannia popmuusika tipud, nagu näiteks Coldplay, Adele, Spice Girls jne. Kolmetunnise *show soundtrack*'i salvestab Londoni sümfooniaorkester. Korraldajate plaan on anda panorama ülevaade sellest, mis on juhtunud saareriigi muusikaelus viimase poole sajandi jooksul, alates 1948. aastast, kui inglased viimati olümpiamänge korraldasid. Kuid mitte kõik Briti muusikaikoonid ei vastanud kutsele osaleda olümpiamängudel jaatavalt. Näiteks keeldus võimalusest miljardite nimete ees esineda legendaarne punkbänd Sex Pistols, mida asendab samas žanris muusikat tegev The Clash. Olümpiamängude ajal toimub mitmeid teisigi märkimisväärsed muusikasündmusi. Näiteks Blur on lubanud anda Hyde Parkis oma viimase kontserdi.

Saksa jazzansambel tunnistati Euroopa parimaks

Kevadel aset leidnud Burghauseni jazzinä- dala raames anti välja järjekordne Euroopa noore jazzartisti auhind (European Young Jazz Artists Award). Seekord võitis Malte Schilleri juhitud bänd Red Balloon Berliinist – nimi, mida tasub tuleviku tarbeks meelde jätta. Eelmisel aastal premeeriti Manchesterist pärit ansambli nimega Beats and Pieces Big Band. Tänavu oli kandidaate üheksakümmend kolm. Finaalvooru jõudsid peale Saksa kollektiivide ka Šveitsi, Prantsus- maa ja Islandi ansamblid. Võitja sai preemiaks 15 000 eurot.

Saksofonistil, heliloojal ja arranžeerijal Malte Schilleril on oma kvartett ning ta mängib ka mitmes Saksa bigbändis. Kollektiivi Red Balloon eeskujuks oli väidetavalt Gerry Mulligan Concert Band, kuid ansambel esitab algupäraselt, Bob Brookmeyer ja Maria Schneideri orkestriseadetest inspireeritud muusikat. Tegemist on bigbändiga sarnaneva koosseisuga, kus on lisaks rütmisektsioonile kaheksa puhkpilli.

PILLE LILLE MUUSIKUTE FOND

MEISTRITE AKADEEMIA

21. juuni kell 19.00

Tallinna raekoda

Oksana Sinkova (flööt), Andreas Lend (tšello), Anna Maria McElwain (klavikord, Soome/USA), dr Michael Tsalka (klaver, Iisrael/Rootsi)

MEISTRITE AKADEEMIA ja

HINGEMUUSIKA kontserdid suvel erinevates Eestimaa paikades (jalgi infot: www.plmf.ee)

XX RAPLA KIRIKUMUUSIKA FESTIVAL

7.–22. juuli

Rapla, Juuru, Järvakandi, Vahastu, Velise ja Käru kirik

Siiri Sisask, Ville Urponen (orel, Soome), Sigrid Kuulmann (viul), Johanna Vahermägi (vioola), Andreas Lend (tšello), Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Jaak Lutsoja (akordion), Taavo Rimmel (kontrabass), Oleg Pissarenko (kitarr), Guido Kangur (luule), Helen Lokuta (metsosopran), Henry-David Varema (tšello), Heinavanker, festivali kammerorkester, dirigent Lauri Sirp jt

VIII TALLINNA KAMMERMUUSIKA FESTIVAL

22.–31. august

Tallinna raekoda, Jaani kirik, Hopneri maja

Oksana Sinkova (flööt), Andreas Lend (tšello), Madis Kari (klarnet), Sigrid Kuulmann (viul), Virgo Veldi (saksofon), Johanna Vahermägi (vioola), Henry-David Varema (tšello), Irina Zahharenkova (klaver), Kristina Kriit (viul), Toomas Nestor (vioola), Levi-Danel Mägila (tšello), Anna Maria McElwain (klavessiin, Soome/USA), dr Michael Tsalka (klaver, Iisrael/Rootsi), Magdalena Filipczak (viul, Poola), Ula Ulijona (vioola, Leedu) jt

Unsus Chini korrastatud kõlakaosed

ELIS VESIK

EMTA kompositsiooniüliõpilane

Uutel helimaastikel rändamine, fantaasiast tulvil tekstilise materjali mänguline ärakasutamine, seoste otsimine traditsioonilise ja uue, ida ja lääne, instrumentaalse ja elektroonilise vahel – see kõik kokku on midagi tohutult omanäolist, köites 1961. aastal sündinud Koreast pärit helilooja Unsuk Chini juures paljusid.

Äsja Korea kõige kõrgema muusikapreemia Ho-Am Prize'i pälvinud Unsuk Chini külluslik muusika kõlab kõikjal maailmas tipporkestrite ja -ansamblite esituses. Ta on teinud koostööd selliste uue muusika ansamblitega nagu Ensemble Modern, Ictus, Kronos Quartet ja Ensemble Intercontemporain, mis salvestas eelmisel aastal ka Chini uue albumi. Ta on olnud resideeriv helilooja Berliini sümfooniaorkestri ja Sõuli filharmoniaorkestri juures. Chini paljude tunnustuste hulgas on ka Grawemeyeri heliloomingupreemia, mille ta sai 2004. aastal viiulikontserdi eest. Unsuk Chini rahvusvaheline läbimurre toimus 1991. aastal teosega "Akrostichon-Wortspiel" (sopranile ja ansamblile). Tegemist on tihedakoelise kompositsiooniga, mille seitsme stseeni teemaatika põhineb Michael Ende ja Lewis

FOTO INTERNETIST

Carolli muinaslugudel. Teose tegevus on rajatud seitsme emotsionaalse seisundi ümber, varieerudes erksaist olekuist groteskse-

teni. Tekstidega on ümber käidud erinevalt. Mõnikord on kaashäälikud ja vokaalid juhuslikult kokku liidetud, teinekord on sõnu

“Minu muusika on mu unenägude peegeldus. Püüan talletada seda tohutut valgust ja neid uskumatult võimsaid värve, mida näen kõigis oma unenägudes. Valguse ja värvide mäng hõljub läbi ruumi, moodustades voolava muutliku kõlaskulptuuri. Selle ilu on väga abstraktne ja kaugel, kuid just seepärast väga liigutav.”

(Unsusuk Chin)

loetud tagurpidi, nii, et neil on vaid sümboolne tähendus. Teose esmaversiooni kandis 1991. aastal Gaudeamuse auhinna saajate kontserdil Amsterdamis ette ansambel Nieuw.

Koreast Saksamaale

Chin, kes on paljuski autodidakt, alustas muusikaõpinguid lapsepõlvkodus Lõuna-Koreas Söulis. Chinile õpetas muusika põhitõdesid (sh nooditundmist ja klaverimängu) isa. Kuna isa oli presbüteri preester, mängis Chin tihtipeale pühakojas kirikulaule, kaaslaseks õde, kes samal ajal laulurida ajas. Veidi teistsuguse repertuaariga esines ta pulmades ja teistel sellistel üritustel. Teismelisena harjutas Chin komponeerimist partituure uurides, vastavalt sellele, mida oli võimalik hankida. Tähte juhusel pääses Chin kolmandal katsel kompositsiooni õppima Söuli Rahvuslikku Ülikooli Sukhi Kangi juurde. Seal puutus ta kokku sõjajärgse Euroopa ja USA avangardmuusikaga, mida Koreas sel ajal veel ei tuntud. 1985. aastal asus Unsusuk Chin elama Saksamaale ning õppis kolm aastat Hamburgis György Ligeti juures. Chin on mitmes intervjuus maininud, et tema jaoks olid need õpingud suur šokk. Nimelt oli ta sel hetkel juba edukas helilooja, kes paistnud silma kahel olulisel rahvusvahelisel konkursil. Ent olles näinud pärjatud töid, raputas Ligeti vaid pead ja ütles: “Viska see kõik minema. Nendes töödes ei leidu midagi originaalset.” Selle peale tabas Chini loominguline kriis ning ta ei suutnud kolm aastat midagi kirjutada. Huvitav on see, et Ligeti helikeeles toimusid samal ajal suured muutused ning võib isegi täheldada, et õpetaja ja õpilase

viulikontsert, mis on küll loodud ligi kümneaastase vahega (esiettekanded vastvalt 1990 ja 2002) on kõlamaailma poolest äravahetamiseni sarnased. Võiks ju küsida – kelle helikeel suurema muutuse läbi tegi?

Unsusuk Chini helikeel peegeldab tema etnilist pärandit, sealt imbub teostesse ka gamelanimuusika rikkalik löökpilliarsenal, mis sulab isikupäraselt kokku lääne muusika traditsioonidega. Chini muusika on modernne, samal ajal lüüriline ja kommunikeeruv. Ta katsetab tihti polüütmikaga, mida võib leida rohkem tema klaveripalades, kuid ka instrumentaalkontsertides ning orkestri- ja ansambliteostes. Orkestriteoses “Miroirs des temps” (“Aegade peeglid”, 1999/2001) on Chin juhindunud aga hoopis hiliskeskaja muusika võtetest, näiteks Machaut’ rangest stiilist, muidugi enda kontseptsiooni raames. Chini vokaalteosed toetuvad tihti eksperimentaalsetele tekstidele, kus on kasutatud näiteks anagramme ja palindroome. Fantaasiaküllaseid ja teatraalseid elemente on ta kaasanud ka instrumentaalteostesse. Sellist mänglevust võib kohata teoses “Allegro ma non troppo”

“Chini jaoks on muusika tuumaks liikuv, muutuv, haihtuv heli – nagu illusioon. Tema värviküllases maailmas on orkester taas kord see võlulaegas nagu Rimski-Korsakovi või Raveli aegadel.”

(Paul Griffiths)

(1994/98) löökpillidele ja fonogrammidele. Mängulistel elementidel on tähtis osa ka Chini ooperis “Alice imedemaal”, mis valiti pärast esietendust Baieri Riigiooperis 2007. aasta olulisimaks muusikateatri teoseks. Teost esitati edukalt möödunud sügisel ka Eestis “NYYD-festivalil” Olari Eltsi dirigeerimisel. Eesti dirigentidest on Chin teadaolevalt koostööd teinud ka Neeme Järviaga.

Alice'i fantaasiamaailmas

Unsusuk Chin avastas Carrolli lood küpsemas eas tänu teaduskirjandusele, mis uuris seoseid teadvuste vormide ja masinkäitumise vahel. Alice'i lugudes köitis Chini tegevuste mitmetasandilisus ja võime köita erinevaid inimrühmi. Alates sellest teosest imbusid sürreaalse fantaasiamaailma mõjul Chini muusikasse ka paroodia, huumori ja sarkasmi elemendid. Möödunud sügisel “NYYD-festivalil” ette kantud helilooja seni ainus ooper oli Chini muusikaga mitte kokku puutunud Eesti publikule tema loominguga tutvustamiseks üsna spetsiifiline valik. Teos eristub paljuski Chini muust loomingust, kuid annab aimu tema laiast instrumendivalikust, milles ta avaldab sama palju fantaasiat nagu tekstide puhul, lisades nagooni rikkalikule instrumentariumile näiteks liivapabereid, kahvleid, lusikaid, äratuskelli, sireene, kastruleid jne. Alice'i fantaasiamaailma kontekstis on need lisadetailid muidugi rohkem eksponeeritud, kuid paljudes teistes lugudes, näiteks “Topelkontserdis ettevalmistatud klaverile, löökpillidele ja ansambliile” (2002) sulavad lisapillid impressionistlikeks laikudeks, mida on juba keerulisem eristada. Kuid olgu tegemist elektroonilisi võimalusi kasutavate teoste või akustilise loominguga, Chini puhul võib alati rääkida püüdlustest luua illusiooni ühest superinstrumendist, mis hägustab erinevusi ning piire “loomuliku” ja “tehislaku” vahel.

10.06.2012

kell 15

Estonia kontserdisaal

KONTSERT - AKTUS

LXVI LENNU

Esinevad:
Otsa kooli lõpetajad
Otsa kooli big band - dirigent Siim Aimla
Eesti Muusikaõpetajate Sümfooniaorkester - dirigent Lilyan Kaiv

Piletid 3€ / 5€ - Piletimaailmast / Piletilevist / Eesti Kontserdi kassadest

Eesti muusikas hoitakse oma pärandit

Intervjuu Takahiro Akibaga

IA REMMEL

Kuulsin **Takahiro Akibast**, noorest jaapani pianistist, kes olevat huvitatud eesti muusikast, mõni aasta tagasi Vardo Rumessenilt. Hiljem, kui temaga lähemalt tutvusin, selgus, et tegu pole mitte ainult lihtsalt huviga – Akiba on eesti muusikasse põhjalikult süvenenud, seda suurel hulgal esitanud ja populariseerinud ning Jaapanis on ka tema initsiatiivil rajatud grupp Estonian Music Project. Ka Akiba magistritöö teemaks oli eesti muusika, “Tubina klaveriteoste orgaanilistest struktuuridest”, ning ta on ka Eduard Tubina ühingu liige.

Eelmise aasta juulikuus andis Akiba Tallinnas soolokontserdi, kus esitas Tubina Ballaadi Mart Saare teemale, Tõnu Kõrvitsa “Talve tee”, jaapani muusikat, Bachi Prantsuse uvertüüri ja Rahmaninovi Variatsioonid Corelli teemale. Järgnevas intervjuus räägib ta lähemalt oma Eesti avastamisest ning eesti muusikas kogetust.

Kuidas avastasite Eestimaa ja eesti muusika?

See juhtus 2001. aastal ühel unustamatul õhtul kuulsa jaapani pianisti Izumi Tateno kontserdil. Tateno mängis seal Sisaski “Tähistaeva tsükli” ja Schuberti viimast sonaati. Tateno on üks meie maa auväärsemaid muusikuid. Tal on põhjamaade vastu ammune huvi ja ta elabki 1964. aastast Helsingis. Tateno on välja andnud ja redigeerinud Urmas Sisaski klaveripalade

antoloogia. 2002. aastal elas ta läbi insuldi ning selle tagajärjel tekkisid tal probleemid parema käega. Ta leidis aga selles raskest olukorras lahenduse ja on nüüd tuntud kui vasakukäeline pianist. Selle aasta augustis annab ta Eestis sooloõhtu ja seal tuleb esiettekandele Urmas Sisaski klaveritsükkel vasakule käele.

Kust leidsite toetust oma Eesti-huvile?
Lähemad sidemed sõlmusid läbi Jaapani-

Eesti sõprusühingu. Eesti suursaadik Jaapanis Toivo Tasa on mind alati julgustanud minu tegemistes nii Jaapanis kui ka Eestis.

Kui mitmel korral olete Eestit külastanud?

Olen Eestis olnud kaks korda. Võlgnen tänu Heikki Vallastele ja Taimi Pavesile Jaapani-Eesti sõprusühingust. Sõbralikku toetust olen saanud Lauri Väinmaalt ja Tõnu Kõrvitsalt. Mul on väga soojad mälestused EMTA rektori professor Peep Lassmanni, EMTA prorektorite Marje Lohuaru ja Margus Pärtlase, Tiia-Ester Loitme, Vardo Rumesseni, Urmas Sisaski, Evi Arujärve ja mu hea sõbra Eva Verbiashi lahkusest.

Hoolimata raskustest näen ma aga, kuidas eestlased on kogu aeg säilitanud oma vaimset pärandit tulevastele põlvedele.

Millisena tundub teile eesti muusika ja mis pakub teile seal eriti huvi?

Eesti on üle elanud raskeid aegu. Hoolimata raskustest näen ma aga, kuidas eestlased on kogu aeg säilitanud oma vaimset pärandit tulevastele põlvedele. Mulle jätab sügava mulje, kuidas teie heliloojad hoiavad oma eelkäijate loodut ja peegeldavad seda oma originaalloomingu eri stiilides. See teeb eesti muusika erakordselt kütkestavaks ja huvitab mind väga.

Missuguseid eesti heliloojaid te eriti armastate ja kes neist on teile lähedased? Kes on teie lemmikinterpreetid?

Mu kaks kõige armastatumat eesti heliloojat on Eduard Tubin ja Tõnu Kõrvits. Nad on kahtlemata geniaalsed loojad. Mulle on väga lähedane Tõnu Kõrvitsa muusika. Tema muusika on nagu loodusmaal, nagu Ivan Šiškini pildid, nagu kristall, milles peituvad sügavad poeetilised kujundid, värvid reaalsest ja kujuteldavast maailmast, muusikakeele elavad intonatsioonid ja peenelt välja töötatud kunstilised kontseptsioonid.

Mu lemmikinterpreetid on Bruno Lukk ja Peep Lassmann. Põhjus, miks ma neid nii austan, peitub Bruno Luki sõnades: "Meie aja suur muusik on see, kes jääb truuks nooditekstile ja [...] püüab leida iga teose olemuslikku sügavamat sisu ning esitab seda parimal viisil, nii nagu seda on teinud meie sajandi tõeliselt suured pianistid – artistid ja inimesed."

Kuidas teie muusikutee alguse sai? Kus alustasite muusikaõpinguid?

Muusikat hakkasin õppima üheksa-aastaselt. Lõpetasin kiitusega Tokyo Kunstide Ülikooli (TUA), jätkasin sealsamas magistrantuuris ja kirjutasin oma magistritöö Eduard Tubinast, teemal "Tubina klaveriteoste orgaanilistest struktuuridest". Analüüsisin kõiki Tubina klaverisonaate,

Pärast kontserti "Vaikivad meeoleud" 9. veebruaril 2011. Paremalt: Eesti suursaadik Jaapanis Toivo Tasa, Yuko Yoshioka, Takahiro Akiba, suursaadik Toivo Tasa abikaasa, Jaapani-Eesti Sõprusühingu esimees Tadahiko Yoshino.

töötasin läbi ka nende varasemad lõpetamata versioonid ning vaatsin orgaaniliste struktuuride arengut sonaadivormis. Andsin sel ajal ka sooloõhtu eesti muusikast. Selline magistritöö teema ja kontsert eesti muusikast oli Jaapanis esmakordne. 2004. aastast alates olen õppinud ühe jaapani väljapaistvaima pianisti, Hideyo Harada juures, kes on mulle suurt mõju avaldanud.

Miks valisite sellise magistritöö teema? Kes teid abistas selle teema käsitlemisel ja kust saite infot?

Minu teemavalikul on väga lihtne põhjus. Tubina muusikast ei olnud siiani jaapani keeles mitte midagi kirjutatud. Kuna esialgu ei olnud mul kellegagi konsulteerida, võtsin ühendust Eduard Tubina poja Eino Tubinaga Türgis. Eino Tubin andis mulle lahkesti kasutada kõiki oma materjale, millest oli erakordselt suur abi. Väga abistas mind ka Tadaaki Tsuda Hiroshima Nordic Soundist; tema tutvustas mulle ka esmakordselt Tubina muusikat.

Olete ennast täiendanud ka Moskva Tšaikovski-nimelises Konservatooriumis. Millised on teie muljed Venemaast ja kuidas hindate vene muusikahariduse mõju teile?

Mul oli õnn õppida Moskvas kolme suure

professori, Mihhail Olenevi, Viktor Bunini ja Viktor Meržanovi juures. Selline otsene kokkupuude suure vene klaverikooli traditsioonidega mõjutas mind väga sügavalt. Erakordselt oluline oli kokkupuude sellise isiksusega nagu Viktor Meržanov. Ka minu õpetaja Hideyo Harada on Meržanovi õpilane. Meržanovi koolkond ulatub tagasi Samuel Feinbergi ja Rahmaninovi traditsioonideni.

Kus olete eesti muusikat viimasel ajal esitanud?

Oma viimaste aastate kontsertidest tahaksin kõigepealt meenutada kahte klaveriõhtut Tartus ja Tallinnas. Seal mängisin Tubina, Pärdi ja Tõnu Kõrvitsa teoseid. 2011. aasta veebruaris oli mul oma kaua-aegse mõttekaaslase Yuko Yoshiokaga eesti muusikale pühendatud kontsert "Vaikivad meeoleud". Esitasime seal eesti muusikat Rudolf Tobiasest René Eespereni.

Kuulsime publikult väga kiitvaid arvamusi. Õeldi ka, et jaapani ja eesti muusika vahel on mingi sarnasus. Selle positiivse vastukaja üle oleme muidugi väga rõõmsad ja meile teeb heameelt huvi eesti muusika vastu.

Kas ka teie arvates on eesti ja jaapani muusika vahel mingit sarnasust?

Ma ise pigem nii ei arva. See on ehk liiga

Takahiro Akiba Peep Lassmanni ja Tõnu Kõrvitsaga.
FOTOD ERAKOGUST

lihtsustatud järeldus, kuna iga helilooja on eelkõige suur individuaalsus, kelle puhul ei ole kõige tähtsam millise maaga ta on seotud. Heliloojaid nende rahvuse järgi iseloomustades peaks olema väga ettevaatlik.

Millega tegeleb Estonian Music Project?

See on rühm inimesi, kes on huvitatud Eesti muusikast. Rühma eestvedaja olen mina ja pianist Yuko Yoshioka. Meie esimene esinemine toimus 2005. aastal, kui mängisime Tokyos Sisaski "Lõunataevast". Tegime seda stiilis "muusika ja lugu" koos jaapani näitleja Hiromichi Takagiga. See oli selle teose Jaapani esiettekanne. 2008. aastal oli meie teine kontsert Sisaski teosega "Põhjataevas" samade esitajatega. 2010. aastal oli meie aukülaliseks Lauri Väinmaa ja toimus seni suurim projekt "Vaikivad meeleolud", mille kontseptsioon oli näidata eesti muusika laia horisonti klaverimuusikakultuuris. See kontsert oli pühendatud Jaapani ja Eesti kultuurisidemete 20. aastapäevale ning oli seotud "Tallinn Euroopa Kultuuripealinn 2011" projektidega.

Lääne klassikaline muusika on Jaapanis väga populaarne. Oma olemuselt on see muusika aga erinev jaapani traditsioonilisest muusikast. Kuidas teie hinnangul Jaapanis lääne klassikalist muusikat vastu võetakse?

Tegelikult on nii, et Jaapanis on praegu väga vähe võimalusi oma traditsioonilist muusikat õppida. Muidugi on see muusika osa meie igapäevases elust, kuid muusikahariduse mõttes me kuulame, mängime ja laulame lääne stiilis muusikat. Nii et Jaapanis on lääne muusikatradsioon midagi täiesti loomulikku.

Rahvusvaheline Järvi Suvefestival

26. juuli - 2. august 2012 Pärnus

www.jarvifestival.ee

Paavo
Järvi

Neljapäev, 26. juuli 20.00
Pärnu Kontserdimajas

AVAKONTSERT

Järvi Festivaliorkester
Segakoor Latvija
dirigent Paavo Järvi
solist Aile Asszonyi (sopran)
Mendelssohn Sümfoonia nr.5
Poulenc „Litanies à la vierge noir“
Poulenc „Stabat Mater“

Reede, 27. juuli 21.00
Ammende Villa õues

SUUR VABAÕHUKONTSERT
JAZZI NING BOSSANOOVAGA
Martin Kuuskmann (fagott)
Keelpilliorkester
Martin Kuuskmanni koostatud põnev ja värvikas kontsertkava

Reede, 27. juuli 18.00
Türi kirikus ja laupäev,
28. juuli 15.00

Pärnu Eliisabeti kirikus

JÄRVI RAHVUSVAHELISE DIRIGENTIDE

MEISTRİKURSUSE LÕPPKONTSERDID

Solist Tatiana Berman (viul, USA)
Pärnu Linnaorkester
Dirigeerivad Järvi Rahvusvahelise
Dirigentide Meistrikursuse osalejad
Sarasate Mustlasviisid,
Mendelssohn Sümfoonia nr.1,
Haydn Sümfoonia nr.55,
Stravinski Apollon Musagete

Laupäev, 28. juuli 19.00
Pärnu Kontserdimajas

JÄRVI SUVEFESTIVALI GALA

Galakontsert 25 esinejaga,
sh. Máté Szücs (vioola, Berliini
Filharmonikud, Saksamaa),
Fritz Pahlmann (metsasarv, Saksamaa),

Matthew Hunt (klarnet, Inglismaa),
Ulrike Danhofer (viul, Austria),
Sophia Rahman (klaver, Inglismaa),
Mikhail Zemtsov (vioola, Holland),
Martin Kuuskmann (fagott),
Kalev Kuljus (oboe),
Indrek Leivategija (tšello),
Anna-Liisa Bezrodny, Triin Ruubel,
Mari-Liis Pääk, Juta Ounapuu,
Andres Kaljuste (viul) jt parimad eesti
muusikud üle maailma ja välismaa
tippmuusikud.
Mendelssohn oktett, Bruch 8 Pala,
Takemitsu „Entre-Temps“, Schumann
Klaveritrio, Clarke „Dumka“ Helena Tulve
uudisteos, jm.

Pühapäev, 29. juuli 15.00
Ammende Villas

LASTEKONTSERT

Paavo ja Maarika Järvi lapsed ning
Madis Järvi, Martin Järvi, Mari Järvi jt.
Kontserti juhivad Raivo Järvi
L. Mozart Lastesümfoonia jm

Pühapäev, 29. juuli 18.00
Pärnu Raekojas

„RAEPROMENAAD“
Triin Ruubel, Kaija Lukas,
Andres Kaljuste, Indrek Leivategija,
Villu Vihermäe
Brahmsi Keelpillisekstett nr.1
(Kontsert koostöös Pärnu
Kontserdibürooga)

Pühapäev, 29. juuli 20.00
Pärnu Kontserdimajas

„VIVA! MOZART“

Järvi Festivaliorkester
Dirigent Paavo Järvi
Solistid Kalle Randalu ja Kristjan
Randalu (klaver) ja Annely Peebo
Pärt „Kui Bach oleks mesilasi pidanud...“,
Mozart Kahe klaveri kontsert,
Helena Tulve „L'ombre derriere toi“,
Wagner „Wesendoncki laulud“,
Mozart Sümfoonia nr 36

Esmaspäev, 30. juuli 17.00
Pärnu Raekojas ja 21.00
Pärnu Eliisabeti kirikus

„JÄRVIDE PÄEV“

Marius Järvi, Teet Järvi (tšello),
Andrus Järvi (vioola), Maarika Järvi
(flööt), Miina Järvi (viul), Mihkel Järvi
(klaver), Madis Järvi (vioola),
Martin Kuuskmann (fagott) jt.
Schubert Trio, Šostakovitš Tšellosonaat,
Tamberg „Kutse tantsule“ soolofagotile,
Arenski Keelpillitrio jm.

Teisipäev, 31. juuli 20.00
Pärnu Kontserdimajas

KAMMERKONTSERT KALLE RANDALU JA SÕBRAD

Kalle Randalu koostatud hõrk
kammermuusika kava
Kalle Randalu (klaver), Toomas Vavilov
(klarnet), Teet Järvi (tšello), Jari Valo
(viul, Soome), Mikhail Zemtsov (vioola,
Holland), Andrus Järvi (vioola),
Mati Lukk (kontrabass)
Kavas Debussy, Milhaud, Schumann,
Schubert Forelli-kvintett jm.

Kolmapäev, 1. august 22.00
Eliisabeti kirikus

ÖÖKLASSIKA

Florian Donderer (viul, Saksamaa),
Arvo Leibur, Elar Kuiv, Ulrike Danhofer
(viul, Austria), Mikhail Zemtsov (vioola,
Holland), Andrus Järvi (vioola),
Teet Järvi, Marius Järvi (tšello),
Mati Lukk (kontrabass),
Reinut Tepp (klavessiin) jt.
Kavas Bach Brandenburgi kontserdid,
Enescu Keelpillioktett

Neeme
Järvi

Neljapäev, 2. august 20.00
Pärnu Kontserdimajas

FESTIVALI LÕPPKONTSERT

„NEEME JÄRVI 75“

Üle-eestiline Noorte Sümfooniaorkester ja
solistid
dirigeerivad Järvi Rahvusvahelise
Dirigentide Meistrikursuse parimad
osalejad ning Neeme Järvi
solist Aleksander Markovitš
Tšaikovski Klaverikontsert nr.2
Beethoven Sümfoonia nr.5

Birgitta festival

Tänavuse Birgitta festivali märksõnaks on koostöö. Haare on võimas: üks haru viib Euroopa kõige läänepoolsema riigini ja teine kaugele itta.

Kaheksas Birgitta festival jõuab koostööni tunnustatud inglise ooperilavastaja **Daniel Slateriga**. 17. ja 18. augustil etenduv **Mozarti "Don Giovanni"** on Inglismaal Garsington Operas valminud lavastuse Eesti variant. Dirigeerib maestro **Eri Klas**, kandvates rollides on ka mitmed Eesti solistid: nimiosas **Lauri Vasar**, Elvira rollis **Aile Asszonyi** ja Komtuuri rollis **Ain Anger**. Sellist ooperietendust pole siin lähiminevikus kindlasti nähtud, kuhu oleksid kokku tulnud sellised armastatud ja Euroopas nime teinud lauljad. "Don Giovanni" kaaslavastaja on **Ran Arthur Braun**, Aile Asszonyi abikaasa, kes seadis Rahvusooper Estonias lavale köitva lavapildiga dünaamilise "Boheemi". "Don Giovanni" on eriline ka rõhuasetuse tõt-

tu: fookuses pole mitte tavapärased peategelased, vaid armukolmnurk donna Anna – don Ottavio – don Giovanni. Don Juani teemat uurinud psühholoogid väidavad, et donna Anna ei jälita oma võrgutajat mitte kättemaksuks, vaid seetõttu, et kohtas esimest korda meest, kelle juurest ta mõtteid enam eemale ei saa.

Festival aga algab 11. augustil teosega, mida Eestis seni lavastatud ei ole. Kui **Carl Orffi** "Carmina Buranat" tehakse Eestimaa eri paigus peaaegu igal suvel kellegi seatuna, siis tema kuulsa triloogia teist osa, "**Aphrodite triumfi**" näeme laval esmakordselt. Mõlemad lood on **Marimaa Ooperi- ja Balletiteatriga** lavastanud **Mai Murdmaa**. Solistid on Eestist, Soomest ja Venemaalt, koor ja orkester Eestist. Mai Murdmaa arvates ühendab Orffi tsükli sama teema – armastus. "Ainult et igas osas on autoril erinev lähtekoht. Orff justkui mõtiskleks selle teema üle, otsides oma kohta. "Aphrodite triumfis" on keskmes mees ja naine, pruut ja peigmees, kuid nende

suhted ei ole tavapäraselt sirgjoonelised. Nii peigmees kui ka pruut on täis kahtlusi ja hirme, tee teineteise juurde on keeruline ja kõik laheneb alles finaalis." Lisaks näeb Marimaa teatri esituses balletti, kus Pirita kloostri müürid muutuvad Pariisi Jumalaema kirikuks. Laval on Hugo romaani ainetel loodud ballett "**Esmeralda**". Vastukaaluks kolmele tulinuule lavastusele pakume Vene teatri legendaarset lavastust aastast 1974, **Moskva Pokrovski-nimelise Kammer-teatri** ooperit "**Nina**", mis ühendab kolme vene kultuuri suurkuju loomingut – Gogoli teksti, Šostakovitši muusikat ja Pokrovski lavastust. 14. augustil võlub sama teatri virtuoossete näitlejate seltskond **Puccini** traagilise ooperiga "**Mantel**" ja koomilise "**Gianni Schicchiga**". Lõpuõhtul naerutavad publikut muusikutest tulnukad Iisraeli ansamblist **Voca People**.

Heili Vaus-Tamm
festivali pressiesindaja

Stseen Don Giovanni lavastusest.
FOTO TALLINNA FILHARMOONIA

Miks tulla Saaremaa ooperipäevadele?

Kõigepealt juba etenduste pärast, mida Moskva ooperiteater **Helikon** saarele toob. Kui “Boriss Godunovi” ja “Sevilla habemeajajat” tunnevad kõik, siis ameerika helilooja **Jay Reise ooper “Rasputin”** on Dmitri Bertmani lavastuses tõeline tulevärk, kus kohtuvad Nikolai II, Rasputin ja Lenin! Vanemuise teater lisab ajaloolist hõngu Donizetti ooperiga “Maria Stuarda”.

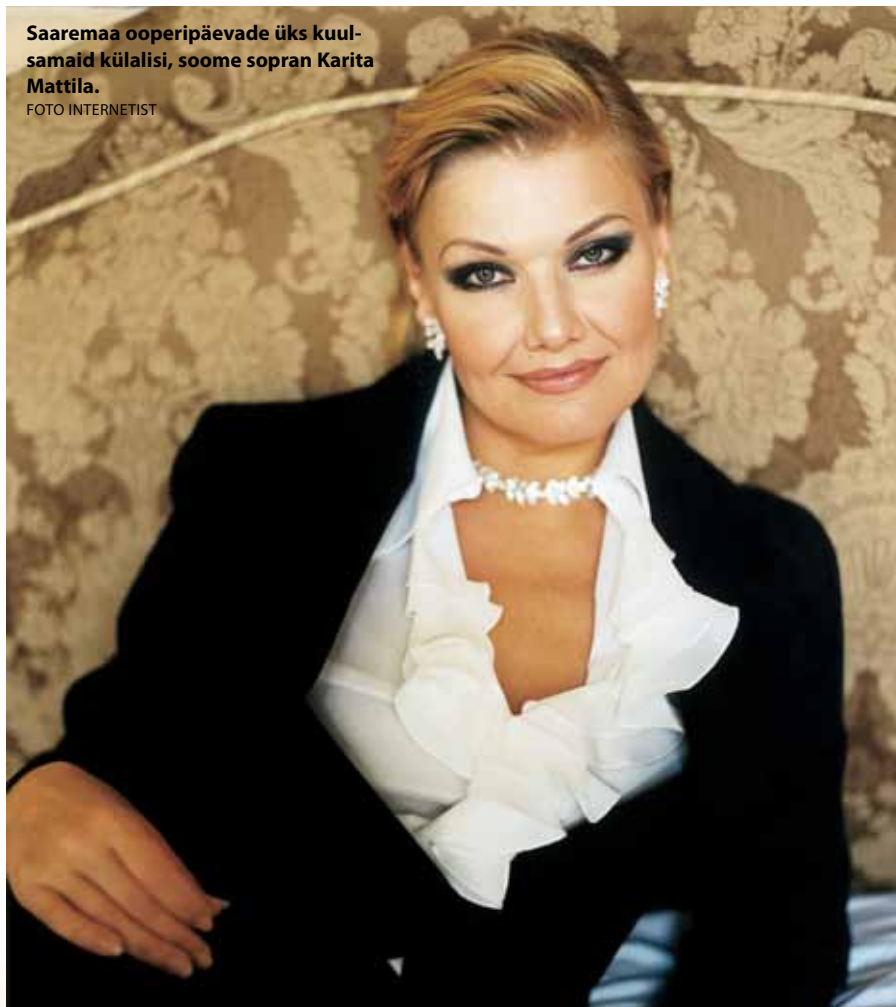
Festivalil üles astuvatest solistidest on kindlasti nimekaim soome sopran **Karita Mattila**. Tänu ülekannetele New Yorgi Metropolitan Operast on eesti publik võinud teda näha nimiosalisena Meti “Salomes” ja “Toscas”. Karita Mattila on peaesineja **galakontserdil**, kus on kaastegevad veel “Helikoni” solistid, orkester ja koor. Kontserti dirigeerib **Markus Lehtinen**.

Metsosopran **Monica Groop** sai kõigepealt tuntuks barokkeliloojate interpreedina. Seejärel tulid ka ooperiosad, mis viisid teda juba Soomest palju kaugemale. Saaremaal annab Monica Groop kaks kontserti koos **Tallinna Kammerorkestriga**, dirigent on **Juha Kangas**. Kavas kõlavad Bachi, Glucki, Händeli ja Mozarti igihaljad teosed ning eesti ja soome heliloojate looming.

Saaremaal sündinud **Ain Anger** on meie lauljatest tänapäevases ooperimaailmas jõudnud kindlasti kõige kõrgemale ja kaugemale. Ooperipäevadele saabub ta otse Münchenist ja 2013. aasta alguseks on tal taskus leping Dalandi osa laulmiseks Milano La Scalas. Lendavat Hollandlast esitab samas lavastuses Bryn Terfel. Ain Anger annab kaks kontserti koos **Tallinna Kammerorkestriga** (dirigent **Risto Joost**). Esimese osa ühisnimetaja on Don Quijote. Orkester mängib katkendeid Telemanni süüdist ning Anger laulab Raveli ja Ibert'i tsükleid. Kontserdi teises osas on kavas eesti autorite looming, nende hulgas uhiuus vokaalteos Tõnu Kõrvitsalt. Ain Anger laulab ka **ooperipäevade lastegalal**, mille lõpunumbriks kirjutab **Olav Ehala “Oodi Ooperisaarele”**. Teksti autor on **Leelo Tungal** ja loo esitavad **Ivo Linna, Helen**

Saaremaa ooperipäevade üks kuulsamaid külalisi, soome sopran **Karita Mattila**.

FOTO INTERNETIST

Lokuta, Hele Kõrve, Ingel Marlen Mikk, Heldur Harry Põlda, Rahvusoper Estonia poistekoor, Saaremaa neidudekoor ja G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli sümfooniaorkester. Dirigendid on **Eri Klas** ja **Mikk Murdvee**.

Kaks noort lauljat aga annavad Saaremaal oma elu esimese soolokontserdi. Sopran **Arete Teemets** on lõpetanud EMTA ning pärast edukaid esinemisi laulvõistlustel Itaalias sai temast eelmisel aastal solist Spoleto ooperiteatris Itaalias. Saaremaa kontserdiks on Arete Teemets koos pianist **Mihkel Polliga** koostanud põneva kava Bellini, Donizetti, Verdi, Respighi ja Wagneri loomingust. Bass **Koit**

Soasepp on mees, kes “tuli, nägi ja võitis”. Pärast lühiajalisi õpinguid Jaakko Ryhäneni juures sai temast varsti Soome Rahvusoperi solist. Järgmiseks hooajaks on talle seal usaldatud juba Sarastro, Ramfise ja Suurinkvisiitori tuntud rollid. Saaremaal esitab Soasepp koos pianist **Hans-Otto Ehrströmiga** Mart Saare, Toivo Kuula, Tšaikovski ja Mozarti loomingut.

Kohvijoomise ajal võib Saaremaal aga kuulata veel Bachi “Kohvikantaati” ning nautida ooperimuusikat ka džässilikus võtmes.

Arne Mikk

Saaremaa ooperipäevade kunstiline juht

XX Viljandi pärimusmuusika festivali pealkiri on “Mehe laul”

Viljandis tuuakse sel suvel 26.–29. juulil esile laulud, mis on meestele auasjaks ning mis sütitavad ka naisi ja lapsi. Kui kontserdilaval on mehed ja naised harjunud oma lugusid ühtviisi kirkalt jagama, siis tantsupõrandal ja õpitubades on naised enamasti hakkajamad. Nüüd õhutatakse mehi härjal sarvist haarama, üritatakse leida märsipõhjast üles mehelikkus ja vaadata, mis juhtuma hakkab.

Programmijuht Tarmo Noormaa on sellesuvised kava koostanud nii, et peale mõne erandi on tänavused esinejad meessoost (mis aga ei tähenda, et kava oleks ühekülgne). Kuuleb nii jõulist ja bravuurset kui ka tundlikku meestelaulu ning üks eesmärke ongi inspireerida mehi rohkem oma häält kasutama. Tänavuste esine-

jate hulka kuuluvad meeslauljad Zimbabwe, Mongooliast, Soomest kui ka mujalt maailmast.

Mustanahalistest koosneva **Black Umfolosi** koori liikmed laulavad peamiselt bassi-registris ning nende muusikat iseloomustab pehme harmoonia ja hääle sulandumine. Ansambli laulmisstiil on alati seotud kindla koreograafiaga. Šamanistlikku joigu põimib moodsate heliväljadega saam **Wimme**, keda Noormaa soovib tähele panna just müstilise ja arhailise laulmisstiili tõttu. Tuleb ka meil alati hästi vastu võetud meeskoor **Tbilisi** Gruusiast, kelle muusika võib olla ühel hetkel õrn ja südamluk ning järgmisel hetkel kõmatada kui kõu. Väljastpoolt Eestit on tulemas veel **Water Tower Bucket Boys** Ühendriikidest, **The Begeley's** Iirimaa, **Kazatsii Krug** Venemaalt, **Toorama** Mordvast, **Alba** Korsikalt ja teised.

Eesti esinejatest juhivad Tarmo Noormaa tähelepanu **Tuulelöötsutajate** ja **Inseride Meeskoori** koostööprojektile, kus “löötsutajate” energilisele tantsumuusikale lisanduvad meeshääled. Kindlasti pakub

publikule huvi näppepillikvarteti **Gjangsta** ja **Ott Leplandi** ühisesinemine. Lisaks rõõmustavad folgipublikut **Zetod**, **Paabel**, **Svjata Vatra**, **Liinatsuraq** ja paljud teised.

Festivali programmist ei puudu ka juba traditsioonilised sussisahistamise ööd Viljandi pärimusaidas, käsitööhoovid ja muinasjututuba. Aastase vahe järel on ühe platsina jälle kasutusel kultuurimaja hoov, kus saab lisaks päevastele kontsertidele õhtul plaadimuusika saatel jalga keerutada ja ööd hommikusse saata.

Kuigi enamik esinejaid on paigas, soovivad korraldajad kodulehel programmi piilumas käia, sest uut informatsiooni ja üllatavaid kooslusi lisandub peaaegu iga päev. Kodulehel saab näha ka kontsertide täpset ajakava; juba on festivalipasside kõrvalt müügis ka päevapassid.

Mehe laul teeb mehele au ja paneb naisel silmad särama! Selles võib veenduda sel suvel Viljandis.

Erki Pruul
festivali korraldustiimi liige

Haapsalu keelpillifestival

XIX rahvusvaheline Haapsalu keelpillifestival toimub tavapäraselt 25.–29. juulini, juuli viimasel täisnädalal. Kokku on festivalil seitse kontserti seitsmes paigas. Uudseks kohaks festivali jaoks on Jaani kirik, kus saab reede hilisõhtul nautida barokkmuusikat.

Avakontserdil toomkirikus pakume ooperigalat, kus esineb **G. Otsa** nimelise Tallinna Muusikakooli sümfooniaorkester **Mikk Murdvee** juhatusel, solistideks RO Estoniast **Mart Madiste** ja praegu Eestist eemal elav **Kädy Plaas**, samuti noored **Otsa koolist**. See on finaalkavale, mis on selleks ajaks kõlanud RO Estonias, Peterburi Jaani kirikus ja Saare-

maa ooperipäevadel. Neljapäev kuulub kammermuusikale. “Kahekesi ja kaheksakesi” – sellist nime kandev kontsert Uuemõisa valges saalis toob kuulajateni keelpilliduod ja taani viuldaja-helilooja Niels Gade Okteti Haapsalu **suvekursuste pedagoogide** esituses.

Vennad Joametsad: **Lasse** (viul, Soome) ja **Tanel** (klaver, Eesti) improviseerivad reedel Kultuurikeskuses. Kell 22 aga kõlavad Jaani kirikus Händeli “Saksa aariad” koos instrumentaalsete vahepaladega, solist **Kädy Plaas**. Laupäeval kell 12 esinevad Haapsalu **suvekursuse osavõtjad** kontserdil “Koomängud” Haapsalu Gümnaasiumi aulas. Õhtul on kontsert toomkirikus ja galakontserdil astuvad **festivali orkestriga Mikk Murdvee** juhatusel üles möödunud **hooaja konkurssidel silma**

paistnud noored keelpillimängijad, samuti praegu Inglismaal õppiv kontrabassimängija **Siret Luht** ja **Kädy Plaas**.

Sügav austus ja kummardus juubilar Ester Mägile! Pühapäeval festivali lõppkontserdil kuursalis tuleb esiettekanalele tema “Kuu eesti rahvaviisi” viiulile ja klaverile Andres Lemba orkestriseades. Mängib **Haapsalu suvekursuse orkester**, dirigent **Mikk Murdvee**. Ester Mägi teoseid saab kuulata ka eelnevate kontsertide kavades Uuemõisa ja toomkirikus.

Kontsertide algus on õhtuti kell 19.00. Täpsem info kodulehel.

Eva Punder
festivali kunstiline juht

Kuressaare kammer- muusika päevad

31. juulist 4. augustini kestev Eesti üks populaarseim ja tuntuim kammermuusikafestival pakub taas mitmekesist kava ja huvitavat esinejavalikut. Festivali avaakordiks on välja paistvate eesti muusikute trio. Festivali ellukutsuja, peakorraldaja ja kunstiline juht Andres Paas on romantilise ja hingetatud esituslaadiga pianist. Avakontsertidel on ta erinevates koosseisudes musitseerinud juba aastaid ning sellest on saanud ürituse publiku poolt hinnatud tava. Tema seekordsed lavapartnerid Anna-Liisa Bezrodny (viilul) ja Silver Ainomäe (tšello) on endale maailmas mängijatena juba nime teinud. Trio esituses kuuleb Schuberti, Raveli, Schumanni ja Smetana loomingut.

Kammermuusika duožanrit esindavad **Oksana Sinkova** (flööti) ja **Jelena Ossipova** (kitarr). Üle kaheistkümneme konkursi võitnud Oksana Sinkova on oodatud külaline maailma tippklassi kontserdilavadel ja Jelena Ossipova on pälvunud positiivset vastukaja paljudel tuntud kitarrifestivalidel. Ansambli esituses kuuleb haaravat kava, kus kõlab nii Bach kui ka Piazzolla.

Klassikalise sooloõhtu täidab noorema põlvkonna poola pianist **Wojciech**

Waleczek, kes on saanud preemiaid mitmetel rahvusvahelistel konkurssidel. Tema muusikaline amplituud on lai, ulatudes vanamuusikast filmimuusikani. Kavas on huvitav valik Schumanni, Chopini, Liszti jt teostest.

Lossikontserdi raames saab kuulda Ungari 1994. aastal loodud vokaalseksteti **Unicum Laude**. Grupp on pühendunud erinevate ajastute muusikateoste esitamisele. Kõik ansambli liikmed on kogenud lauljad ning seksteti puhul väärib märkimist, et 2010. aastal valis Ungari Raadio nad välja rohkem kui 10 000 kandidaadi seast esindama Euroopa kultuuripealinna Pécsi Euroraadio muusikaprogrammis.

Lõunamaiste toonide nautlejaid tervitab seekordsel festivalil **Neapolis Ensemble** Itaaliast, kes esitavad põnevaid Napoli villanellasid ja tarantellasid.

Festivali lõpetab staažikas **Vilniuse Keelpillikvartett**. 1965. aastal debüüdi teinud koosseis on esinenud üle terve maailma Ameerika ja Aafrikani. Neil on seljataga rohke koostöö erinevate orkestrite, artistide ja raadiojaamadega ning nad on saanud palju konkursivõite. Kvartett esitab Mozarti, Elleri, Čiurlionise ja Schulhoffi loomingut.

Kristi Hinsberg
festivali pressiesindaja

Nargen- festival 2012

Nargen-festivalile omaselt toimuvad festivali sündmused merele võimalikult lähedal ja kavas leidub alati eesti autorite uudisloomingut.

Festival avatakse juunis **Cyrrillus Kreegi päevadega** Haapsalus. Juulis esietendub Naissaarel Omari küünis Urmas Lennuki kirjutatud ning Hendrik Toompere jun lavastatud “Naissaare Wabariigi Referendum”. Festivali lõpetavad **Arvo Pärdi päevad**, kus tehakse kummardus ka Pärdi õpetajale Heino Ellerile, kelle 125. sünniaastapäeva tähistatakse eraldi kontserdisarjaga.

“Eller 125” raames toimuvad mitmed kammermuusikakontserdid, mängitakse Indrek Hirve Elleri-teemalist mononäidendit “Pauluse kiriku kella” ning kinos Artis linastub heliloojast muusikaline dokumentaalfilm “Quinta essentia”. “Eller 125” krooniks on helilooja kolme sümfoonia ettekanne 1. septembril Noblessneri valukojas, esitab **ERSO Tõnu Kaljuste** juhatusel.

7.–9. septembrini etendub Arvo Pärdi päevadel Noblessneri valukojas Pärdi vaimulikele heliteostele loodud unikaalne ja vaatamänguline kontsertetendus “Passio”, mille esiettekanne toimus eelmisel aastal Turus Euroopa kultuuripealinna sündmuste raames.

Nargen-festival 2012 lõpeb 11. septembril Tallinna Jaani kirikus **Arvo Pärdi sünnipäevakontserdiga**.

Järvakandi kutsub "Rabarockile"

Eesti suurim rockifestival "Rabarock" toimub tänavu 15.–16. juunil. Juba seitsmendat korda tuhandeid muusikasõpru Järvakandi kutsov rockipidu toob ka tänavu lavale arvukalt välis- ja kodumaiseid esinejaid.

Avapäeval astuvad pealavale "Rabarocki" ainsa suvise kodumaise festivalikontserdi andev **Ewert and The Two Dragons**, Austraaliast pärit *dubstep*-artist **Dub Fx & Flower Fairy**, Soome glämmrocki uue laine eredaime täht **Reckless Love** ja "Eesti laulu" konkursil komeedina inimeste teadusse tuisanud **Tenfold Rabbit**. Telgilaval tulevad publiku ette "Jägermeisteri Rock Liiga" laureaadid **Dramamama** ja **Neveis**, Läti folk-metal'i täht **Skyforger** ning progressiivse rocki austajate lemmik, virtuoosne **Von Herten Brothers** Soomest.

Ewert Sundja: "Meil on hea meel olla üks kodumaise rockifestivali peaesinejaid. Oleme tänulikud usalduse eest ning võtame seda kui võimalust anda oma toetajatele suurepärase suurkontsert". Juba järgmisel hommikul lendavad "draakonid" Rootsi festivalile "Hultsfred" ja sealt Soome "Provinssrockile"; ka kogu ülejäänud suvi on tihedalt välisesinemisi täis.

Laupäevasteks peaesinejateks on ameerika peorokkar, nn *ABBA-metal*'it viljelev **Andrew W.K.** ning legendaarne inglise punk-kollektiiv **The Stranglers**, kellel ilmus äsja kriitikutele kiitust pälvinud album "Giants". Multitalent Andrew W.K. esitab täies pikkuses oma 2001. aasta läbilöögialbumi "I Get Wet".

Muusikakriitik ja humorist **Mart Juur**: "I Get Wet" oli 2001. aasta ägedaim plaat ja tegelikult on see üks läbi aegade ägedaimaid plaate. Andrew W.K. rāpases glämmis kohutavad punkrock ja muusikal, *metal* ja disko, pidu ja kahetsus, musta mehe gruuv ja valge mehe koorem. Meat Loafil pole teist nii

andekat õpilast. Andrew klaverimäng on vaatamisväärsus omaette, see mees taob klahve nagu teeks ta kätekõverdusi kiirusega kaks sada pumpa minutis."

Veel esinevad pealaval briti *indie*-rocki sensatsioon ja superhiti "Dominos" autor **The Big Pink**, ameerika punkarid ansamblist **The Dwarves** ja **Liis Lemsalu**. Telgilava kütavad kuumaks **Genka**, **Kosmikud** ja **Metsatõll**, psühhedeelset *rock'n'roll*'i mängiv **The Experimental Tropic Blues Band** Belgiast ja eksootiline **Menwho-pause**, India parim rockbänd. Öötundidel jätkavad rabarokkarite tantsutamist **Kukerpillid** ja **Legshaker**, toimuvad etteastet Red Bulli tuuribussi katuselt ja **Aapo Ilvese** kureeritud kirjanduslaval, kus rokivad eesti luuletajad. Kuni üheksa-aastased ja pensionärid pääsevad festivalile tasuta, kuni 15-aastased saavad kohapeal osta soodsa päevapileti.

Kristo Rajasaare
"Rabarocki" korraldaja

"Rabarocki" üks oodatumaid külalisi, Andrew W.K.
FOTO INTERNETIST

Haapsalu vanamuusikafestival

11.–15. juuli

Haapsalu ja Viljandi vanamuusikafestival toimuvad täpselt ühel ajal. Kui inimene on vaagimas, kummale neist minna, siis miks ta võiks eelistada Haapsalu?

Festivali kunstiline juht **Toomas Siitan**: Meil on Viljandiga siiski väga erinevad profiilid. Vanamuusika on ju lai mõiste,

mille alla mahub tohu-

tult palju. Arvan, et me sisuliselt ei kata üksteist. Mulle tundub, et samaaegsus pigem toetab mõlemat, sest saame jagada mõnda suuremat projekti, tänavu näiteks **Eric Ericsoni Kammerkoori**. Varem, kui festivalid olid nädalase vahega, siis selline jagamine ei õnnestunud. Tihti peale on aga külalisansambli tingimus, et tahetakse anda mitu kontserti. Samuti jagame omavahel vist päris sõbralikult ära Eesti eri regioonide publiku. Aga Haapsallu tasub juuli keskel ikka tulla kuulama eelmiste sajandite meistriteoseid heas ja elavas esituses.

Millest seekordse kava koostamisel lähtusid?

Kava koostamisel tuleb valida väga paljude soovide ja pakkumiste vahel ning üks ka rahakott mõõda, mis on jõukohane ja mis mitte. Aga alati on üheks otsustavaks argumendiks omaenese hetkehuvi.

Mulle oli seekord üheks tõukeks Bach. Tema kantatide kavu esitasime kümme aasta eest päris mitmeid, aga nüüd ei ole ma mitu aastat Bachi teinud ja tahtsin proovida pisut teistmoodi ning uuel tasemel tema muusika juurde tagasi tulla.

Viimastel aastatel oleme järjepanu esitanud Händeli oratooriume. Seekord pole Händeli muusikast aga mitte tervikkava, vaid galakontsert valikuga aariatest ja orelikontsertidest, solistideks **Kädy Plaas**, **Teete Jõks** ja **Ene Salumäe**.

Millise esineja saabumise üle on eriti hea meel? Või keda oli kõige keerulisem kätte saada?

Selle aasta peakülaline on Eric Ericsoni Kammerkoor. Nende Eestisse toomine oli suur töö ja see on ka õige kallis projekt, nii et see võttis teisi võimalusi vähemaks – mitut tippkollektiivi ei saa ühel aastal tuua.

Ise ootan siiski suure huviga ka ansambli **Pentagonale** kava hiliskeskaja muusikast. See on eri maadelt pärit ja hiljaaegse Euroopa parimates koolides oma stuudiumi lõpetanud noortest muusikutest koosnev ansambel, kelle tegevus on Lääne-Euroopa festivalidel juba äratanud sooja tähelepanu.

Väga põneva elamuse tootab pakkuda ka **Markus Kuikka** kontsert, kus ta mängib haruldast pilli lüüra-gamba (inglise k. *lyra viol*). Ma pole päris kindel, kas sellist resonantskeeltega gambat on Eestis varem üldse kuulnud. Vaid lühikest aega, 17. sajandi algul, kirjutati sellele Inglismaal kaunist soolomuusikat, mida on hakatud alles viimastel aegadel avastama.

Haapsalu festivali peamiseks taotluseks on olnud siiski algusest peale tuua kuulaja ette parimaid Eesti muusikuid ja luua neile koostöövõimalusi teiste maade kolleegidega. Nii on ansambli **Studio Vocale** koosseisus tänavu kaks võrratut inglise solisti – sopran **Anna Dennis** ja tenor **Simon Wall**. Ja nagu alati, on üheks põhijõuks **Tallinna Barokkorkester**, kes esineb seekord erinevas suuruses ja koosseisus taas koguni kolmel kontserdil.

Küsinud **Virge Joamets**

Markus Kuikka ja resonantskeeltega lüüra-gamba.
FOTO INTERNETIST

XXVII Viljandi vanamuusika festival küsib küsimusi

10. juuli–15. juuli

Kas varajane muusika on tänapäeval aktuaalne? Millist rolli etendab kaugete sajandite muusika tänapäeva muusikaelus? Mis on autentne? Mis on ajastutruu esitus?

Need on sõlmküsimused, mida Viljandi vanamuusika festival esitab 10. juulil Kondase keskuses toimival sümposiumil. Kogemusi ja mõtteid vahendavad plokklöödi guru **Conrad Steinmann** Šveitsist, **Oleg Khudjakov**, kes on Moskva konservatooriumi ajaloolise ja nüüdisaegse muusika esituskunsti teaduskonna dekaan ja flöödiõpetaja, muusikateadlane **Maret Tomson**, kontserdiagentuuri Festivitas Artium kunstiline juht **Raho Langsepp**, muusikateadlane **Lilian Langsepp** ning allakirjutanu.

Festivali kava kõigub vana ja tänapäevase piiril. Vanamuusika ei tähenda ainult keskaegseid viise või baroki suurmeisterite teoseid. Ammusesse aega võib juhatada ka kannel, klavessiin või harf. Või kõik kolm koos, nagu juhtub ansambli **Una Corda** kontserdil. Märkimisväärne on maailma

ühe tuntuima plokklöödi Conrad Steinmanni soolokontsert Jaani kirikus, kus ta mängib vanu puhkpille (nt Kreeka aulost), kuid ka nüüdisaegseid flööte ja muidugi igasuguseid plokklööte. Tema muusikavallik haarab tuhandet aastat.

Festivali üheks tähtsündmuseks on legendaarse **Eric Ericsoni Kammerkoori** kontsert, kus kõlab nii Bachi, hispaania renessansiheliloojate kui ka rootsi nüüdisautorite looming. Festivalil on hea meel esitleda ka uue nimega orkestrit **Klaaspärlimäng Sinfonietta**. Eelmisel aastal Amsterdami Concertgebouw's, Brüsseli festivalil "Ars musica" ja Itaalias menukaid kontserte andnud Tallinn Sinfonietta Andres Mustoneni juhatusel on otsustanud vahetada kollektiivi nime. Kõlab programm "Kolmanda aastatuhande vanamuusika", mis koosneb Mozarti ja eesti autorite teostest.

Kindlasti on intrigeeriv maineka **Ungari Riikliku Folkansambli** esinemine. Kuuekümnendaastase ajaloo kahekümne viiest tantsijast ja muusikust koosneva ansambli kirevas repertuaaris on ühendatud rahvamuusika pärand ning Liszti, Brahmsi, Kodály ja Bartóki looming.

19. sajandi muusikat mängitakse Eestis autentsete pillidega vähe. Selle lünga täidavad **Oleg Khudjakov** ja **Elina Katchalova** (haamerklaver, klaver), kes teevad jalutuskäigu Haydni, Moschelesi ja Beethoveni muusika juurde. Üle piiride jalutab ka Ameerikast õppereisilt naasev **Sofia Rubina**, kelle armastus vanade juudi viiside vastu on teada. Arvatavasti on tema kavasse "Kaks roosi" lisandunud uusi värve.

Viljandi vanamuusika festivali silmatera on olnud alati noorte muusikute projekt. Olen ikka imetlenud laste kiirust, vastuvõtuvõimet ja motivatsiooni. Seekord etendame Pärimumuusika Aidas kava "**Muusade lood**". Kuna see valmib töö käigus, pole ka lõpptulemus paigas, kuid kava räägib üheksast jumalikust muusast. Muusika on pärit Michael Praetoriuse tantsumuusa Terp-sichore järgi nime saanud kogumikust. Kuna sajaloomelise vanamuusikute seltskonna jaoks on Pärimumuusika Aida lava väike, kasutame ka multimeediat.

Neeme Punder,
Viljandi vanamuusika festivali kunstiline juht

Tallinna Muusikakeskkooli XLVIII lennu KONTSEERT-AKTUS

20. juuni kell 17.00
ESTONIA KONTSERDISAAL

SOLISTID: **Sten Heinoja, Georg Mirek King, Ingvar Vilmar Leerimaa, Kaarin Lehemets, Karl Peterson, Johannes Põlda, Anni Ruugla, Linda-Anette Suss**

TMKK sümfooniaorkester, dirigent **Mikk Murdvee**

KAVAS: Triin Kala (2012. aasta lõpetaja), Ludwig van Beethoven, Ferdinand David, Carl Reinecke, Camille Saint-Saëns, Jean Sibelius, Aleksander Skrjabin, Pjotr Tšaikovski, Henryk Wieniawski

Pilet 3. -/ 1.50

www.tmkk.edu.ee
6576 004

TALLINNA
MUUSIKAKESKKOOL

Järvi Suvefestival

26. juuli–2. august

Järvi Suvefestival

Sellel aastal teeb Järvi Suvefestivali eriliseks Neeme Järvi 75. sünnipäeva tähistamine. Maestro õpetab festivali jooksul nii noori dirigente kui astub ka publiku ette pidulikul lõppkontserdil Üle-eestilise Noorte Sümfooniaorkestri ees.

Teine oluline märksõna on Järvi festivali orkester, mida saab kuulata festivali kunstilise nõustaja **Paavo Järvi** juhatusel 26. ja 29. juulil. See on kollektiiv, mille ümber festival on koondatud ning mis kannab kõige otsesemalt Järvi festivali üldisemat mõtet. Orkestri erakordset kõla töid eelmisel aastal esile nii publik kui ka arvustajad. Selles mängivad kõrvuti parimad Eesti orkestrandid, välismaal karjääri tegevad eestlased ning neile täienduseks soolomängijad Euroopa tipporkestritest. Orkestri ning festivali kõla kujundavad teiste seas Berliini Filharmoonikute soolodimängija **Mate Szücs**, Bremeni Deutsche Kammerphilharmonie kontsert-

meister **Florian Donderer** ning sooloklarinetist **Matthew Hunt**, Euroopa Liidu Kammerorkestri esiflötist **Clara Andrada de la Calle**, Haagi Residentie-orkestri vioola kontsertmeister **Mikhail Zemtsov**, Weimari Staatskapelle soolometsasarvemängija **Fritz Pahlmann**, eestlastest **Martin Kuuskmann**, **Kalev Kuljus**, **Anna-Liisa Bezrodny**, **Teet Järvi**, **Toomas Vavilov**, **Marius Järvi**, **Arvo Leibur**, **Mari-Liis Päkk**, **Indrek Leivategija**, **Juta Öunapuu** ja paljud teised. Peale orkestris mängimise astutakse koos üles ka kammermuusikakontsertidel ning mitmed mängijad annavad noortele muusikutele oma teadmisi edasi festivali ajal toimuvatel meistrikursustel. Loodud kontaktid avavad võimalusi edaspidiseks koostööks (näiteid on juba käesolevast hooajast). Eestis ning välismaal tegutsevate muusikute vahel koostöövõrgustiku loomine kannab ühtlasi viimasel ajal populaarseks saanud termini “muusikaeksport” vaimu.

Kammermuusikakontsertidest on suurejoonelisim 28. juulil Pärnu kontserdimajas toimuv galakontsert, kus tuleb muu hulgas esiettekandele festivali tellimusele valmi-

nud **Helena Tulve** uudisteos. Huvitavad kavad on koostanud **Martin Kuuskmann** ning **Kalle Randalu**: esimene toob 27. juulil Ammende villa õuel publikuni bossanoovamuusika võlud ning teine 31. juulil Pärnu kontserdimajas kõrgu kammermuusikakava. Loomulikult ei puudu festivalilt ka suur Järvi muusikapere. 30. juuli on lausa nimetatud Järvide päevaks, siis astutakse üles mitmel kontserdil erinevates koosseisudes. Sellel aastal on mõeldud ka järelkasvule, nii publiku kui muusikute poole pealt. 29. juulil on Ammende villas kontsert lastele, kus esinevad festivalil osalenud muusikute lapsed ning mida juhivad Raivo Järvi. Publikule on seekord avatud ka osa dirigeerimise meistriklasse, kus on võimalik näha, mida siis dirigentidele ikkagi õpetatakse. Toimuvad ka aina laienenud Järvi festivali meistrikursused, mahukaimad Eestis, sisaldades lisaks instrumendi- ning dirigeerimiskursusele sellel aastal ka heliloominguõpet.

Kristjan Hallik

Järvi Suvefestivali korraldaja

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid

juunis

5. juuni kell 18.00

Tartu Ülikooli aula

DOKTORIKONTSERT

JORMA TOOTS (klaver,
kammeransambel)

Kaastegevad: Ebe Müntel

(klaver), Tiit Joamets ja Brita

Reinmann (löökpillid)

8. juuni kell 18.00

Tartu Ülikooli aula

DOKTORIKONTSERT

IVI OTS (viiul)

AGE JUURIKAS (klaver)

9. juuni kell 18.00

Tallinna Rootsi-Mihkli kirik

JOSE ANTONIO PAGE

RAMIREZ (trompet)

MAILA LAIDNA (orel)

“KLAASPÄRLIMÄNG 2012”

19.–24. juuli

klaaspärlimäng
glasperlenspiel

Hermann Hesse samanimelisest romaanist inspireeritud muusikafestival, mis Peeter Vähi eestvedamisel sai alguse aastal 1995, jätkab ka eeloleval suvel juba välja kujunenud suunas. Festival rõhutab mängulisust, otsib muusika seoseid teiste kultuurivaldkondadega ning kompab erinevate muusikastiilide vahelisi piire. “Klaaspärlimäng” on üks Eesti suvemuusika olulisemaid sündmusi, mis toob siia maailma tippmuusikuid ja kollektiive, kelle kõrval astub üles ka meie muusikute paremik.

S el aastal on festivali külalisteks noor perspektiivikas dirigent, Peterburi konservatooriumi kasvandik **Mihhail Leontjev**, kes juhatab avakontserdil **Klaaspärlimäng Sinfonieta**; kreeka helilooja ja dirigent **Konstantia Gourzi**, keda peetakse Pierre Boulezi ja György Ligeti kõrval üheks tuntumaks uue muusika eestvõitlejaks tänapäeva maailmas; itaalia esiflötist **Massimo Mercelli**; maalikunstnik, helilooja ja pianist **Kalev Mark Kostabi**; **Euroopa Liidu Barokkorkester Lars Ulrik Mortenseni** juhatusel, kes mängib kontserdil ka klavessiini; Peterburi ansambel **Musica Antiqua Russica** autentsetel barokkpillidel koos sopran **Viktoria Jevdotjevaga** ning kuulus USA-Saksamaa **Rascher Saxophone Quartet**.

Eesti muusikutest esinevad Klaaspärlimäng Sinfonieta kõrval, mida teisel kontserdil juhatab **Andres Mustonen**, üks eesti säravamaid noori viuldajaid **Anna-Liisa Bezrodny**, kes soleerib avakontserdil Mozarti Viulikonterdis nr 3; **Liisa Randalu** (vioola) koos **Kalle Randaluga**,

nende suveõhtu romantikat pakkuvas kavas kuuleme Schumanni, Schuberti, Enescu jt romantilist muusikat; ning keelpillikvartett **Prezioso**, kes astub üles koos Konstantia Gourzi ansambliga, esitades selle omapärase helilooja bütsantsi vaimulikust muusikast inspireeritud loomingut.

Peaaegu iga kava pakub kuulajale nii traditsioonilist kui ka üllatuslikku. Nii saab festivalil kuulda 8-aastase Mozarti kirjutatud sümfooniast nr 1 Es-duur, Stravinski värvikat kontserti kammerorkestrile “Dumbarton Oaks”, prantsuse barokiajastu helilooja Jean-Féry Rebeli orkestriteost “Elemendid”, mille maailma tekkimist sümboliseerivad esimest osa “Kaost” võiks helilooja nime teadmata pidada 20. sajandi avangardmuusikaks, Antonio Salieri vähetuntud flöödikontserti ja Peeter Vähi flöödikontserti “Taevase järve laul”, improvisatsioone 17. sajandi *basso ostinato* teemadel Peterburi ansambli kavas pealkirjaga “Barock’n’roll”, samuti Rein Rannapi uue orkestriteose esiettekannet ja palju muud huvitavat.

Enamik festivali kontserte toimub Tartu Jaani kirikus. “Kalev Mark Kostabi kohtub klaveriga” aga Tartu Ülikooli Ajaloomuuseumis. Festivali korraldab OÜ ERP koostöös Tartu linnavalitsusega.

Inna Kivi
ERPi produtsent

Anna-Liisa Bezrodny.

FOTO DANIEL HERENDI

XXVI Tallinna rahvusvaheline orelifestival

26. juuli–5. august

Tänavune orelifestival on pühendatud Peterburi konservatooriumi 150. aastapäevale. Kas see kajastub ka kuidagi festivali repertuaaris?

Festivali kunstiline juht **Andres Uibo**:

Meie professionaalse helikunsti juured pärinevad 19. sajandi lõpu, 20. sajandi alguse Peterburist. Paljud nendest, kes seal õppisid, olid organistid – Rudolf Tobias, Mart Saar, Artur Kapp jne. Aga teistpidi, Peterburis jällegi töötas Lääne-Euroopast pärit õppejõude, näiteks Louis Homilius, Jacques Handschin jt. Nii et toonane Peterburi oli huvitav teede ristumispunkt. Kuid seoseid Eesti ja Peterburi vahel leiab ka 20. sajandi hilisemast ajast, näiteks Ester Mägi, kelle õpetaja Mart Saar oli seal õppinud, või Igor Garšnek, kes on õppinud Leningradis Sergei Slonimski kompositsiooniklassis. Nii et meil on palju kontakte selle õppeasutusega ja sünnipäeva igati põhjust tähistada.

Kas Peterburist tuleb ka mõni mängija?

Jaa, professor **Daniel Zaretsky**, Peterburi konservatooriumi orelikateedri juhataja. Ta annab kontserdi ja peab siin ka loengu Peterburi konservatooriumist.

Aga tänavuse festivali raames on veel teinegi muusikapidu, **I Tallinna rahvusvaheline noorte orelifestival**.

Kuidas selle idee tekkis?

Festivalil peaks alati midagi uut olema. Kakkümmend viis aastat sai orelifestivalil möödunud aastal täis ja tundus, et nüüd peaks midagi lisanduma. Minu mõte oli tuua juurde noorte festival vanusele kuni 19 aastat ning see leidis maailmas kohe suurt kõlapinda. Midagi säärast kusagil mujal ei ole. Seetõttu on meile tulemas palju noori andekaid mängijaid, praegu on registreerunud ligi 30 – Venemaalt, Hollandist, Tšehhist, Ameerikast jne. Noortel on siin võimalik anda kontserte, osaleda meistrkursustel ja kuulata meist-

rite mängu, omavaheline suhtlemine veel pealekauba.

Kas kõik registreerunud saavad mängida või on ka mingi sõel?

Ma usun küll. Meil ei ole täpselt teada, millised on nende kõigi erioskused, aga olen olnud paljudes žüriides ja mingi ettekujutus on mul olemas. Repertuaari osas ei ole noortele mitte mingisuguseid piiranguid seatud. Kuna nad osalevad meistrkursustel, siis professorid valivad kontsertidele teosed välja. Need kontserdid on tasuta.

Seoses noorte festivaliga lisandub ka kaks uut kontserdipaika – Nõmme Lunastaja kirik ja Tallinna metodisti kirik. Neis on toredad, hiljuti valminud pillid, nendel ei ole varem meie kontserte olnud. Eks siis paista, kas nad ka edaspidi festivali plaani jäävad, selle kohta ei oska praegu midagi öelda.

Küsinud **Virge Joamets**

Tallinna kitarrifestival

10.–16. juuni

Kitarrifestival pakub kitarrimuusikat kogu oma stiilirohkuses. Kuulda saab flamenkot ja *fingerstyle*'i, Brasiilia džäss ja karnevalimuusikat, head kitarriklassikat, tangomuusikat, mehhiko ja kuuba muusikat ning meie põhjamaist kitarrimuusikat.

Festivali avab Kanada *fingerstyle*'i legend, laulja ja helilooja **Don Ross**. Festivali suurim üllataja on **Yamandu Costa**, brasiilia muusika üks suuremaid geeniusi läbi aegade. Hiljuti Carnegie Hallis debüüdi teinud mehhiko kitarristi **Cecilio Perera**

kontsertidest räägitakse ainult ülivõrretes. Tallinnas kuuleme tema esituses Lõuna-Ameerika 20. sajandi suurkujude kitarrimuusikat. Üheks omanäolisemaks esinejaks festivalil on argentiinlanna **Mirta Alvarez**, säravamaid ja ehedamaid tangotähti kitarril. Eesti muusikast tuleb festivalil ettekandele **Urmis Sisaski** "Nüüdisaegne sodiaak", esitavad flötist **Neeme Punder** ja kitarril **Tiit Peterson**. Hispaania flamenkokitarrist **Oscar Herrero** on viimaste kümnendite teerajajaks flamenkomuusikas. Koos laulja **Natalia Melladoga** annavad nad kontserdi

flamenkomuusikast tema aegade algusest tänaseni. Brasiilia muusika kõrgeima autasu "Premio da musica Brasileira" võitja **Daniel Marques** koos brasiilia löökpillimängija **Tiago Loeiga** sisustavad festivali lõppkontserdi brasiilia karnevalimuusikaga.

Nagu alati, saame kuulda Eesti noori talente, ansambleid ja kitarriorkestreid kolmel päeval mängimas Lauulväljaku klaassaalis.

Lähem info www.kitarrifestival.ee

Tiit Peterson

Tallinna Kitarrifestivali kunstiline juht

XV Suure-Jaani muusikafestival

16.–23. juuni

Festivali korraldustoimkonna liige **Leili Kuusk**: Suure-Jaani muusikafestival toimub tänavu juba 15. korda. Igal aastal oleme püüdnud midagi uut välja mõelda, seekord on uueks nähtuseks vaimulik laulupäev, mis toimub 17. juunil. Oleme otsinud ka uusi kontserdipaiku. Tänavu lisandub Energia talu teemaja, kus on 20. juunil Suvealguse kontsert. Ent kontserte on jätkuvalt juba traditsioonilistes kohtades. Kõige rohkem on kasutatud Suure-Jaani kirikut, varasematel aastatel olidki kontserdid põhiliselt seal. Seejärel lisandusid näiteks kohvik "Arturi juures" ja Suure-Jaani gümnaasiumi aula, mis on tegelikult spordisaal, ent restaureeritud ja omapärase interjööoriga. Tulemus on ilus ja muusikud on seda nimetanud Kesk-Eesti parima akustikaga kontserdisaaliks. Seegi kord on seal mitu kontserti ning festivali raames toimub seal ka Mart Saare nimeline III lauljate konkurss.

Meie festivali üheks erijooneks on lõunatunnid. Ei ole vāga traditsiooniline, et

festivali päevil on kohtumised heliloojate, muusikute või muul moel huvitavate inimestega. Festivali raskuspunkt on eesti muusikal, esimesel aastal kantigi ette ainult Kappide ja Mart Saare muusikat. Kuid juba teisel aastal liiguti kaugemale ja esitati näiteks Bachi, kes oli Mart Saarele ja Artur Kapile peaaegu et iidol. Nõnda kõlab meil eesti muusika kõrvuti teiste maade heliloojatega. Samas on kontserte seinast seinast ja igale maitsele, näiteks selle aasta festivali lõpetab ansambel Untsakad.

Võib öelda, et aastatega on kasvanud festivalile publik. Suure-Jaani pole ju kuigi suur koht. Inimene arvab klassikalise muusikat muu tegevuse taustaks kuulates, et ta ei mõista seda ja et see ei meeldi talle. Aga kui ta kuidagi kontserdile meelitada, siis ta leiab, et tegelikult oli päris meeldiv. ERSO kontsert on selline, kuhu oleme püüdnud võimalikult palju inimesi tuua. Kuulajaid on olnud 300–400 inimese ringis, see on Suure-Jaani kohta päris palju. Seegi kord on meil külas ERSO, nendega

koos RAM ja dirigent Anu Tali.

Teine koht, kuhu inimesi klassikalise muusikat kuulama meelitada saab, on Hüpasaare rabasaarel öösel toimuv Päikesetõusu kontsert. Seal tulla ehk otsima mingit muud elamust, aga leitakse üles hoopis klassikaline muusika ja mõistetakse, et see ei olegi nii raske, arusaamatu ja hirmutav, kui võib-olla kardeti. Ma arvan, et klassikalise muusika laiemat kuulajaskonda juurde viimine ongi aastatega kujunenud meie missiooniks ja aja jooksul tekkinud muutusi on kindlasti märgata. Näiteks eelmisel aastal mängis Lubjassaare talus Johann Köleri muuseumis Tobiase-nimeline keelpillikvartett. Keelpillimuusika peale inimesed enamasti suurte hulkadena kokku ei torma, isegi Tallinnas mitte. Nii et üle saja inimese kontserdil oli üllatus. Rahvas mahtus vaevu ära ruumi, mille pererahvas oli kontserdipaigaks kohandanud.

Kirja pannud **Virge Joamets**

Päikesetõusu kontsert rabasaarel.
FOTO LEILI KUUSK

“Jazzkaar” 2012 – Garbarek ja teised

IVO HEINLOO
jazzikriitik

Ei saa öelda, et tänavune “Jazzkaar” oleks kulgenud täiesti plaanipäraselt, kuna kahe peaesineja kontsert jäi erinevatel põhjustel ära. Kui Mali duole Amadou & Mariam leiti Belgia grupi Zap Mama näol ülikiiiresti võrdväärne asendaja, siis Christian McBride'i trio kontserdiga nii hästi ei läinud. Vaid paar tundi enne kontserdi algust selgus, et ameeriklastel pole lootust õigeks ajaks Eestisse jõuda. Hoolimata kõigest oli tegemist üsna mitmes mõttes korda läinud festivaliga ja usutavasti kompenseeris kümne päeva jooksul kuuldu ning nii meie kui ka välismaiste artistide pakutu ka kõige tulinhingelisemate Christian McBride'i fännide pettumuse.

Linnaruumi projekti raames toimus kümneid sündmusi, mille kaudu said jazzipeost osa ka need, kes ei leidnud kontsertide külastamiseks aega, tahtmist või raha. Igati positiivseks algatuseks tuleb pidada NO 99 jazziklubi lõunakontserte, millega anti esinemisväljund Otsa koolis ja Tartu Elleri koolis õppivatele noortele muusikutele. Järgnevalt keskendun aga kolmele enim kõneainet pakkunud ja silma paistnud artistile, tänu kellele jääb see “Jazzkaar” ilmselt paljudele kauaks meelde.

Jan Garbareki *sound* on nii äratuntav, et tihti öeldakse, et üks või teine saksofonist mängib nagu Garbarek. Tänavuse “Jazzkaare” peaesineja oli Eestis kolmandat korda. Norra jazzi suurkuju on olnud eestlaste seas kaua palavalt armastatud ja meie muusikutele suureks eeskujuks. 2003. aastal andis ta siin koguni kaks kontserti, ühe Estonia kontserdisaalis ja teise Kaarli kirikus. Kiriku atmosfääri ja akustikaga haakuvad Garbareki melanhoolsed meloodiad ilmselt ehk kõige paremini. Garbareki kontserdist kujuneski kogu festivali vaieldamatu tipp hetk, teda tervitati juba tema saabudes juubeldamise ja ovatsioonidega ning kahe

tunni möödudes, kui bänd kutsuti tagasi lisalugu esitama, tõusis terve saal püsti.

Kava oli koostatud nii, et need, kes tulid otsima “vana head Garbarekit”, seda ka leidsid. Esitusele tulid kõik Garbareki hitid – lood, mis on juba aastakümneid kujundanud ECMi plaadifirmale omast kõlapilti. Garbarekile omaselt olid mitmed kompositsioonid ühendatud sujuvate üleminekutega. Jan Garbarek Group on selles koosseisus mänginud juba aastaid. Paljuski lisas põhjamaiselt aeglasele ja meditatiivsele muusikale temperamentsemat värvingut mitmekülgse löökpilliarsenaliga Trilok Gurtu, kes võlus publikut samamoodi nagu eelmise aasta Viljandi folgil, kastes näiteks taldrikuid veega täidetud ämbrisse jne. Garbarekiga kõige pikemat aega koostööd teinud ansambliilige Rainer Brüninghaus demonstreeris oma sooloetteastes mitmekülgset ja leidlikkust, kaldudes kohati *stride*-klaveri ja *boogie-woogie* radadele, lähenedes hetk hiljem hoopis *free jazz*'ile.

Rudresh Mahanthappa esitles oma värsket projekti Samdhi, mis ühendab funki, maailmamuusikat ja teatud määral ka elektroonikat mõjutustega Lõuna-India karnaatilise muusika traditsioonist ning mujalt. Bassist Rich Browni sissejuhatus palale “Playing with Stones” tundus olevat pigem Aafrikast inspireeritud. Pikad soolod andsid ansambli liikmetele võimaluse demonstreerida oma tehnilist virtuoossust. Eelkõige kehtib see kitarrist David Gilmore'i kohta (mitte segamini ajada Pink Floyd'i liikme David Gilmouriga), kes on mänginud näiteks Meshell Ndegeocello ja Wayne Shorteri ansambrites. Laval oli ka laptop ning Mahanthappa kasutas meeleolu loomiseks paaril korral sãmpleid.

Ajakirja Down Beat kriitikute poolt eelmise aasta parimaks altsaksofonistiks valitud Rudresh Mahanthappa seisab oma identiteedi tõttu kahe maailma vahel. Ta on üks USA hindu kogukonna tuntumaid muusikalisi esindajaid ning mänginud palju koos rahvusaaslase Vijay Iyeriga. Ise peab ta end siiski pigem ameeriklaseks. On ta ju Ameerikas hariduse omandanud ja jazz-rocki ning *fusion*'it kuulates üles kasvanud, mis peegeldus ka Mahanthappa repertuaaris. Kontserdi märksõnadeks olid plahvatuslik energia ja intensiivsus, spordi-keeli väljendudes pidev, pausideta spurt.

Suurima üllatuse pakkus välismaistest külallastest **Tingvall Trio**, mis andis kont-

serdi nii Tallinnas kui ka Viljandis. Ansambel, kuhu kuuluvad rootslane, kuubalane ja sakslane, pälvis publikult vaid kiidusõnu. Trio esituses võis kuulda nii jazzi, rocki kui ka folkmuusika mõju ning kolmiku “Jazzkaare” visiit tõestas, et selline vabameelne, kuid samal ajal maitsekas lähenemine võib uusi sõpru just noorema kuulajaskonna seas. Juba praegu võrreldakse bändi kuulsa Esbjörn Svensson Trioga, kuigi see võrdlus peab paika ainult teatud määral, sest E.S.T. kasutas oma hiilgeaegadel ka elektroonikat.

Sellised olid “Jazzkaarel” kuulnud instrumentaaljazzi magusamad palad. Lisaks neile tuleks välismaistest esinejatest mainida veel arvatavasti tuntuimat Luksemburgi jazzmuusikut, vibrafonist Pascal Schumacherit, lustlikult eksperimenteerinud Taani-Saksa-Prantsuse projekti Das Kapital ning miks mitte ka muhedat Statoili bigbändi Norrast. Kõiki, kes festivalil esinesid, ei jõua üles lugedagi... Latt oli igatahes harjumuspäraselt kõrgel ning muusikaline spekter lai, pakkudes igat masti maitseelamusi.

Lauljad, kes andsid “Jazzkaarele” hääle

MARJE INGEL
kirjutamishuviline

Seekordne “Jazzkaar” kujunes varasematest ootamatusterohkemaks. Juba festivali avaesineja tuli asendada ning nii jõudis Amadou & Mariami asemel Eesti publiku ette **Zap Mama**. Vilunud meelelahutajatele ei valmistanud kiire ümberorientumine ja publiku kuumaks kütmine mingeid raskusi. Nii võib spekuloida, et ehk oli asendusansambel festivali avajana planeeritud esinejast efektiivsemgi. Spetsiaalselt “Jazzkaare” jaoks rajatud uues Merepaviljonis tundis küllap ka publik end algul veidi ujedalt, kuid Zap Mama pühkis selle ujeduse mõne minutiga minema. Zap Mama valdas lisaks meelelahutamisele suurepäraselt ka kolmehäälset laulmist, pan-

nes ka publiku eri kõrgusel kaasa laulma. Võimekate solistidena näitasid end kontserdi jooksul nii esilaulja Marie Daulne kui ka tavapäraselt taustalauljatena tagaplaanile hoiduvad Stefi Rika ja Nia Saw.

Järgmise päeva kontsert “Muus-Bluus” tõi esile **Tõnis Mäe** kaua varjul püsinud poole, mida paljud polnud näinud Music Seifi aegadest saadik. Mulluseks “Augusti-bluusiks” valminud kavas oli hulk tolle ansambli lugusid ning Mägi tõi aastatetagustelt salvestistelt mallu sööbinud kõrgeid falsetinoote nüüdki vaevata kuuldavale, kombineerides neid efektse kärinaga. Kavas oli ka uuemaid lugusid, eredaimalt jäi meelde Artur Alliksaare tekstile kirjutatud “On soe ja sädelev kui vaselõige”, kus esitas kõneka soolo üks Eesti pädevamaid bluusikitarriste Raul Ukareda. Mulle pakkusid suurimat naudingut siiski vanad lood, kus Mäks nooruslikku hoogu sattus. Kirgedest laetud vokaalse esituse kõrval ei unustanud Mägi ka visuaalseid efekte, lennutades mikrofonistaatiivi jalahoobiga mitme meetri kaugusele – ilmselt nooruses õpitud trikk, mis töötab nüüdki. Kontserdi lõpul tänas nii vanu aegu mäletav kui ka noor publik Tõnis Mäe üksmeelselt püsti seistes.

“Jazzkaare” viimase nädalavahetuse juhatas sisse Nokia kontserdimajas üles astunud **Lizz Wright**. Erilise, sügavatämbrihäälega õnnistatud lauljatar kasutas oma töövahendit nüansirikkalt, sametpehmet kõrva paitavast esitusest jõulise, peaaegu meheliku hääleni. Stilistiliselt väga kirju, rockist jazzi ja isegi kantrini ulatuva kava sidus ühtseks tervikuks lauljatar mõtestatud esitus ja ainulaadne hää. Eriliselt sööbisid meelde mõtlikuma alatooniga armastuslaulud “A Lover is Forever” ja “Stop”. Siin näitas Wright oskust anda tunnete intensiivsust edasi teisiti kui tema temperamentsemad mustanahalised kolleegid.

Võrdleksin teda Annie Lennoxiga, kelle hää. l sarnaneb kohati Wrighti omaga, ja kes suudab oma kargema ja jahedama interpretatsiooniga ikkagi kuulajale naha vahele pugeada.

Eesti naislauljate panust jazzis püüdis kokku võtta kontsert “Jazzis ainult tüdrukud”. Pealkirjas sisalduv väide oli samas ainult pooltõde, sest saateansambel koosnes meestest. Küsimusi tekitas solistide valik, sest puudus mitu nimekat naislauljat, kelle karjääris on jazz kandvat rolli mänginud, näiteks Mare Väljataga ja Els Himma. Viimast käisin täpselt aasta tagasi Teatri Puhvetis kuulamas ja röömustasin tema hääle pikaalalise üle. Mitte iga laulja ei suuda läbi aastakümnete vokaalset vormi säilitada, Himma on aga sellega toime tulnud. Noorematest solistidest puudusid kontserdilt Kaire Vilgats ja Marvi Vallaste, kaasata oleks võinuks ka Hannaliisa Uusma, kelle jõuline hää. l sobis mõne aasta tagusel Sinatra galal bigbändi ette suurepäraselt. Kahe generatsiooni vahele mahub Kare Kauks, kes samuti kontserdilt puudus.

Kui minna “oleksite” juurest kontserdi juurde, siis jäi paari osaleja potentsiaal jazzilauljana lõpuni esile toomata. Poplaulja **Laura Põldvere** sooritus jäi tagasihoidlikuks, võrreldes näiteks mulluse “Tudengi-jazzi” jämmiga, kus tema improvisatsioon jättis mulle sügava mulje. **Airi Allvee** tunneb end jazzis lauldes kui kala vees ja seda nautis ka publik. Temas kui jazzinterpreedis on kahtlemata varjul veel märksa enam, kui “Jazzkaare” kontserdil kahe loo jooksul kuulda võis. Oma tavalisel kõrgel tasemel esines ka **Silvi Vrait**, kelle kohta sõnaosav ansamblijuht Siim Aimla ütles, et mitmed neegritest bluusilauljad lausa kahvatuvad tema kõrval. Kui veidi norida, siis olnuks tore kuulda Vraidi suust mõnd uut lugu.

Mõlemat tema esituses kõlanud laulu olin samas versioonis kuulnud juba vähemalt kaksikümne aastat tagasi.

Õnnestunud etteastete hulka võib kindlasti arvata **Liisi Koiksoni** esitatud Raun Juurika “Mängu”. Klubijazzi viljeleva ning “Talvejazzil” eesti luuletajate tekstidele loodud kavaga tähelepanu äratanud **Anneliis Kits** näitas oma loojanatuuri mõlemat külge samuti veenvalt.

Maarja-Liis Ilus on varemgi kõrva jäänud suure musikaalsusega. Nüüdselgi kontserdil improviseeris ta eesti kõige rohkem ekspuuteeritud jazzvalssi “Oma laulu ei leia ma üles” esitades nii vabalt nagu oleks jazz tema põhiamplooa. Mõnusalt kõlas ka jazzilik tõlgendus eurolaulust “Keelatud maa”. Oma panuse kontserdi õnnestumisse andsid ka jazzilauljatena tuntud **Helin-Mari Arder** ja **Kadri Voorand**. Viimane näitas teistelegi lauljatele, kuidas olla loov ja arenev ning tõlgendada värskelt laulu, mida oled juba kümneid kordi esitanud. Tema “Little Love Song, Dear Old Friend of Mine” oli saanud täiesti uue sissejuhatusena.

Suurim ja meeldivaim üllataja oli **Anna Põldvee**, keda olin mõni aasta tagasi kuulnud Tõnu Naissoo ansambelis Uno Naissoo laule esitamas. Lauljatar on vahepeal astunud suure sammu edasi ning tookordsest, värskelt Otsa kooli lõpetanu õpilasilikkusest pole enam jälgegi. Tegemist on küpse interpreediga, kes valib ja esitab repertuaari mõtestatult ja vääristatult.

“Jazzkaare” viimasel päeval astus Merepaviljoni lavale veel üks vokalist, **Eivõr Fääri** saartelt, kes on “Jazzkaart” varemgi väisanud ja siinsele publikule armsaks saanud. Kontrastiks oma rahvalaululikuloomingule esitas ta lisapalana isikupärase versiooni Gershwin loost “Summertime”, viies kuulajad tagasi jazzis juurde. Nagu ikka, algab ka järgmine “Jazzkaar” aasta pärast algusest.

Bändi vaimu ja kalliskivide jälgedel

Mõtisklusi 2012. aasta Eesti muusika päevadest

GERHARD LOCK
muusikateadlane

19.–24. märtsini toimunud Eesti muusika päevad algasid suurejooneliselt taaselustatud Mammutkontserdiga EMTA kammersaalis, kulgesid intensiivselt kolmeteistkümne kontserdiga kuuel päeval, pakkudes palju põnevaid hetki, ning lõppesid vaikselt ja kontemplatiivselt kontserdiga “Õhtune laul” Rootsi-Mihkli kirikus.

Festivali kava oli formaadilt ja sisult mitmekesine ning mulje, et pärast eelmise aasta kultuuripealinna sündmuste tulva oleksid heliloojatel ja korraldajatel ideed otsas või võhm väljas, ei saanud tekkida, sest avakontserdist peale esitleti eesti ja muu maailma heliloojate loomingut laias spektris ja tiptasemel.

Iseloomustamiseks nüüdismuusikat ja selle esitust võib kasutada metafoorset võrdlust kalliskividega – nende lihvitustaseme, värvi, valguse peegeldamise, struktuuri, väärtuse ja tahulisusega. Kalliskive kantakse ühest küljest eesmärgiga esitleda nende ilu ning tõsta nende väärtusega kandja enesetunnet ja uhkust. Teisalt aga võib kalliskivide ja ka muusika funktsioon ning mõju jääda ka väga isiklikule tasandile, kus kumbki ei vajagi suurt publikut. Erinevalt pärlitest, mis tekivad looduses seni teadmata tingimustes ilma inimese sekkumisteta, on kalliskivide puhul inimtegevus oluline selleks, et nende väärtus saaks tulla piisavalt esile. Nii võibki võrrelda heliloomingut, selle loomist ja esitamist kalliskivide ja nende erineva lihvitustasemega, olgugi mõni neist n-ö looduslik või tahumatu, teine aga lausa perfektselt lihvitud. Nii kalliskividele kui ka muusikale omistatakse salapäraselt jõudu parandada õhkkonda ja luua positiivset energiat aita-

maks muuta maailma harmoonilisemaks.

Festivali peateema – bänd, bändi vaim, eesti muusika bändiga – jäi hoolimata sellega seotud headest ideedest siiski mingil määral küsitavaks ning seda näis olevat raske seostada läbivalt festivalil toimunuga. Nähtavasti oli korraldajate eesmärk avada muusika tegemise diskursust tavapärasest erinevalt, alternatiivsest vaatenurgast; bänditegemise vaimu ja vaimustust uuriti helilises ja sõnalises vormis, sisutihedate ja eesti muusika hetkeseisu talletavates intervjuudes (avaldatud festivalibukletis) arutleti, mis asi see ansambli ehk bändi tegemine üldse on ja kuidas näevad seda erineva tausta ja kogemusega muusikud. Tegelikult on aga sedasama bändivaimu, mis on pigem sotsiaalne nähtus, väga raske tuua niisuguse festivali konteksti. Lavalolek kui selline on levi- või süvamuusika ansamblitel/bändidel iseenesest ju paljuski sama, küll aga erinevad esinemiskohad ning nendega kaasas käiv spetsiifiline atmosfäär ja publik.

VIDEOMUUSIKA KINOS SÕPRUS

Ekraanil näidati parimate kodumaisete kunstnike muusikavideoid, mis mõjusid kohati kodukootult ja üllatavalt, kokku võttes väga meeldivalt. Oli hea meel näha, et väikeses Eestis võib nii palju andekaid inimesi olla.

Heldena Kabel

Enamik selle aasta festivaliüritusi toimus pigem süvamuusikale iseloomulikus keskkonnas.¹

Mammutkontsert EMTA kammersaalis hõlmas nelja iseseisvat ja omalaadset kontserti. **Konveier Ensemble** esitas eesti ning Eestiga tihedalt seotud noorte hispaania, Põhja-Ameerika ja islandi heliloojate loomingut. Hoolimata autoristiilide erinevusest võis ühendava aspektina leida peent kõlakäsitlust, intensiivset väljenduslaadi ning äärmuslikke väljendusvahendeid. **Javier Elipe Gimeneo**, **Bryan Christian** ja **Páll Ragnar Pálsson** suutsid aluseks võetud tekstid ja oma ideed muusikaliselt veenvaks lihvida ning ansambli esitus toetas nende mõjule pääsemist. **Sander Saarmetsa** “Pram Tak Mir” (2011) sooloviilile ja elektroonikale videoga eristus huvitavalt nii koosseisu ja kaasatud visuaalmeediumi poolest kui ka heli esteetiliselt. Pálssoni kaheosalist teost “Lõbus teadus” (2010–2011) sopranile, harfile ja löökpillidele iseloomustasid intrigeerivalt absurdseid tekstid ning veidi mikrohelid, täistoonilisus ja oktaatoonika. **Uus Tallinna Trio** esitas kolme tuntud eesti helilooja, **Tõnu Kõrvitsa**, **Erkki-Sven Tüüri** ja **Galina Grigorjeva** loomingut. Esiettekandena äratas tähelepanu Grigorjeva “Postluud” (2012), milles helilooja on lihvinud oma muusikalist materjali peaaegu perfektselt kontrastseks, harmooniliselt ilusaks ja tugevat igatsust väljendavaks paljutahuliseks juveeliks.

Ansambel **Una Corda** äratas tähelepanu nii koosseisu (harf, kannel ja klavessiin) kui ka oma stiilse riietusega, kuid fookusse jäid heliloojad ja nende looming, sageli ansambli enda seades. Nõnda säilitas **Ester**

¹ Bändivaimu oleks võinud mõjuvalt esile tuua, minnes süvamuusika sündmustega rohkem alternatiivsetesse esinemiskontekstidesse ning kas või näidata bändivaimu oma loomulikus, sotsiaalselt adekvaatses keskkonnas. Pean siinkohal silmas näiteks kontsertide peaproovide avamist publikule näitamaks bänditegevuses võrdsest olulisest protsessuaalseid ja sotsiaalseid aspekte.

Unikaalse koosseisuga ansambel Una Corda.

Ülo Kriguli teoses "Luigeluulinn" soleeris liris Vesik, ERSO dirigendipuldis oli Risto Joost.

Gérard Pape'i loomingut esitades paiknesid ERSO ja ansambel U: nii publiku keskel kui ka ümber.

Mägi teos "A Tre" heliloojale iseloomulikud jooned ja seade tundus igati loomulik. Meeldivat üllatust ja avastust pakkus seade Jaan Räätsa Sonaadi op 82 esimesest osast, mis veidi absurdsest mõjude meenutades osalt multifilmi või lausa mustvalge tummfilmi muusikat – seade muutis teose võrreldes originaalversiooniga kindlasti huvitavamaks. **Raimo Kangro** "Display IV: Tundmatu muusiku portree" omandas põnevalt eksootilise kõla, säilitades heliloojale iseloomuliku motoorse popilikkuse.

Repo Ensemble'i kava sisaldas iseloomult kõige vastandlikumaid teoseid.

Monika Mattieseni teose "Mis-en-scene" (2012) esiettekannet tõi kuulajate-vaatajate ette kahe teineteist peegeldava flöötisti teatraalse dueti, kus esitajad ei peljanud mängida ebaharilikes asendites ja kasutada efektseid mänguvõtteid. **Andrus Kallastu**

"Melodia accompagnato" uus versioon viiulile ja klaverile (2012) kõlas **Kristina Kriidi** vapustavalt hingestatud ja (peaaegu romantiliselt) virtuoosses tõlgenduses; viiulikõla oli tihe ja täidlane, reljeefselt kontrastne ning peaaegu katkematu. **Malle Maltise** teose "Kolm väikest sammu... teadmata suunas" näol oli tegemist kolme erilise kalliskiviga, mis vaadatuna õiges valguses ehk lihvitud interpretatsioonis löid särava just oma vahetu loomulikkuse tõttu. **Hans-Gunter Locki** teose "2012!" taga on helilooja programmeeritud ja arvuti genereeritud algoritmilised struktuurid, mis tõttu võis seda pidada n-ö tehismuusikaks.

Kuid seda esitasid elavad mängijad traditsioonilisest partituurist ja kummalisel kombel hakkas see aegamisi meenutama reaalselt eksisteeriva avangardhelilooja loomingut, mida tuleks ometi avastada. Kõige mahukam ning oma teatraalsuse ja vanaaja-hõngulisusega tähelepanu äratav oli **Märt-Matis Lille** esiettekandena kõlanud "Ääremärkusi Andromachele" (2012), mis, vaadeldes sõjatemaatikat naise positsioonilt, jättis materjalist kummaliselt distantseeruva ja veidi kvaasi-filmiliku mulje.

ESBJERG ENSEMBLE ESTONIA KONTSERDISAALIS

Üldmulje oli hea, see värskendas meeli. Kuid kohalik polnud kõige parem – kontserdil ei tekkinud head atmosfääri, oli pigem peaproovi mulje.

Kristine Kivimäe

Hubasel audiovisuaalse muusika kontserdil võis publik lesida patjadel.

AUDIOVISUAALNE MUUSIKA KANUTI GILDI SAALIS

Tavapärase saali asemel leidsin eest hubase miljöö hämaras valguses, kus olid istumiseks mugavad padjad. Tekkis meeldiv ootusärevus – mis saama hakkab, kuhu vaadata, mida kuulata? Kustutati tuled ning ruum täitus pimedusega, iseloomulikud visuaalid ekraanil ning publikut ümbritsev orkester moodustasid ruumitunnetuse, mis pani unustama argielu ning tekitas täielikult uue ning unustamatult meeldiva kontsertelamuse.

Elisa Geraldine Vesterinen

Kultuurifoorumil “Eetikast kultuuris” Kanuti gildi saalis arutati teemat, mis ühest küljest ärgitab, teisalt aga võib piirata kunsti ja kunstitegijaid. Kirjanduse, muusika, kunsti, arhitektuuri ja filmi esindajad (Jan Kaus, Märta-Matis Lill, Kaido Ole, Villem Tomiste, Sulev Keedus ja Jaan Tootsen) tutvustasid oma nägemust, tuginedes isiklike kogemustele ja erinevatele eetikakoodeksitele (sh Lääne maailma meditsiini isaks peetud Hippokratase vanne). Muu hulgas puudutati ka poliitilisi, ühiskondlikke, kodanikukohustuse ja kunstniku vabaduse teemasid; samuti toodi välja, et juba Platoni õpetuses oli liiga vali muusika taunitav ja et Penderecki sonoristlik muusika võib mõjuda vägivaldselt.

Audiovisuaalne muusika Kanuti gildi saalis pakkus Eesti muusika päevadel es-

makordselt audiovisuaalsete sümbioosteoste ja ainuautorluse kontseptsioonil põhinevat kontserti, mis oli igati tähelepanuväärne ja aktuaalne, ehkki sellist lähenemist on Eestis viljeldud ka juba varem. **Jonathan Harvey** Eesti esiettekandes kõlanud “Mortuos plango, vivos voco” (1980) on perfektselt viimistletud teemant, kuid jäi selle kontserdi põhiideest visuaali puudumise tõttu kaugemale. Siiski võimaldas see patjadel istuvatel või lamavatel kuulajatel tänu oskuslikult muundatud helide kujundlikkusele luua igaühel oma isikliku sisemise visuaali. **Paolo Girolì, Einike Leppiku, Sander Tuvikese ja Taavi Tulevi** osaliselt *live*-muusikuid kaasavate teoste puhul võis nautida, imetleda või siis pidada küsitavaks helide ja visuaalide otsest, liigset või kausesemat paralleelsust; leida kohati ka värskendavat kontrastsust, kummalisi perspektiive ja filmikaadreid ning muutuvaid ekraanisuurusi, põnevalt programmeeritud tehismaailmu, unenäolisust ja (kõla)värvilist dünaamilisust.

Videomuusika filmiõhtul kinos Sõprus näidati tänavu ja varem loodut lühidokfilmidest rahvusvaheliste videokunsti projektideni, mis osaliselt olid juba varasemastki tuttavad. Tegemist oli tõepoolest pigem EMPi tagasivaatava filmiprogrammiga, videomuusikat originaalse kontseptsioonina võis kuulda-näha vaid üksikutel hetkedel.

EMTA kompositsioonitüdengite kontsert EMTA ooperistuudios kujutas endast, nagu igal aastal, põnevat, kuid erineva lihvitustasemega kalliskivide esitlust, kus ka sel aastal jäi publiku rohkuse tõttu ruum

väikeseks ja nappis õhku. Kontserdi jätkuvat populaarsust arvestades tasuks korraldajatel edaspidi suurema ruumi peale mõelda.

Ansambli Resonabilis kontsert “**Kolm lugu**” Hobuveskis viis kuulajaid esiettekanetega unenäolisesse ja muinasjutulisesse maailmadesse. Erilisele atmosfäärile aitas kaasa efektse valgustusega ringikujuline esinemispaik, kus mustadesse keepidesse riietatud muusikud jäid paljuski vaid tumedateks varjudeks andmaks ruumi just muusikale. **Liisa Hirschi** “Sinise koera silmad” (2012) avas õhtu põranda alt kiirgavate salapärase valguskiirte ja häälega fonogrammilt. Kummitema jäi lause “Ära tee seda ust lahti!”, misjärel algul staatiline muusika hoogustus. **Kristjan Kõrveri** peatükke Grimmide muinasjutust “Raud-Ants” iseloomustas motoorsus ja markantselt korduv hüüd “Raud-Ants!”, mille ajal näidati teleekraanidelt kohati ka dirigent Andrus Kallastu põnevat miimikat. Ka **Tatjana Kozlova** “Kolm sullest” põhines samanimelisel Grimmide muinasjutul ning selle psühhoanalüütilisel tõlgendusel. Heliloojal õnnestuski oma sugestiivse muusika ja erilistest heliallikatest pärinevate kõlavärvidega (veerevate kuulidega kolmemeetrine papptoru ja kristallkaunid) kuulajat täielikult haarata. Video funktsioon ja seotus muusikaga jäi aga paraku salapäraseks.

Kontserti “**Areaal live**” ansambliga **Kreatiivmootor** Raadiomaja esimeses stuudios iseloomustasid sugestiivselt ostinaatsed struktuurid, tugev biit ja lähedalt aktiivselt esinev vokaalsolist Roomet Jakapi, kelle rõõmuküllane energia oli imetusväärne ja nakatav. Muusika ja efektid olid küll osaliselt veidi lihvimatud, kuid alliteratsiooniline luule ja ekstsentriline hääleimprovisatsioon ei lubanud hetkekski kahelda, et siin tegutsevad professionaalid, kes teevad oma nimele igati au.

EESTI MUUSIKA ÖÖ F-HOONES

Võiksin öelda, et sattusin EMPi kõige mitmekesisemale üritusele, sest esindatud oli mitmeid artiste ja koolilamist leidis igale maitsele. Kui alguses võis tunduda, et rahvast oli kohati vähe ning üritus näis veidi elutu, siis Mart Juure tulekuga see kõik muutus.

Kontserdilaval oli suurim üllataja Kadi Uibo, enim publikut kogus aga Kosmofon.

Aia Valentin

“AREAL LIVE” EESTI RAADIO ESIMESES STUDIOOS

Agressiivselt ja rütmikalt pulseeriv spontaansus on minu arvates Krea-tiivmootori kõige imponeerivam külg.

Maarja Endjärv

Kompositsiooniõpilaste loomingu kontserdil Tallinna Inglise Kolledžis kuulnud teoste enamik oli juba varem mujal ette kantud, seetõttu jäi publiku hulk ja seda noortele olulist sündmustavaliselt saatev huvi seekord kahjuks tagasihoidlikuks. Üldjuhul aga leidis ka sel aastal kinnitust, et noortest heliloojatest Eestis puudu ei tule ning iga kõlanud vääriskivi, sõltumata selle lihvitusastmest oli näitamist väärt.

Kontsert **Esbjerg Ensemble’iga** (Taani) Estonia kontserdisaalis kujutas endast intellektuaalset avangardmuusika tähtsündmust, mille esituslik-kõlaline jõud jäi aga paljuski publikust eemale Estonia kontserdisaali lavale. **Per Nørgårdi** nelja kontseptuaalse teose (osaliselt uute versioonide esiettekanded) kõrval jätsid **Liis Jürgensi** kaks esiettekandes kõlanud teost, ilusate harmooniate, kohati romantiliselt mahlerlike ja virtuoosete harfipartiide ning efektsete eksootiliste löökpillidega “Liblikapüüdjad” (2002/2012) ja “Liivaterade raamat” (2011–2012), võrdselt tugeva mulje. Jürgensi enda aforistlikke “liivaterasid” lähemalt vaadates osutusid nad paljutahulisteks ja väärtuslikeks kalliskivideks, mis kindlasti äratavad edaspidi tähelepanu ka rahvusvahelisel.

Festivali üheks tipp-sündmuseks kujunes **ERSO** kontsert koos **ansambliga U:** Estonia kontserdisaalis (dirigent **Risto Joost**), kus esitati viie ealt ja stiililt erineva helilooja muusikat.

Neist neli olid esiettekanded. Öhtu avas kõige noorema, **Peedu Kassi** värske mootorne orkestriteos “7 fragmenti” (2012), mis meenutas Eesti 1950. aastate nn uue laine heliloojate muusikat, jäädes autori esmakatsetusena kahtlemata lõpuni lihvima-ta, kuid ilmutades helilooja tugevat talenti ja julgust rinda pista orkestrifaktuuridega. Järgmisena kõlas **Ülo Kriguli** poeetilis-draamaatiline, tämbrikerikas ja hoogne “Luige-luulinn” (2012), milles solisti **Iiris Vesiku** hää, hoolimata headest kavatsustest, kahjuks piisavalt välja ei kandnud.

Rein Rannap mängis oma Klaveri-kontserdis (2012) teadlikult ja oskuslikult auväärse virtuooside kontsertžanriga, an-

Tallinna Kammerorkestri ja Risto Joosti esituses kõlanud kaverite seaded pärinesid teiste seas **Timo Steinerilt, Kristo Matsonilt ja Margo Kõlarilt.**

FOTOD MAIT JÜRIADO

des sellele vaimustava kerguse ja pakkudes efektseid pianistlikke võtteid. Oma loomingu interpreteerivat heliloojat võis justkui läbi ajamasina kujutada ette Liszti, Chopini ja Rahmaninovina ning avastada tema muusikas nii Glassi kui ka veidi Elgarit, mis lisas sellele mõjuva eepilisuse. (Kolmandas osas meenutas filmilik löik koguni veidi “Kariibi mere piraatide” muusikat.)

Öhtu kulminatsiooniks kujunes aga **Gérard Pape’i** “Vormi ja aja harmooniad” (2011–2012), mille läbimõeldud avangardne kontseptuaalsus (struktuur ning kuue solisti ja kuue kammerorkestri paigutus ruumis) ning kõlaline jõud oli vapustav. On tähelepanuväärne, et niisuguse kaliibriga prantsuse helilooja maailmaesiettekande leidis aset just EMPi ajal.

Motoorselt mänguline **Jaan Räätsa** Sümfoonia nr 7 op 47 raamistas kontserti väarikalt.

Eesti muusika öö Telliskivi loomelinnaku F-hoones algas vaikselt, kuid hoogustus iga esinejaga ning pakkus head ülevaadet Eesti alternatiivbändide muusikast.

Kaverikontsert Tallinna Kammerorkestri-ga Mustpeade majas kujunes **Risto Joosti** juhatusel vaimukaks ja nostalgitsevaks kvaliteetse levimuusika öhtuks, millele tasub kindlasti järke oodata. “**Öhtune laul**” **ansambliga Heinavanker** Rootsi-Mihkli kirikus sulandas mõjuvalt ja kontem-platiivselt **Cyrrillus Kreegi** ja **Margo Kõlari** loomingu ning regilaulude seaded **Hildegard von Bingeni** muusikaga, kuhu suure-päraselt sobis noore eesti helilooja **Riho**

Esko Maimetsa teose “Media vita” (2012) esiettekande.

*

Festivali ülevaadet täiendab valik Tallinna Ülikooli kunstide instituudi muusika osakonna muusikakriitika erikursuse üliõpilaste vahetuid muljeid EMPi kontserditelt. Kursus toimus esmakordselt 2007. aasta sügisel ning see on avatud mis tahes taustaga nüüdismuusikat austavatele bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilastele. Kursuse raames on oma muusikaajakirjaniku- ja toimetajatööd tutvustanud mitmed tuntud spetsialistid. Kursuse jooksul läbivad tudengid arvustamise protsessi tervikuna alates ideede sünnist ja tekstiloomest kuni avaldamiseni internetis.

www.tlu.ee/muusikaarvustaja/muusikakriitika/MuKriErikursus.html

KAVERIKONTSERT MUSTPEADE MAJAS

Kaverikontsert oli igati ülla eesmärgiga ning pakkus meeldivat ajaviidet, pani kaasa elama ja andis küllaga mõtteainet teemal “Klassikaline versus levimuusika” ning muusikateoste üldise paindlikkuse üle. Tallinna Kammerorkestri (dirigent Risto Joost) ja kaasatud bändi (Tõnis Leemets, Raun Juurikas, Eno Kollom) esinemine oli kvaliteetne ja kõlanud palad üllatasid meeldivalt, kuid kontsert ise jäi kohati liiga tõsimeelseks.

Sandra Laura Luhtein

Kammermuusika meil ja mujal

FARIŠTAMO SUSI

pianist

4. – 6. maini sumises Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rohkem kui tavaliselt, seal toimus rahvusvaheline üliõpilaste kammermuusika festival koostöös Eesti akadeemia, Vītolsi-nimelise Läti Muusikaakadeemia, Leedu Muusika- ja Teatriakadeemia, Gdański Moniuszko-nimelise Muusikaakadeemia, Moskva Tšaikovski-nimelise konservatooriumi ja Rostocki kõrgema Muusika- ja Teatrikooliga. Üritust toetas Eesti Kultuurkapital.

Kammermuusika festivalide traditsioon sai alguse 1966. aastal Eestis. Tõraverse observatooriumis peeti tolleaegse Tallinna Riikliku Konservatooriumi üliõpilaste klaveritriode konkurssi, kuhu olid osalema kutsutud tudengid ka Läti, Valgevene ja Moldaavia muusikakõrgkoolidest. Edaspidi kujunes sellest konkursist professor Villem Reimanni algatusel Balti riikide muusikakõrgkoolidevaheline kammermuusika festival (esimest korda 1975. aastal). Eesmärgiks oli vältida võistlemisega kaasnevaid

esinemispingeid, andes noortele interpretidele võimaluse esineda konkurentsivabas, inspireerivas ja sõbralikus õhkkonnas.

Edaspidi toimusid sellised festivalid vaheldumisi Tallinnas, Riias ja Vilniuses. 1990. aastate algusest on festival liikunud Balti riikidest kaugemale (1993 Helsingi, 1995 Berliin, 1998 Stockholm, 2009 Stuttgart). 1995. aastal lisandusid kontsertidele kammermuusika meistrkursused. Kammermuusika festival on korraldajate silmis eelkõige õppimise koht nii tudengitele (esinemisvõimalus, teiste kuulamine, meistrkursused) kui ka pedagoogidele (võimalus mõtteid ja kogemusi vahetada). Korraldajamaa saab võimaluse tutvustada oma kammermuusikakultuuri, maad ja kooli. Kuulda saab ka iga osalejamaa oma heliloojate loomingut.

Seekordse festivali meistrkursusi tegid Aleksander Bondurjanski ja Maxim Purõzhinskiy Moskvast, Gunta Sproge ja Jānis Maļeckis Riiast, Petras Kunca ja

Dalia Balsytė Vilniusest, Anna Prabuoka-Firlej ja Krzysztof Sperski Gdańskist, Maja Nosowska Varssavi Chopini-nimelisest Muusikaülikoolist, Bernd Zack Rostockist, David Dolan Londoni Guildhalli Muusika- ja Teatrikoolist, Roberto Galletto Rooma Santa Cecilia konservatooriumist ja Filippo Faes Castelfranco konservatooriumist.

EMTA sumiseb tegelikult iga päev: klassiruumides toimub vilgas õppetöö, neis harjutatakse, saalides esinetakse või tehakse esinemisteks proove, vaiksema häälega instrumente harjutatakse isegi koridoride lõpus väikestes soppides. Samas on heliisolatsiooni tõttu koridorid suhteliselt vaiksed. Suvalisel ajal klassidesse siseneda pole ilus, see segab õpetajaid ja õpilasi. Neil kolmel päeval aga toimusid väliskülastajate tunnid väga paljudes klassides samaaegselt ja keegi ei vaadanud viltu, kui siseneti ühte, kuulati, mindi järgmisse. Nii sai kuulda erinevat muusikat, mängijaid, õpetust, mis tohutult inspireeris.

Kammermuusikakontsertidel esinesid iga päev kahe muusikakõrgkooli üliõpilased. Esimesel päeval mängisid EMTA ja Leedu Muusika- ja Teatriakadeemia üliõpilased, juhendajateks prof Matti Reimann, dots Henry-David Varema, dots Nata-Ly Sakkos, dots Marrit Gerretz-Traksmann, prof Marje Lohuaru (EMTA) ja prof Augustinas Vasiliauskas (Leedu Muusika- ja Teatriakadeemia). Eestlaste kavavalik oli intrigeeriv. Esimese teose flöödile, oboele, kontrabassile ja klaverile “Fishes for Four”

Moskva klaveriduo Olga Kozlova ja

Nikolai Kožin.

FOTO HARRI ROSPU

(2012) on kirjutanud neli heliloojat: Pille Kangur ("Merekarp"), Tatjana Kozlova ("Tindikala"), Malle Maltis ("Mõõn") ja Mirjam Tally ("Väike kala"). Lisaks mängiti veel Kuldari Singi "Kaht väikest kvartetit" keelpillikvartetile ja "Monotemaatilisi etüüde" klaverikvartetile. Seejärel oli kavas Saint-Saënsi "Caprice sur des airs Danois et Russes" ja Tüüri "Dedication", esitajateks Anna Kelder (flööt), Heli Ernits (oboe), Mirjam Avango (klarnet), Indrek Pajus (kontrabass), pianistid Liidia Ilves, Jakob Teppo ja Talvi Hunt ning ansambel Ad Libitum koosseisus Mari Targo (viul), Maaren Randvere (viul), Eva-Maria Sumera (vioola), Theodor Sink (tšello) ja Kristjan Veermäe (klaver).

Leedu Muusika- ja Teatriakadeemiast esines keelpillikvartetit Toto, kavas Beethoveni Keelpillikvartetit F-duur op 59 nr 7 ning Osvaldas Balakauskase Keelpillikvartetit nr 2.

Teisel päeval esines prof Jānis Maleckise juhendatud klaverikvartetit Lätist, kelle kavas oli Tälivaldis Ķeniņši Klaverikvartetit nr 1, Tanejevi Klaverikvartetit op 20 II osa ning Dan Dediū (1967) 2010. aastal loodud "Pirouettes pierrotiennes". Kontserdi teises ja kolmandas pooles mängisid Aleksander Bondurjanski juhendatud duod Moskvast, kavas Schuberti Sonaat a-moll op 137 nr 2 ja Prokofjevi Sonaat f-moll op 80 nr 1. Klaveriduo tulevärki pakkusid Olga Kozlova ja Nikolai Kožin, kavas Šostakoviči "Kontsertiino", Stravinski "Kontsert kahele

klaverile" ja Lutosławski "Variatsioonid Paganini teemal". Braavohüüded ja tuline aplaus ei tahtnud ega tahtnud lõppeda.

Festivali lõpetasid Stephan Hempeli, Felix Schwartzi ja Joseph Schwabi juhendatud keelpillikvartetit Rostockist ja teises pooles klaverikvartetit AKME Gdański Muusikaakadeemiast prof Anna Prabučka-Firlej klassist. Nende esituses sai kuulda Beethoveni Keelpillikvartetit "Harfenquartetit" Es-duur esimest osa ja Šostakoviči Keelpillikvartetit fis-moll. Vaheajal arvasin vahetades kuulsin, et ega sellest paremini vist küll enam mängida ei saa. Aga pärast järgmist koosseisu, kes esitasid kõigepealt Zygmunt Noskowski Klaverikvartetit d-moll esimese osa ja seejärel Brahmsi Klaverikvartetit g-moll op 25 nr 1, oli tunne, et saab küll. Kui siin oleks jagatud auhindu, oleks neile küll kuulunud *grand prix*. Eriti Brahmsi kvartetit viimane osa "Rondo alla Zingarese: Presto" vapustas lõppematu energia, esimesest hetkest lahvatanud tule, täpsuse ja põnevate kõladega.

*

Kammermuusika festivaliga samal ajal toimus EMTAs ka Euroopa Kammermuusikaõpetajate Ühingu (European Chamber Music Teachers Association) aastakonverents, kuhu olid kokku tulnud kammermuusikaspetsialistid (pedagoogid, festivalide ja konkursside esindajad) Inglismaalt, Soomest, Belgiast, Itaaliast, Poolast, Venemaalt ja mujalt. Toimused foorumid, ümarlaud teemal "Kammer-

muusika psühholoogilised aspektid" ja Euroopa Kammermuusikaõpetajate Ühingu liikmete üldkogu.

Seekordse ürituse peakorraldaja, EMTA välissuhete prorektor Marje Lohuaru rääkis foorumil kammermuusika olukorrast Eestis. Jana Peäske ja Piret Väinmaa tutvustasid noorte muusikute kammermuusika konkursifestivali "In corpore". Tutvustati veel teisi konkursse ja festivale. Savonlinna Muusikaakadeemia tegevjuht Matti Makkonen rääkis meistrikursustest Soomes ja mujal (Egiptuses ja Aserbaidžaanis), Dalia Balsytė Leedu Muusika- ja Teatriakadeemiast tutvustas kammermuusika olukorda Leedus. Ümarlaua ettekanded olid teaduslikud, pikemad ja põhjalikumad. Muu hulgas vaadeldi õpilase-õpetaja suhet, inimsuhteid ja organisatsioonikäitumise jooni keelpillikvartetit koosluses. Kunsti uurimise ja -korralduse professor Martin Tröndle Zeppelini ülikoolist Friedrichshafenist pidas ettekande programmist "Concerto21"; Urve Lippus andis üldkogu avamisel põneva ülevaate eesti kammermuusikast.

Festivali lõppedes todes peakorraldaja Marje Lohuaru, et konverentsi ja festivali sobib planeerida toimuma üheaegselt. Nii saavad kokku teoreetiline arutlus ja kontserdid. Kuulati oma kolleegide tunde, nautiti kontserte, arutleti, mõeldi, vahetati kontakte ja mindi koju loodetavasti emotsionaalselt rikkamana ja uute mõtetega edaspidiseks.

Tundetulvad Vanemuise väikese maja laval

VIRGE JOAMETS

Charlotte (Karmen Puis) ja
Werther (Ivan Magri) varasuvel,
tunnete ärkamise aegu.

Jules Massenet' ooper "Werther". Lavastaja: Albert-André Lheureux (Belgia). Kunstnik: Liina Keevallik. Valguskujundaja: Andres Sarv. Esietendus 10. märtsil 2012 Vanemuise väikeses majas.

Kui vaadata Vanemuise käesoleva hooaja ooperivalikut, on see vägagi huvitav. Kuuest repertuaaris olevast teosest kaks on varasemast ajast laval olevad Verdi "Trubaduur" ja "Rigoletto" (ilma Verdita vist ei saa); eelmisel hooajal lisandus väga õnnestunud lavastuse ja naispeaosatäit-

mistega loobereid löiganud Donizetti "Maria Stuarda" (veel mõni itaallane kuulub samuti alati asja juurde); täiesti pöörase lavastusena jääb Vanemuise ja tegelikult kogu Eesti muusikateatri ajalukku Purcelli "Haldjakuninganna" (millel Sadamateatris lavastununa on Tartus ka ooperi kohta erakordne publikumenu) ning selle kõrval kaks prantslase Jules Massenet' ooperit, kolm aastat repertuaaris olnud ja nüüd maha läinud "Manon" ning tänavune ainus uuslavastus "Werther", uue muusikajuhi ja peadirigendi Paul Mäe esimene ooper Tartus.

Siin vähem tuntud muusikat esitada, nagu on prantsuse või inglise ooper, on minu meelest väga tänuväärne. "Werther" on kuulsalt kirjandusteose ainele kammerlik lugu, tundeline ja traagiline suhtedraama, ülimalt emotsionaalne tükk. Ooper valmis 1887, esietendus 1892 Viinis saksakeelsena ja alles järgmisel aastal tuli lavale originaalvariant. Eestis seda ooperit varem lavastatud ei ole. Albert-André Lheureux on teinud lavastajatöö delikaatselt, ise vaat et varju jäädes, üksnes tegelaste omavahelisi suhteid harutades, midagi välist või kummas-tavat juurde pookimata.

"Wertheri" võib julgelt nimetada tenori-ooperiks. Vanemuises tenorilavastusele pole, teatri eelmise ooperilavastuse ainus nõrk lüli oli just see hääl. Riskile minek on end aga kuhjaga ära tasunud ja laval on väga ilusa muusikaga õnnestunud lavastus. Esimestel etendustel laulis peaosas Ivan Magri Itaaliast, kes on Tartu-taolise ooperimaailma äärealale tõeline õnnelik leid, olemata samal ajal nii suur staar, et teised laval varjutaks või siis provintsilinna üleolevalt suhtuks. Siinset publikut oli ta "Rigoletto" edeva hertsogi ulja laulukesega juba varem hullutanud. Werther on aga hoopis teisest puust, luuleline ja tundeline ja oma tundeid dramaatiliselt välja elav tegelane. See on äärmiselt mahukas, väga suurt füüsilist vastupidavust nõudev ja tohutult rikas partii. Magri mõtles kogu aeg teksti sisule ja andis seda edasi lõpmata nüansseeritult ja detailirikalt, fraase paindlikult eri toonides värvides. Osa oli lauljale uus ja lavaline vabadus ei olnud kerge tulema, ent etendusest etendusse järjest parem, nii et oma kolmandal ülesastumisel sai ta sinise jahedavõitu publiku juba I vaatuses pihku ja plaksutama. Aprilli lõpu etendusel oli peaosas Juhan Tralla, kes on seda partiid oma praeguses koduteatris Mannheimis laulnud. Tema Werther oli juba häälelise erinevuse tõttu teistsugune. Kui Magri hääles oli enam pehmust ja lüürikat, mis andis kogu karakterile melanhoolse, pigem allaheitliku iseloomu, siis Tralla vokaal oli intensiivsema tooniga, särisevam ning tegelane sai iseloomult kangem, pea-ees-tulle-sööstvam. See pani teda ka plahvatuslikumalt käituma, intensiivsemates kohtades mõnel korral ka dirigenti (tookord Lauri Sirp) kiiremale tempole sundima.

Wertheri armastatu, kauni ja südamliku Charlotte'i partii on psühholoogiliselt keerulisem. Tema kohusetundest abiellumine on sünnitanud suure segaduse. Oma

Charlotte (Katarina Giotas) ja Werther (Ivan Magri)
ooperi lõpul, talves ja surmas.
FOTOD ALAN PROOSA

tundeid tuleb varjata kummagi meestegela-
se eest, on kohti, kus sõnad räägivad ühte,
kehakeel teist. Esimestel etendustel laulis
rootslanna **Katarina Giotas**. Tal on väga
ilus vioolalik tämber. Väga võimsalt oli
lauldud kirjade lugemise aaria III vaatuse
algul, kus kõik need seni allasurutud tun-
ded ja hirmud eri värvides välja tulid.

Karmen Puis on üldiselt tugevama natuu-
riga ja ka küpsem. Temas oli vähem lapse-
likku rõõmsameelsust, algusest peale oli
rohkem tõsiseid toone, mis rõhutas just
vastutuse liini – hoolitseda emata jäänud
õdede-vendade eest ja hoida kinni lubadu-
sest abielluda Albert'iga.

Kolmas suhtedraama osaline on esmalt
kavaler, seejärel vastne abielumees Albert,
enese ja oma maailmaga rahul olev tegelane,
kes arvab end midagi Charlotte'i suhtes tund-
vat, ent tegelikult ei tea ta tunnetest midagi,
muidu ei läheks tal dramaatilistest asjaolu-
dest arusaamisega nii kaua aega. **Taavi Tam-
puu** Albert oli just selline soliidne mühakas,

**Lavastajatöö on
tehtud delikaatselt,
üksnes tegelaste
omavahelisi suh-
teid harutades, mi-
dagi välist juurde
pookimata.**

etenduses näis talle ette kasvavat isegi väike-
kodaanlikkust ja mugavust rõhutav kõht.

Charlotte'i noorem õde Sophie ei saa
samuti asjadest tükk aega aru ja loodab
hoopis ise Wertheriga suhet seada. **Alla
Popova** on juba suure lavakogemusega nii
vokaalselt kui ka näitlemiselt ja hästi sta-
biilne, tundub, et tema peale võib alati kin-
del olla. Nõnda on ka Sophie, rõõmsameel-
ne naiivne tütarlaps, tal värvikalt tehtud.
Ent **Pirjo Püvi** sobib pelgalt oma vanuse
tõttu sellesse ossa paremini. Neidude isa
laulab **Märt Jakobson**, samuti väga heasse
laulu- ja mänguvormi tõusnud, igati im-
posantne bass, ning seegi pisike roll on
lauldud ereda karakteriga ja meeldejäävalt.
(Kas ei võiks mõni Vanemuise järgmine la-
vastus olla valitud tema oskusi võimenda-
ma? Peamiselt ooperit jälginud, on mul ku-
junenud mulje, et ta suudab rohkem, kui
praegu Vanemuises kasutatakse. Selle pähe
turgatanud mõtte kontrollimiseks heitsin
pilgu teatri veebilehele Jakobsoni rollini-
mistule – koduteatris käesoleval hooajal ai-
nult kaheksa, külalisena Estonias tervelt
seitse osa!) **Valmar Saar** jäi samas osas ta-
gasihoidlikumaks. Tema hääli on kena
tämbriaga, aga kui lõug laulmisel vastu rin-
da vajutada, on "pill" "murtud", heli kokku
pigistatud ja tekib isegi probleeme vajaliku
helikõrguseni küündimisega. Hea lavasar-
miga esinesid pisirollides **Rasmus Kull**,
Reigo Tamm, **Simo Breede** ning lapsed.
Orkester on sageli etenduse alguses hajevil
ja harali, ent tuure kogudes läheb mäng
käima ja pakub väga nauditavaid hetki. Nii

et taas muusikaliselt üldiselt väga hästi teh-
tud lavastus.

Liina Keevalliku lavapilt on leidlik,
sümboliseerides kõige möödunud või
pöördunud, sealhulgas elusast surnuks –
avavaatuses laval laiutav hall kivine pursk-
kaev muutub järgmises kiriku surnuaiaks,
III vaatuses ripub see tagurpidi, ornamentide-
ga laena ning IV vaatuses talvise pilve-
massiivina. Kuid sellele väga intiimsele ja
lüürilisele loole mõeldes tundub mulle see
kamakas, vähemalt alguses, liiga kobakas ja
domineeriv, lauljatel on algul lausa kitsas.
Ajaloost inspireeritud kostüümid on aga
väga kenad.

Väike, juba järjejutuks muutuv virin ka.
Alles 28. aprillil, 49 päeva esietendusest hil-
jem, tuli lavale teine koosseis, sealhulgas
uus külalissolist peaosalisena. Kahjuks ei
olnud teatrist mitte kellelgi meeles sellest
vaatajaile teada anda. Isegi teatri koduleht
juhtis sel päeval jätkuvalt tähelepanu
"Haldjakuninganna" hooaja viimastele
etendustele, mis olid selleks ajaks pealegi
juba ära olnud! Et seesama "Wertheri"
etendus oli ühtlasi hooaja viimane, seal
äramärkimist ei pälvinud. Kui omalt poolt
midagi ei tehta, et kuulajaid saali juurde
tuua, siis pole minu meelest ka õigust käsi
laiutada ja nentida, et sellel žanril tõepoo-
lest pole Lõuna-Eestis rohkem vaatajaid kui
nii vähe nagu praegu (kolme-nelja etendu-
se jagu tüki kohta hooajal pooltühjale saali-
le). Ma tõesti ei saa aru, kuidas saab unu-
stada kõige rohkem sellekohast hoolitsust ja
tähelepanu vajava žanri!

Sõnavabadust avardav Folk Orchestra

MARI TAMMAR
pärimusmuusika üliõpilane

21. ja 22. aprillil andis Viljandis ja Tallinnas kontserte Eesti esimene Folk Orchestra, mis liitis Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia pärimusmuusika üliõpilasi. Projekti eestvedajaks oli Tuulikki Bartosik ning orkestri dirigendiks Jonas Knutsson.

Sügava deviisiga projekt

Ootused selle erakordse projekti osas olid väga suured. Laval oli kolmkümmend kaks noort muusikut, juhendajad ning hulk põnevaid instrumente, pilt oli vägev. Harilikult ajavad eri koolkonnad oma asju ning ühise mütsi alla ei koodu. Erinevate pärimus- ja rahvamuusikaorganisatsioonide, seltside ja initsiatiivgruppide vahel puudub hea kommunikatsioon, õlg-õla-tunne ning ühtne kontseptsioon pärimusmuusika jätkusuutlikkuse kindlustamiseks. Selles kontekstis oli kahe erineva kooli ühine loomine ning lavaline rõõm muljetavaldav ning annab lootust, et need noored loovad oma hilisemates tegemistes ka edaspidi ühiseid terviklahendusi. Laval kõlanud seaded olid keerulised, nõudsid head instrumenti valdamist ning tugevat tehnilist pagasit. See tõestab, et pärimusmuusikud ei ole klassikutest kehvemad ega vähem tõsiselt võetavad muusikud.

Üllatav kooskõla

Suure osa orkestri esitatud lugudest oli

loonud folk- ja jazzmuusik Jonas Knutsson, kes on Stockholm Folk Big Bandi asutajaliige. Tuulikki Bartosiki vaimustus ühendada erinevaid instrumente ja kõlapilte nakatas ka teda. Koostöö noorte Eesti muusikutega tundus huvitav väljakutse ning eesti pärimusmuusika ja meie iseäralikud instrumentid inspireerisid teda niivõrd, et just sellele koosseisule sündis tema sulest uut loomingu ning eesti ja Skandinaavia pärimusmuusikat siduvaid seadeid. Kõlakooles olid õhkorra ruumi, läbivaid detaile, nüüdisaegset ja esivanematelt päritut. Kohtus eri rahvaste muusikaline keel: kokku olid pandud rootsi koraal ja saami joig, eesti noor luule ja hällilaul.

Möödunud suvel laulupeol koondorkestrile polka ja labajala seadnud Tonio Tamra oli kuulduga väga rahul: "Ma leidsin endale mõttekaaslase. Knutssoni seaded võimendasid ja miksisid kokku erinevaid viise, mida on väga keeruline teha. Oli kohe tunda, et laval olid stiili valdavad mängijad ning seaded väärtustasid seda. Publik aplodeeris püsti seistes, mis, arvestades Viljandi väga kriitilist ja pärimusmuusikateadlikku kuulajaskonda, on haruldane."

Pärimusmuusik ja õppejõud Celia Roose tunnustas head vokaali, mis kumas sidusa liinina instrumentaalpartiist läbi. See, et orkestriseadetes nii palju vokaali kasutatakse, pole tavapärane.

Süda on tähtsam kui autentsus

Nii mõnelegi pärimusmuusikatundjale võis aga välismaalase pilk eesti muusikale siiski meelehärmi valmistada. Liialt läbikomponeerituna läks kaduma regilaulule omane meetrum ja meditatiivsus. Eri paikkonna polkad ja labajalad segati ühte suppi ja maitsestati džässilike saksofonisoolodega. Regilaulu laulmise hingamis- ja põhimõtetest kinni ei peetud, seadete järgi

tantsida poleks olnud võimalik, sest tantsuline rütm ja pulss oli asendatud vormimängudega. See kõik ei saanud märkamata jääda nii professionaalsete tegijate puhul. Vägisi tuleb meelde pärimuskultuuri spetsialisti Ene Lukka-Jegikjani muusikatriaadil antud soovitus, et nad võtaksid pärimuslikku pala mitte kui vahendit, vaid kui võimalust süveneda sellega kaasas käivasse traditsiooni: "Otsige üles oma kultuur ja selle eripära ning tooge ta lavale nii, et rahvamuusika detailirohkus ja omaäolisus ei kaoks – muidu võib tehtu jääda pealispindseks."

Knutssoni seadete vahel kõlas ka Tuulikki Bartosiki, Robert Jürjendali ning tudengite enda loomine, mis osalt sündis ühises koostöös. Siin oli tunda sisulisemat lähenemist, mis tabas rohkem eesti pärimusmuusika olemust. Ometi jäi kogu kontserdi ajal pärimusmuusika tõeline ürgsus ja vägi vaka alla, osalt ehk tingituna ettekirjutatud partituuridest, mida pärimusmuusikud, kes harilikult peast mängivad, järjekindlalt lugema olid sunnitud. Siiski olid noorte muusikute näod ilu ja rõõmu täis.

Tuulikki Bartosiki sõnul polnud projekti eesmärk jälgida autentsust. Sooviti hoopis kummutada seisukohta, et peab end pidevalt sellega piiritlema. "Kui teha muusikat südamega, on selles ka traditsioon olemas," kinnitas ta veendunult. "Kui üliõpilasi pidevalt hoida traditsiooni raamides, ei hakka neist tõeliselt elavat muusikat tulema." Mindki jäid kummitama ühes seades ette loetud noore luuletaja Eda Ahi sõnad: "kitsas karp oled, ära tahtmisi täis". Hirm eksida pärimuskorüfeede väärtushinnangute vastu ning olla pidevalt üksteisega võrreldud, võib võtta noorelt tahtmise mängida, oma nägemust luua ning näidata oma tunnetust sellest muusikast. See projekt tõstis kindlasti noorte enesekindlust ning avardas sõnavabadust.

ERSO korraldatud kontserdid märts-juuli 2012.

Ajakirja Muusika lugejatele on kõik ERSO korraldatud kontserdid 15% soodsamad.

Pakkumine kehtib kuni 05.07.2012.

Soodustus kehtib Piletilevist ostes, sisestades sooduskoodi: muusika

KEVADPÜHITSUS

R, 9.03.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Debussy. "Kevadised ringmängud"
Bernstein. Serenaad viiulile ja orkestrile
Stravinski. Ballett "Kevadpühitus"
Sandis Šteinbergs (viul), ERSO,
dirigent OLARI ELTS

TULILIND

R, 16.03.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Pacius. Avamäng ooperile
"Kuningas Karli jahiretk"
Šostakovitš. Viiulikontsert nr 1
Stravinski. Ballett "Tulilind"
Anna-Liisa Bezrodny (viul), ERSO,
dirigent MIKK MURDVEE

EESTI MUUSIKA PÄEVAD

R, 23.03.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Eesti heliloojate uudislooming
Iris Vesik (vokaal), Ansambel U,
Rein Rannap, ERSO, dirigent RISTO JOOST

PASSACAGLIA

R, 13.04.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Vask. "Viatore" (Hommage à Arvo Pärt)
Pärt. "Concerto Piccolo teemale B-A-C-H" ja "Kui Bach oleks mesilasi pidanud"
Bach/Stokowski. "Passakalja ja fuuga"
Sibelius. Sümfoonia nr 1
Indrek Vau (trompet), ERSO,
dirigent DANIEL RAISKIN

JUBILATE - ERSO 85. juubelile pühendatud sari

MEISTRIKLASS - meistriteosed parimas esituses

SAAGA - põneva tausta ja süžeeaga teosed

CONCERTO - suurepärased solistid, atraktiivsed instrumentaal-kontserdid

Piletid on müügil Estonia kontserdisaali kassas, Piletimaailma ja Piletilevi müügikohtades üle Eesti ning Internetis www.piletimaailm.com ja www.piletilevi.ee. Täpsem info: www.erso.ee ja telefonil 614 7788

LAUL METSADEST

R, 20.04.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Šostakovitš. Kantaat "Meie kodumaa kohal särab päike"
Oratoorium "Laul metsadest"
Poeem "Stepan Razini hukkamine"
Konstantin Andrejev (tenor),
Alekssei Tanovitski (bass),
Eesti Kontsertkoor, ERSO,
dirigent PAAVO JÄRVI

PIANISSIMO

N, 26.04.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Scharwenka. Klaverikontsert nr 4
Brahms. Sümfoonia nr 3
Aleksandr Markovitš (klaver), ERSO,
dirigent NEEME JÄRVI

HOOAJA LÖPPKONSERT. IMPERAATOR

R, 4.05.2012 kell 19,
Estonia kontserdisaal
Beethoven. Klaverikontsert nr 5
"Imperaator"
Brahms. Sümfoonia nr 4
Kalle Randalu (klaver), ERSO,
dirigent NEEME JÄRVI

SUUR SUVINE KOHTUMINE

SÕBRAD
N, 05.07.2012 kell 20,
Estonia kontserdisaal
ERSO, dirigent NEEME JÄRVI
Kontserdi patroon: Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves

TALLINNA KITARRIFESTIVAL

10.–16. juuni www.kitarrifestival.ee kunstiline juht Tiit Peterson

10. juuni 19.00 Kumu Auditorium

Fingerstyle kitarrilegend, laulja ja helilooja
Don Ross Canada

11. juuni 19.00 Kumu Auditorium

Yamandu Costa
Brasillia džäss

12. juuni 19.00 Mustpeade maja

Cecilio Perera Mehhiko
Kavas: Ponce, Brouwer, Ginastera

13. juuni 19.00 Mustpeade maja

Mirta Alvarez Argentina
Traditsioonilisest tangost Astor Piazzollani

14. juuni 22.00 Mustpeade maja

Neeme Punder flööd
Tiit Peterson kitarr
Urmas Sisask. Nüüdisaegne sodiaak

15. juuni 19.00 Kumu Auditorium

Flamenco läbi aegade
Oscar Herrero flamenkokitarr, Hispaania
Natalia Mellado flamenkolaul, Hispaania

16. juuni 19.00 Kumu Auditorium

Brasillia kamevalimuusika
Daniel Marques kitarr, Brasillia
Tiago Loei löökpillid, Brasillia

piletid Piletilevist www.piletilevi.ee ja tund enne kontserdi algust kohapealt

Festival Helisevad Saaremaa Orelid 2012 4. - 7. Juuli

Kõikide kontsertide algus kell 20.00

Kolmapäeval, 4.07. Püha kirik

Vaike Kiik (metsosopran), Kerstin Tomson (viola),
Laura Linnaks (kannel), Tiit Kiik (orel)

Neljapäeval, 5.07. Mustjala kirik

Juuli Lill (metsosopran), Aare Saal (bariton),
Aabi Ausmaa (tromboon), Piret Aidulo (orel)

Reedel, 6.07. Karja kirik

Andres Köster (tenor), Neeme Ots (trompet),
Maris Oidekivi-Kaufmann (orel)

Laupäeval, 7.07. Kaarma kirik

Nadia Kurem (sopran), Mati Palm (bass),
Aare Tammesalu (tšello), Tiit Kiik (orel)

Kavas kaunis klassikaline muusika:

Bach, Händel, Albinoni, Giordani, Stradella, Tosti, Gounod, Mascagni, Schubert, Elgar, Süda, Tärnu, Kapp, Sink, Pärt jt.

Sisepääs vaba, kuid oodatud on annetused orelite ja kirikute renoveerimiseks

Majesteetlik nii laval kui elus

Mati Palm 70

Tõeliselt suured tähistavad mitte juubelisünnipäeva, vaid juubeliaastat. Ka Mati Palmil on tänavune aasta majesteetlikult juubeliaasta, sest ei önnitle teda ainult kolleegid, sõbrad ning austajad kodumaalt, vaid ka mitmest teisest riigist. Kaks paksu päeva- raamatutäit fakte kõnelevad uskumatust hulgast esinemistest poole sajandi jooksul, millistes koosseisudes ja mis lavadel, kes dirigendipuldil ja kes partneriteks. Unikaalne materjal teatriloo ja muusikateatri uurijatele, rääkimata baasmaterjalist sellele, kes maestro Mati Palmist raamatu kirjutada võtab.

“Oma kunstnikutee alguseks pean kontserti Tartu ülikooli aulas koos Maarja Haameriga 1964. aastal. Minu teatristardiks oli leitnant Champlatreux’ osa Hervé operetis “Mamzelle Nitouche” 1966. aastal, olin siis veel IV kursuse üliõpilane. Seda osa mängisin mitukümmend korda Estonia teatris koos tollaegsete operetistaaridega, ka Endel Pärnaga. See on tegelikult pannud aluse ka minu teatrieetikale. Teater on püha. See austus väljendus nii suhtlemises kui ka kümnetes igapäeva pisisjades. Konservatooriumi lõputöö oli Sparafucile Verdi “Rigoletto”, nimiosas Georg Ots ja Tiit Kuusik. Need olid algusmomentid, mis sügavalt mõjusid ja ei kao kuhugi. Edasi tulid rollid, igal aastal paar kolm, nii on neid kokku saanud üle seitsmekümne.”

Mati Palm oma hästivalitsetud sügava bassbaritoniga on aastakümneid olnud Estonia teatri tugisammas. Ka kümnetes vokaalsümfooniliste suurvormide solistide ansamblites on ta olnud asendamatu.

“1960ndatest kuni 1990ndate aastateni ei olnud nii väga kombeks laenata soliste mujalt. Ja nad ei õigustagi alati ootusi.

Neeme Järvi ja Roman Matsov said meie oma vokalistidest alati head ja töökindlad ansamblid kokku. Kuid samas olen ise olnud palju kordi külalissolistiks välismaal. Oratooriumides-kantaatides laulmist tuleb mul ka kokku üle poolesaja.”

Toon jutu tänasesse päeva. Väikeseks õigustuseks ütlen, et sellise faktirikkuse ees, nagu on Mati Palmi tööde-saavutuste loetelu, tunnen end abituna. Ainuüksi leksikonis hõlmab see neli veergu imetihedat kirja! Rõhutaksin tema tööstiili juures veel üht aspekti – harjumust asjadest sportlikult mõelda. Nagu ta ütleb – esimese poole elust tegi ta tulemuslikult pärisporti, sportlaste ja ühingutega on ta seotud tänini.

Küllap enesedistsipliin ja püüd “kiiremini-kõrgemale-kaugemale” on talle andnud oskuse ja jõu oma energiat jagada nii Muusikaakadeemia üliõpilaste kui ka teatritöö vahel. Ja üks eriline tööloik tema biograafias on töötamine rahvusvaheliste vokalistide konkursside žüriides. See on väga kõrgelt koteeritud kunstnike ja pedagoogide privileeg. Kokku on neid žüriisid nüüd juba 35. Mõned näited: “Voci verdiani” Bussetos 1986, “Min On” Tokios 1987, Tšaikovski konkurss Moskvas 1990, 1998, 2000 ja 2002, Rimski-Korsakovi konkurss Peterburis 1998, 2000, 2002, Jelena Obratsova konkurss Peterburis. Ta on olnud žürii liige kuuel Glinka-nimelisel konkursil ja paljudel lauluvõistlustel Eestis. Juubeliaastal oli ta žürii kaasesimees märtsis III rahvusvahelisel Štokolovi-nimelisel vokalistide konkursil Peterburis.

“Konkurssidel saad tuttavaks järjest uute põlvkondadega. Olen ju näinud läbi aas-

tate areenile tulemas praeguseid suursi, nagu Olga Borodina, Maria Guleghina ja Dmitri Hvorostovski jt. Samuti näed aastakümnete jooksul, kuidas muutuvad suundumused ja kuidas vene lauljad on nüüd kooli mõttes pilgu pööranud Saksa ja Austria poole, Itaalias käimine oli ju ammu moes. Keelekeskkonna tundmine ja tunnetamine on vene kõrgkultuuris väga olulisele kohale tõstetud. Maria teatris näiteks on saksakeelse ooperi jaoks ammu enne proovide algust palgatud *coach*, treener, kes teeb lauljatega kõva keeletrenni. Tegelikult on iseenesestmõistetav, et laulja kõneleb ema-

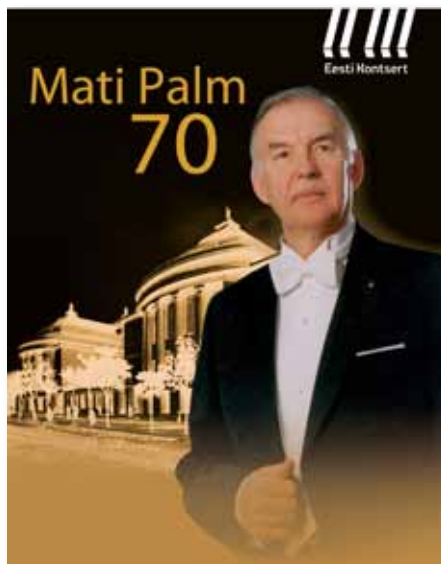
keelele lisaks vähemalt kolme-nelja keelt.

Juubeliaasta tõttu on mul kontsertide hulk suurem kui tavavaastal: Eestis, Venemaal ja Ukrainas. Ma olingi seadnud endale eesmärgi, et nelikümend aastat põhikohaga teatritööd on täiesti piisav. Nüüd on raskuspunktid mujal. Veebruaris andsin Peep Lassmanniga soolokontserdi Peterburi Jaani kirikus, märtsis Moskvas, veel oli

kaks esinemist Peterburis, üks neist Filharmoonia väikeses saalis konkursi avakontserdil. Samuti oli mul Harkovis rahvusvahelise Rahmaninovi ürituse raames kontsert, kus ma laulsin vene romansiklassika kõrval ka Artur ja Villem Kapi ning Mart Saare laule. Tuleb veel teisigi esinemisi.

Suutmise ja tahtega on nii, et kõigepealt see on geenidega kaasas antud ja teiseks õppeprotsessiga välja arendatud. Võrdlused teiste artistidega mobiliseerivad keskendumat: kui tema suudab, siis miks mina ei võiks suuta!”

Virve Normet

Kooriühingu uueks esi- meheks valiti **Veronika Portsmuth**

Aprilli lõpul valiti Kooriühingu uueks esimeheks **Veronika Portsmuth** väike- se hääleteenamusega teise kandidaadi **Raul Talmari** ees. Mõlemad kandidaadid esitanud kooriühingu senine esimees **Aarne Saluveer** taandas enda kandidatuuri.

Kooriühingu uus juhatus kinnitati koosseisus: Veronika Portsmuth, Arvi Karotam, Aivar Leštšinski, Aarne Saluveer, Tõnu Kaljuste, Heli Jürgenson, Aet Maatee, Kaie Tanner, René Eespere, Ando Kiviberg ja Peep Ratas.

Kultuuriminis- teeriumi uus muusika- nõunik on **Siiri Siimer**

Kultuuriministeeriumi uueks muusika- nõunikuks valiti **Siiri Siimer**, kes alustab tööd 25. juunil. Konkurs kuulutati välja seoses ministeeriumi senise muusika- nõuniku **Eero Rauna** siirdumisega Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse turismi- arenduskeskusesse.

Siiri Siimer on lõpetanud Tallinna konservatooriumi klaveri erialal ning jätkab praegu õpinguid Tallinna Tehnikaülikoolis rahvusvaheliste suhete erialal. Siimer on NYJD Ensemble'i direktor ja MTÜ NYJD Grupp juhataja ning varem on ta töötanud Vanalinna Hariduskolleegiumi muusika- kooli juhatajana.

Tallinn Music Weeki 2012 Skype'i auhinna võitis Talbot

Tallinn Music Weeki peatoetaja Skype'i neljandat aastat väljaantava auhinna võitjaks valiti sel korral **Talbot**, bänd, kellel on lisaks kodumaistele kontsertidele tänaseks selja taga Ida-Euroopa tuur ning kontsertreisid Venemaale ja Ukrainasse, Balkanimaadesse, Austraaliasse ning Jaapanisse. Maineka tiitliga Skype's Go Change The World Award kaasnes ka preemia 3500 eurot.

Skype'i maailmavallutuse auhinna võitja selgitati välja festivali delegaatide, välispressi, Skype'i töötajate ja Eesti publiku ühisel valikul. Talboti järel pälvisid TMW delegaatidelt enim nominatsioone veel **Estonian Voices**, **Paabel**, **Mart Avi** ning **Väljasõit Rohelisse**. Publikuhääletuse võitis sel aastal **Tenfold Rabbit**.

TMW Skype'i auhinna on varasematel aastatel võitnud Popidiot (2009), Iiris (2010) ja Ewert and the Two Dragons (2011).

“Talbot tõuseb esile kui tervik. Nende puhul rohib kõik ühes rütmis – muusika on vinge, veebileht tasemel ning sotsiaalse turunduse pool läbimõeldud. Bänd vaatab selgelt tulevikku ning on aktiivne esineja kogu maailmas. Just nii, nagu meile meeldib,” ütles Skype Eesti juht **Tiit Paananen**. Võistlust Eesti Heliloojate Liidu esindajana hinnanud **Maria Möldri** sõnul täitis Talbot kõik ekspordikriteeriumid – etteaste oli “ilus ja raputav”.

Magnus Andre ja **Jarmo Nuutre** 2008. aastal loodud Talbot on välja andnud kaks albumit – “Tundra” (2008) ja “Eos” (2010). 2010. aastal esitati bänd Eesti Muusikaauhindade aasta *metal*-artisti nominendiks. Tänavu esineb duo klubides ja festivalidel nii Eestis kui ka välismaal ning tegeleb kolmanda albumi lindistamisega.

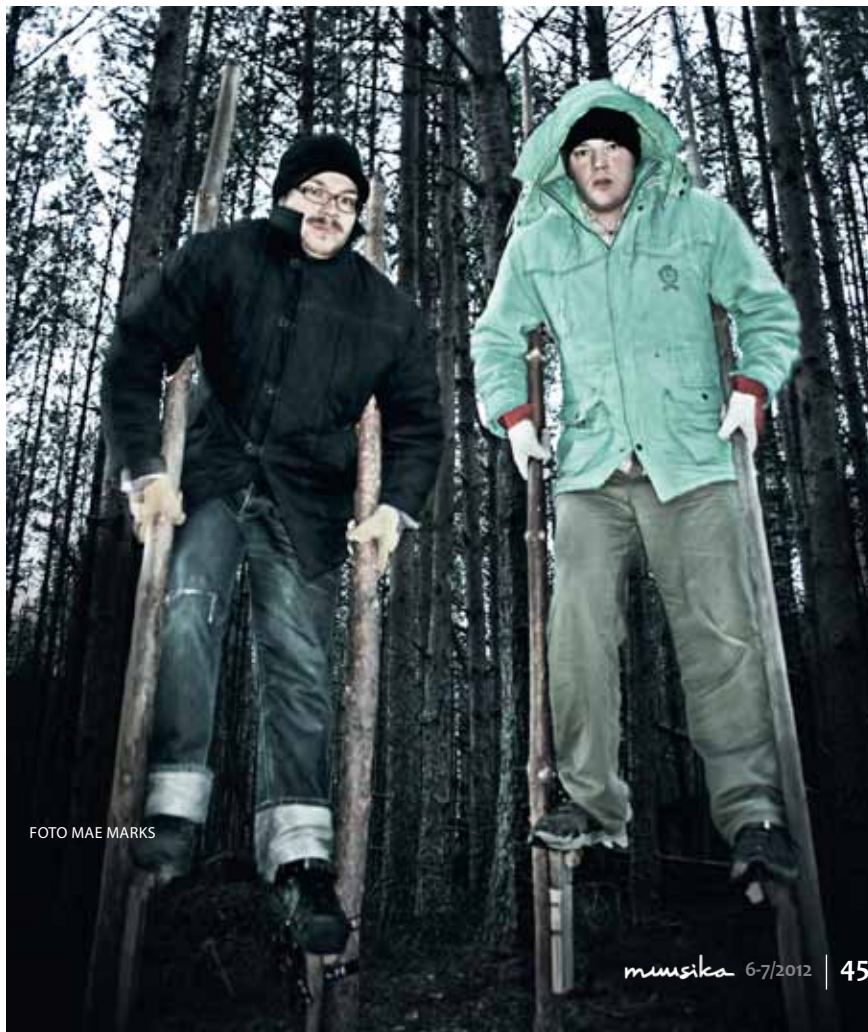

FOTO MAE MARKS

Türi kevadfestival

Türi kevadfestivalil andis menuka kontserdi Venemaa noor tõusev täht, pianist **Aleksander Lubjantsev**. Tallinna Barokkorkester **Risto Joosti** juhatusel esitas värvika kava Bachi, Vivaldi ja Rebeli teostest, solistideks **Reet Sukk** (barokkflööt) ja Risto Joost (kontratenor). Festivali viimasel päeval tuli ettekandele **Paavo Piigi** ja **Annaliisa Pillaku** glamuurne ja vaimukas kontsertendus "Diiva" soome pianisti **Marko Hilpo** osalusel. Lisaks kontsertidele linastus festivalil Eesti Aasta Film 2011 "Uus Maailm", "Ööülikoolis" pidasid loenguid **Kristiina Ehin** ja **Enn Kasak** ning sai käia looduses festivali patrooni **Fred Jüssiga**.

Pianist Aleksander Lubjantsev esinemas Türi kevadfestivalil.
FOTO ERAKOGUST

Plaadi esitus 5. juunil kell 14.00
Rahvusoper Estonia Talveaias.

Klassikaraadio tuleb külla

Klassikaraadio programmi üks suuremaid väärtusi on edastada oma kuulajatele elavat muusikat, seetõttu on eetris olulisel kohal otseülekanded Eesti kontserdisaalidest. Nende osakaal on tõusnud ning seoses möödunud kultuuripealinna aastaga salvestas ja vahendas Klassikaraadio rekordiarvu kontserte.

Klassikaraadio on enamasti vahendanud teiste institutsioonide korraldatud sündmusi, samas peetakse oluliseks tuua raadiomaja stuudiosse tagasi klassikalise muusika publik ning sel otstarbel korraldati aprillis kolm kontserti, kus esinesid **ansambel Resonabilis, keelpillikvartett Prezioso** ning **G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli õpilased**.

Käesolev aasta on Klassikaraadios noorteaasta, mille eesmärk on kaasata noort publikut klassikalise muusika inspireerivasse maailma. Euroopa klassikalise muusika raadiojaamade üks keskseid küsimusi on, kuidas hõlmata noort publikut ning muuta oma keskmise kuulaja vanust natukenegi nooremaks. Klassikaraadio jaoks on oluline teha koostööd Eesti koolide, õpetajate ning õpilastega.

Maikus alanud **koolikontsertide sari "Klassikaraadio tuleb külla"** tutvustab nii raadiojaama kui ka klassikalist muusikat. Sarja avakontsert toimus **Saku Muusikakoolis**, edasi anti kontserte **Pärnu Ülejõe Gümnaasiumis**, millest Klassikaraadio tegi otseülekande, ning **Pärnu**

Sütevaka Humanitaargümnaasiumis. Klassikaraadio saadab koolidesse esinema noored interpreedid, valdavalt Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia tudengid, kes vanuse poolest ei erine väga palju oma kuulajatest. Samas on tegemist muusikutega, kes on end heast küljest näidanud nii konkurssidel kui ka kontserdisaalides.

Sarjas esinev viuldaja **Marike Kruup** pälvis hiljuti *grand prix'* rahvusvahelisel konkurssfestivalil "Renaissance" Armeenias, pianist **Johan Randvere** on edukalt esinenud mitmel konkursil ning klarnetist **Marten Altrov** säras viimasel "Con brio" konkursil. Sarja avakontsertide kavas kõlasid klassikalise muusika näited, esindatud oli ka eesti heliloojate looming. Muusikud tutvustasid kontserdil kõlavaid teoseid ja oma pille ning suhtlesid kuulajatega. Vastuvõtt koolide poole pealt oli väga positiivne. Üllatav on olnud suur huvi nüüdismuusika vastu. Mais andsid koolides kontserte veel pianist **Holger Marjamaa**, kes osales vahetult kontserdisarja eel rahvusvahelisel konkursil, ning tšellist **Theodor Sink**, kes esines edukalt äsja lõppenud rahvusvahelisel üliõpilaste kammermuusika festivalil.

Klassikaraadiol on kavas sarja sügisel jätkata. Teavet sarja "Klassikaraadio tuleb külla" kohta leiab kodulehelt <http://klassikaraadio.err.ee/klassik/ktk2012.html> (Klassikaraadio)

Marike Kruup, Johan Randvere ja Marten Altrov enne kontserti Pärnu Ülejõe Gümnaasiumis.

I rahvusvaheline muusikaõpetuse olümpiaad

Tallinnas toimus 25. – 27. aprillini **esimene rahvusvaheline muusikaõpetuse olümpiaad**. Olümpiaadi algatasid Eesti Muusikaõpetajate Liit ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia koostöös Euroopa Koolimuusika Assotsiatsiooniga. Korraldustoimkonda kuulusid Ene Kangron, Janne Fridolin Inge Raudsepp, Aarne Saluveer, Kristi Kiilu, Anu Sepp, Kadi Härma, Jaanus Kann, Eve Karp, Katrin Raamat, Aive Skuin ja Liivi Urbel. Välisliikmetena osalesid korraldustöös esindajad Poolast, Sloveeniast, Hollandist, Lätist, Leedust ja Soomest. Rahvusvahelise olümpiaadi patrooniks oli EMTA rektor **Peep Lassmann** ning olümpiaadi heliloojaks **Arvo Pärt**.

Olümpiaadil võisteldi kahes vanuserühmas: 12–14-aastased ja 15–18-aastased; olümpiaad koosnes kirjalikust teadmiste testist, laulu esitusest ja omaloomingust. Eesti õpilastest osalesid nooremas vanuserühmas **Saimi Ester Kortelainen**, **Hanna-Ingrid Nurm** ja **Anita Maasalu** ning vanemas vanuserühmas **Helen Aluvee**, **Piret Pajusaar** ja **Helis Oidekivi**. Eesti õpilaste tase oli üldises konkurentsivõrre kõrge. Nooremas vanuserühmas läks olümpiaadi üldvõit **Saimi Ester Kortelainenile**, vanemas vanuserühmas sai III koha **Rocca al Mare** kooli õpilane **Helis Oidekivi**.

Järgmise olümpiaadi teatpulk anti üle Lätile, kus 2014. aastal toimub järgmine võistlus.

Olümpiaadi järel toimunud vestluses tõstis **Branka Rotar Pance** Ljubljana Muusikaakadeemiast esile rahvusvahelise olümpiaadi olulisust muusikaõpetuse väärtustamisel ning lisas: “See on suurepärane väljakutse muusikaliselt andekatele noortele ja samuti ka nende õpetajatele.” Olümpiaadil kuuldu kohta ütles ta: “Kõik osalejad olid kui kaunid erivärvilised

lilled. Neil on erinev taust ja erinevad kogemused. Omaloomingus oli kuulda nii kõrgetasemelist nüüdismuusikat, aga ka traditsioonilist stiili, kuid kõik oli aga väga originaalne, ei olnud mingeid plagiaate. Noortel on palju ideid, on huvitav näha, kuidas nad ennast identifitseerivad.” **Ruta Girdzijauskienė**

Klaipeda ülikoolist ütles olümpiaadi lõppedes, et ta tunneb uhkust selle üle, et esimene rahvusvaheline muusikaolümpiaad nüüd teoks sai. Teistes ainetes on olümpiaaditraditsioonid juba mitmekümne aasta vanused. Ta mainis, et õhkkond olümpiaadil oli sõbralik ja loomingu- line, muusika ongi ju universaalne keel ning lihas, et kogu üritus oli väga hästi korraldatud. Väga olulise olümpiaadi osana tõstis ka tema esile omaloomingut: “Maade kaupa võivad õpilaste oskused olla mõnevõrra erinevad: mõnel pool on head lauljad, teisel heade teoreetiliste teadmistega õpilased. Aga loomingu osa on sellisel olümpiaadil erakordselt oluline.”

Gabriela Konkol Gdański Muusikaakadeemiast rõhutas samuti rahvusvahelise võistluse olulisust muusikaõpetuse arengus ning ütles, et siit saadi tõuge sellist olümpiaadi ka oma maal korraldada. “Siinsed kontaktid ja kogemuste vahetamine on hindamatu väärtusega. Kui saime võistluse toimumisest teada, hakkasime õpetajatega arutama, keda saata, kuidas lapsi ette valmistada. Olime algul mures omaloomingu pärast. Paljud õpilased loovad ise muusikat ja improviseerivad, aga nüüd innustasime neid lugusid üles kirjutama. See kõik oli väga huvitav, uudne ja rikastav.” **Gabriela Konkol** osales ka žürii töös ning lausub, et õpilaste oskused olid väga head ja punktid kõrged.

Ia Rimmel

Rahvusvahelise muusikaõpetuse olümpiaadi tulemused

NOOREM VANUSERÜHM

I koht ja kulddiplom: **Saimi Ester Kortelainen** (Tartu Karlova Gümnaasium, õpetaja Sirje Vassmann-Perend)

II koht ja kulddiplom: **Julija Stopar** (Sloveenia, õpetaja Ana Tori)

III koht ja kulddiplom: **Laura Elizabete Godiņa** (Läti, õpetaja Elina Seja, Inta Godiņa)

Teised Eesti esindajad **Hanna-Ingrid Nurm** (Tallinna Reaalkool, õpetaja Heli Roos) ja **Anita Maasalu** (Jõgeva Gümnaasium, õpetaja Riina Lind) pälvisid II koha ja hõbediplomi

VANEM VANUSERÜHM

I koht ja kulddiplom: **Eriks Zeps** (Läti, õpetaja Anita Lipkova)

II koht ja kulddiplom: **Jone Girdzijauskaitė** (Leedu, õpetaja Arvydas Girdzijauskas)

III koht ja kulddiplom: **Helis Oidekivi** (Rocca al Mare kool, õpetaja Hanna Renter Rein-tamm)

Teised Eesti esindajad **Piret Pajusaar** (Tallinna Inglise Kolledž, õpetaja Margot Peterson) ja **Helen Aluvee** (Otepää Gümnaasium, õpetaja Eve Eljand) pälvisid II koha ja hõbediplomi

Žürii: esimees **Olav Ehala** (Eesti); žürii liikmed: **Janne Fridolin**, **Ruta Girdzijauskienė** (Leedu), **Kadi Härma**, **Kristi Kiilu**, **Gabriela Konkol** (Poola), **Irena Nelson** (Läti), **Branka Rotar Pance** (Sloveenia), **Satu Ristlakki** (Soomes), **Vilja Sliževski**.

Rahvusvahelise muusikaolümpiaadi pere.
Keskel žürii esimees **Olav Ehala**.
FOTO MADLI-LIIS PARTS

VI "Suveaaria" Pärnus

10. juulist 10. augustini toimub Pärnu Vanalinna õues kuuendat korda vabaõhufestival "Suveaaria".

Festivali avaetenduses "**Kauge armastus**" kõlavad Kaija Saariaho "Lonh", Sohrab Udumani "Cassandra" ja Lubawa Sydorenco "Valge ingel" sopranile ja elektroonikale ning Hans-Gunter Locki kaks teost elektroonikale. "Kauge armastus" on etendus igatsusest, lootusetusest ja müstikast. Laval on sopran Kai Kallastu. Etenduse lavastab Liis Kolle, visuaalkunstnik on Liina Vedler ning muusikajuht Andrus Kallastu.

Festivali kavva mahuvad veel audiovisuaalne kontsert "**Anima mea**" (Andrus Kallastu, Malle Maltis ja ansambel Post-instrumentum), "**Bach Pärnus**", kus kõlavad orelimuusika ja "Ave Mariad", ning **õhtu tuntud ooperiaariatega**.

Festivali tipp hetki pakuvad Mozarti ooperi "**Tituse halastus**" etendused augusti algul. Peaosades soome tenor Petri Vesa, sopran Kai Kallastu ja metsosopran Anna-liisa Pillak. Lavastab Sven Kivisildnik, Pärnu Ooperi orkestrit dirigeerib Andrus Kallastu.

www.ooper.parnu.ee

Noored flöödimängijad võistlesid Riias

18.–20. aprillini toimus Riias Karlis Strahli nim noorte flöödimängijate konkurs "Jaunais flautists". Rahvusvaheline konkurs toimus juba 13. korda ning oli Eesti noortele flöödimängijatele seni kõige edukam.

Eestisse toodi kaks esikohta. 14–15-aastaste seas võidutses **Anete Vinkel** (TMKK, õp Mihkel Peäske), 16–18-aastaste arvestuses **Pipilota Neostus** (TMKK, õp Raivo Peäske). Auhinnalise koha said ka **Tuule-Helin Krigul** (kuni 11-aastaste vanuserühmas III koht, õp Mihkel Peäske) ja **Kristin Müürsepp** (16–18-aastaste II koht, õp Mihkel Peäske). Kõiki Eesti laureaate saatis klaveril **Jana Peäske**.

Rahvusvaheline Skrjabini konverents Moskvas

Vardo Rumessen osales 24.–27. aprillini Moskvas Skrjabini muuseumi korraldatud rahvusvahelisel konverentsil, mis oli pühendatud **Aleksander Skrjabini 140. sünniaastapäevale**. Ta esines seal ettekandega "Skrjabini mõjutusi eesti muusikas" ning mängis kontserdil Skrjabini, Saare, Elleri, Oja ja Tubina teoseid. Kontserdi lõpul esitles ta oma uut Skrjabini neljast CD-st koosnevat heliplaadialbumit ja kinkis selle ka Skrjabini muuseumile. Konverentsile oli tulnud ettekandjaid lisaks Venemaale veel Hispaaniast, Bulgaariast, Iisraelist, Ukrainast, Saksamaalt, Valgevenest jm. Käsitletavate teemade hulgas oli Skrjabini muusika stiililised iseärasused, seosed oma kaasaegsetega (Rudolf Steiner, Konstantin Balmont, Aleksandr Goldenweiser jt), tema muusika interpretatsioon, interpreedid jm. Konverentsil pidasid ettekande rohkem kui viiskümmend muusikateadlast üheksast riigist. Toimus kolm pianistide kontserti, kes esinesid ka ettekannetega. Konverentsil teatati kurb sõnum ühe parima Skrjabini interpreedi, pianist Igor Nikonovišši surmast. Viimane päev oli Skrjabini mälestuspäev, mil konverentsist osavõtjad külastasid Skrjabini hauda. Samale hauptplatsile on maetud ka helilooja abikaasa Tatjana, tema vanaema, kasvatajast tädi ja tütreid.

Skrjabini muuseumis töötab viis muusikateadlast ja kaks pianisti. Muuseumi

Vardo Rumessen Skrjabini haual koos helilooja onupojapojapoja Aleksandr Serafimoviš Skrjabiniga.

FOTO ERAKOGUST

teadustöö osakonna juhataja professor Valentina Rubtsova on ka kirjastuse Muzōka ja Skrjabini "Kogutud teoste" peatoimetaja. Muuseumi direktor Lazarev kinnitas konverentsi avamisel, et järgmisel aastal valmib muuseumil juurdeehitus, kuhu tuleb ka 180-kohaline kontserdisaal ja näitusesaal. Muuseumit rahastab Moskva linna kultuuriosakond, prioriteediks on teadustöö, töötajateks on oma ala professionaalid ning leitakse raha laiendustöödeks. Moskvas on väga palju muusikutega seotud muuseume; sellega võrreldes on eesti muusikutega seotud muuseumid palju raskemas olukorras, näiteks Tobiase muuseumi Käinas ähvardab sulgemine.

Kinnipüütud hääled: eesti helisalvestused Saksa vangilaagritest

Austria-Saksa kirjastuselt Böhlau on sarjas "Das Baltikum in Geschichte und Gegenwart" ilmunud raamat "**Encapsulated Voices: Estonian Sound Recordings from the German Prisoner-of-War Camps in 1916–1918**", mille koostaja ja toimetaja on **Jaan Ross**.

Raamatus analüüsitakse eesti rahvusest sõjavangidelt Esimese maailmasõja ajast pärit ning kahest Berliini arhiivist 2006. aastal avastatud helisalvestisi. Neid on kokku veidi üle ühe tunni. Grammofoni ja fonograafi abil tehtud salvestused, mis avaldatakse koos raamatuga ilmuval

CD-l, sisaldavad eesti- ja venekeelset kõnet ning muusikat, sealhulgas Eesti Vabariigi hümnid kahes erinevas ettekandes, üks nendest kahehäälnel.

Raamatu autoriteks on peale Jaan Rossi ja **Janika Orase** ajaloolane **Reinhard Nachtigal**, arhivistid **Jürgen-Kornelius Mahrenholz**, **Aadu Must** ja **Kadri Tooming**, keeleteadlased **Pärtel Lippus**, **Karl Pajusalu** ja **Kristiina Ross** ning folklorist **Arvo Krikmann**.

Raamatut saab tellida Böhlau kirjastuse kodulehelt www.boehlau-verlag.com.

EMTA viiulitudeng võitis rahvusvahelise konkurssifestivali

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia viiuliüliõpilane **Marike Kruup** võitis Armeenias

Gjumris 11.–14. aprillini toimunud IV rahvusvahelise noorte muusikute konkurssifestivali “Renaissance” *grand prix* ja I preemia keelpillide kategoorias.

Konkursil võistlesid noored muusikud neljas vanuserühmas ning järgmistes kategooriates: klaver, keelpillid, puhkpillid, džässlaul, klassikaline laul, pärimusmuusi-

ka instrumentid, rahvalaul ja kammeransambel. Žüriis osales EMTA keelpilliosakonna juhataja professor **Peeter Paemurru**.

Marike Kruup on õppinud viiulit Nõmme Muusikakoolis Maire Otsa juures ning Tallinna Muusikakeskkoolis Kristina Kriidi ja Mari Tampere-Bezrodny juhendamisel.

Alates 2011. aastast õpib ta EMTAs professor Mari Tampere-Bezrodny viiuliklassis.

Rahvusoper Estonia korraldas maalikonkursi

Rahvusoper Estonias esietendus 11. mail **Tauno Aintsi** muusikale loodud **Toomas Eduri** ballett “**Modigliani – need kunstnik**”. Ballett jutustab värvika loo 20. sajandi ühe kuulsama boheemlasest kunstniku Amedeo Modigliani (1884–1920) tormilisest elust.

Toimus ka maalikonkurss. Kunstihuvilistele vanuses 15–35-aastat anti võimalus maalida teatrikunstnike tegelikus töökeskkonnas, Estonia maalisalis. Modelliks oli lavastuse koreograaf, Eesti Rahvusballeti kunstiline juht Toomas Edur.

Žüriisse kuulusid Eesti Kunstimuu-

Parim Modigliani stiilis portree
Toomas Edurist tunnistati ka konkursi võitjaks.
Autor Viktoria Monzossova.

seumi kunstiteadlane **Juta Kivimäe**, teatrikunstnik **Mart Sander**, balletijuhid **Toomas Edur** ja **Age Oks**, Estonia dekoratsiooniala juhataja **Küllil Root** ja reklaamijuht **Triinu Soikmets**. Parimatest töödest komplekteeriti teatri sinises saalis ka näitus, mis jääb avatuks hooaja lõpuni. Uuel hooajal võivad mõned maalid leida kasutust ka lavastuses.

Rohkem infot Rahvusoperi kodulehel www.opera.ee.

Valmis DVD “Mängime Pärti”

23. aprillil esitleti Mustpeade majas DVD-komplekti “Mängime Pärti”, mis valmis **Rahvusvahelise Arvo Pärdi Keskuse**, **Vanalinna Hariduskolleegeiumi**, filmistuudio **Minor Film** ja muusikakirjastuse **Universal Edition** koostööna. DVD toob vaatajani 2011. aasta juunis Tallinna Rootsi-Mihkli kirikus toimunud VHK noorte muusikute kontserdi Arvo Pärdi loominguist ning sellele eelnenud proovid, kus osales ka helilooja, juhendades esinejaid lasteaiast gümnaasiumieani. Kontserdi 18 teose seas on nii palju mängitud ja armastatud kui ka üsna vähetuntud näiteid helilooja loominguist, sealhulgas koori- ja instrumentaalmuusikat.

“Muusikud ja muusikateadlased on läbi aegade unistanud: kui oleks võimalik küsida heliloojalt endalt... Käesoleval DVD-l on need unistused täitunud,” jagab oma muljeid VHK Muusikakooli juhataja **Peeter Sarapuu**. “Valminud DVD, eriti esimene plaat, millele on jäädvustatud protsess, kuidas helilooja juhendas oma lugude õppimist, vahendades taustateadmisi, oma mõtteid ja nägemust, aga ka seda, millisenä näeb ta neid teoseid praegu, on väärtuslik dokument. See on väga eriline infoallikas mitte ainult muusikaõppuritele, vaid ka küpsetele interpretidele, samuti muusikateadlastele – seega kõigile, kes soovivad süveneda Arvo Pärdi loominguisse. Teades, kui arvukalt leiab Arvo Pärdi muusika ettekandmist ning uurimist üle maailma, leian, et võimalus saada DVD-le salvestatud informatsioonist osa kaheksas keeles, lisab sellele dokumendile laiema mõõtme,” sõnas Sarapuu.

Salvestuse režissöör on **Dorian Supin**. Projekti valmimisele panid öla alla **Kultuurkapital** ja Rahvusvahelise Arvo Pärdi Keskuse suurtoetaja **Swedbank**, kelle abil jõuab DVD ka kõikidesse Eesti muusikakoolidesse. DVD-komplekti, mis on varustatud subtiitritega inglise, saksa, vene, soome, hispaania, itaalia ja prantsuse keeles, on võimalik tellida Arvo Pärdi Keskuse kodulehelt. (APK)

Tartu ülikoolis avati **Ferenc Liszti mälestustahvel**.

FOTO INTERNETIST

VII Eesti noorte pianistide konkurs

13.–17. aprillini toimus Tartus Eesti noorte pianistide konkurs. Vaheldumisi kolme- ja neljapäevaste intervallidega toimus võistlust peeti seitsmendat korda. Konkurs toimus kolmes vanuseastmes ja kahes voorus, osalejaid oli 75. Vanima vanuseastme repertuaaris oli kaks uudisteost; **Alo Põldmäe** “Ääri mööda” ja **René Eespere** “Alter ego”. Lõppkontsert toimus 17. aprillil Tartu ülikooli aulas.

Žüriis olid **Ivari Ilja** (žürii esimees, EMTA), **Marja Jürisson** (Tallinna Muusikakeskkool), **Lembit Orgse** (Georg Otsa nim Tallinna Muusikakool), **Ruth Ernstson** (Heino Elleri nim Tartu Muusikakool) ja **Age Juurikas** (EMTA).

Võistluse korraldajateks olid Heino Elleri nim Tartu Muusikakool ja MTÜ Elleri Loomekeskus.

TULEMUSED:

Noorem rühm

I koht – **Tähe-Lee Liiv** (TMKK, õp Maigi Pakri)

II koht – **Hanna-Liisa Kuusing** (Kehtna Kunstide Kool, õp Hele Saarse)

III koht – **Maria Kirillova** (Ahtme Kunstide Kool, õp Nadežda Petropavlova),

Mait Peterson (TMKK, õp Ira Floss) ja

Miriam Peterson (VHK muusikakool, õp Karin Suss)

Keskmine rühm

I koht – **Arko Narits** (Tartu I muusikakool, õp Tiiu Noor)

II koht – **Eva Lotta Lepp** (H. Elleri nim Tartu Muusikakool, õp Kadri Leivategija)

ja **Brigitta-Selestine Petropavlova** (Ahtme Kunstide Kool, õp Alevtina Kill)

III koht – **Uliyana Safullina** (Sillamäe Muusikakool, õp Svetlana Rosseva) ja

Uku Kert Paidra (TMKK, õp Marju Roots)

Vanem rühm

I koht – **Rasmus Andreas Raide** (TMKK, õp Eil Saviauk ja Martti Raide)

II koht – **Algis Pauljukaitis** (H. Elleri nim Tartu Muusikakool, õp Kadri Leivategija ja Lauri Väinmaa)

III koht – **Arno Gabriel Humal** (H. Elleri nim Tartu Muusikakool, õp Pille Taniloo ja Lauri Väinmaa) ning **Julius Maaten** (TMKK, õp Mati Mikalai)

Kammerkooride konkursi võitis segakoor HUIK!

Kevadpealinnas Türil toimunud Eesti kammerkooride 12. festivalil tegid ilma noorte dirigentide juhendatavad ja üsna lühikest aega tegutsenud koorid. Kahe päeva jooksul käis žürii eest läbi 15 kammerkoori 430 lauljaga.

Kuigi rahvusvaheline žürii pidas *grand prix* voorus kolme koori taset enam-vähem võrdseks, kuulutati festivali võitjaks **segakoor HUIK!**. Dirigent **Kaspar Mänd** ütleb, et tema koor peab oma missiooniks esitada eesti noorte nüüdisautorite loomingut. Koor on osalenud Pärt Uusbergi autorikontserdil ning Evelin Seppari kammerooperi “Teine” esiettekanal.

Žürii liikme, Eesti Rahvusmeeskoori peadirigendi **Mikk Üleoja** sõnul oli

A-kategooria kooride *grand prix* tase rõõmustav. “Ka B-kategooria võitnud **kammerkoor Crede** (dirigent **Sander Tamm**) näitas väga head taset,” kiitis Üleoja.

TULEMUSED:

A-kategooria

I koht – segakoor HUIK!

II koht – kammerkoor Head Ööd, Vend

III koht – segakoor Suisapäisa

B-kategooria

I koht – EELK Püha Vaimu kiriku kammerkoor Crede

II koht – EBSi kammerkoor

III koht – kammerkoor Solare

“Peegliatrikid”

11. mail esitlesid kirjastus SE&JS ja Maire Tamberg Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis kogumikku “Peegliatrikid”, mis sisaldab **Eino Tambergi** mõtteid ja luulet. Raamatu koostajad on **Kerttu Liina Tuju** ja **Laine Randjärv**, saatesõna on kirjutanud **Tiia Järg**, kujundanud **Rein Seppius**.

Helilooja Eino Tambergi (1930–2010) loomingut läbivaks teemaks on armastus. Raamatu saatesõnas tõdeb Tiia Järg, et Tamberg armastas kõiki oma teoseid ja õpilasi, kaotamata seejuures oma objektiivsust. Armastuse kõrval on raamatus mõtteid loomingust ja loomisest, õpetamisest ja õnnest ning loomulikult muusikast. Esmakordselt jõuavad kaante vahele ka Tambergi noorpõlvluuletused 1940. aastate lõpust, mille avaldamiseks helilooja 2010. aasta sügisel loa andis.

Jonas Tarmi järjekordne võit USA heliloomingukonkursil

Eestist pärit **Jonas Tarmile** anti USA autorikaitseühingu ASCAP maineka noorte heliloomingukonkursi auhind. Kahe palaga viiulile ja klaverile oli 18-aastane Tarm üks 29-st esikohta jaganud võitjast sellel tunnustatud USA üleriigilisel konkursil, kuhu esitati tänavu üle 700 teose. Konkursil osalesid noored heliloojad kuni 30. eluaastani, Tarm oli noorimate võitjate seas.

Tarm, kes on ka silmapaistev viiuldaja, kolis vanematega Eestist Ameerika Ühendriikidesse 10-aastaselt. Tänavu lõpetab ta Highland Parki keskkooli ja Chicago Muusikainstituudi andekaid noori ülikooliks ettevalmistava programmi ning asub seejärel õppima New Englandi konservatooriumis Bostonis, kuhu ta sel kevadel vastu võeti.

Sel aastal on Tarm võitnud veel mitu olulist heliloomingukonkursi Ameerika Ühendriikides, nende hulgas esikoha Ameerika Üleriigilise Muusikaõpetajate Assotsiatsiooni (MTNA) üleriigilisel konkursil, Illinoisi osariigi Muusikaõpetajate Assotsiatsiooni (IMEA) konkursil ja Chicago Muusikainstituudi konkursil "Generation Next".

Saja-aastaselt ASCAPil on üle 360 000 heliloojast ja muusikakirjastajast liikme. Tänavuse konkursi žüriis olid heliloojad Samuel Adler, Eve Beglarian, Yotam Haber, Tamar Muskal, Roberto Sierra, Augusta Read Thomas ja Randall Woolf.

Tarmi võidupala ning teisi teoseid saab kuulata Chicago klassikaraadio WFMT kodulehel www.wfmt.com.

Tambergi "Odüsseus" Kuusalu Kunstide Koolis

Kuusalu Kunstide Koolis tuli ettekan-
dele **Eino Tambergi** noorpõlveoperett
"Odüsseus". Tamberg kirjutas selle 15-aas-
taselt Nõmme Gümnaasiumis õppides oma
klassiga esitamiseks. 2009. aastal tuli heli-
looja Kuusalu Kunstide Kooli muusikaloo
õpetaja Olev Oja kutsel kohtuma muusika-
kooli õpetajate ja õpilastega, kus pärast väi-
kest kontserti õpetajate toas vesteldes tek-
kis idee tuua Kuusalus lavale koolimuusi-

kal. Tamberg lubas oma esimese opereti
"üles soojendada". Osad, mis polnud enam
säilinud, taastas ta mälu järgi. Klaviir ja lib-
reto (libreto autor Kulno Süvalepp) asuvad
Kuusalu Kunstide Koolis. "Odüsseuse" uus
versioon jäi ühtlasi helilooja viimaseks teo-
seks. Eino Tamberg lahkus meie hulgast
2010. aasta detsembris.

Kuusalu Kunstide Koolis tegutseb süm-
fooniaorkester, keskkoolis õpivad tublid
lauljad ja tegutseb näitering. "Odüsseust"
mängiti Kuusalu Kunstide Koolis 22. – 26.
aprillini. Opereti lavastajaks oli Kuusalu
Keskkooli näiteringi juht **Saima Kallion-
sivu**, koormeister **Taavi Esko**, klaviiri or-
kestreerija ja dirigent **Ott Kask**. Idee autor
ja orkestri kontsertmeister oli Kuusalu
Kunstide Kooli direktor **Kadi Katariina
Sarapik**.

"Odüsseuse" lõpuhetk.
FOTO TIIT BLAAT

Ewert and the Two Dragons rahvusvahelisel turneel

Aprillikuu jooksul on ansambel **Ewert and The Two Dragons** vii-
binud kahel kontinendil, neljas riigis ja
andnud kokku 15 kontserti. Aprilli lõ-
pust augusti alguseni on ansambli kin-
nitatud üle kahekümne kontserdi mit-
mel pool Euroopas – see on rahvusva-
heline turnee, millisega pole pikka aega
hakkama saanud ükski eesti popbänd.

Seni on menukaimad olnud etteas-
ted Prantsusmaal, kus plaadifirma
Talitres väljastas aasta algul ka bändi al-
bumi "Good Man Down". Trummar
Kristjan Kallas meenutas, et umbes
aasta tagasi kuulas bändi plaadipresen-
tatsiooni Sõpruse kinos vaevu saalitäis
inimesi. Nüüd, Pariisi kontserdil, täitus
saal kiirelt ning paljud fännid jäid isegi
ukse taha.

Draakonitest on kirjutanud mitmed
Prantsuse suured ajalehed, ajakirjad ja
veebiväljaanded. Nad andsid intervjuu
rahvusvahelise telekanali France24 kul-
tuurisaatele ning esinesid suuruselt teise
telekanali France3 jutusaates "Ce coir
(ou jamais)", mida jälgib keskmiselt 600
000 silmapaari.

Mees, kes Eesti draakonid Prantsus-
maale tõi ja kõik kontserdid ning mee-
diaesinemised organiseeris, on plaadi-
firma Talitres omanik **Sean Bouchard**,
kes usub bändi edusse ja arvab, et Eesti
poisid võivad müüa Prantsusmaal üle
10 000 plaadi.

Peale Prantsusmaa esineb Ewert and
The Two Dragons tänavu Soomes,
Rootsis, Lätis, Tšehhis, Saksamaal,
Itaalias, Austrias, Hollandis, Belgias,
Islandil, USA-s ja Kanadas. Bändi ainus
kodumaine ülesastumine sel suvel toi-
mub 15. juunil "Rabarockil". (ERR)

Strand... Rand II

Strand... Rand

Meie maa on nii väike, et sidemed ulatuvad yhest kaarest teise. Mu isaema-poolse vanavana isa nimi oli Salström ja onu eest oli Naissaare rootslastest pärinev mees, Sofia kauge sugulane. Kiindusin mõne Strand... Randi esikplaadi koraali usutundesse. Kuni selleni, et olen viisi “Kas sureb nyyd mu kõige armsam elu” oma vanaema ja sõbra kirstu juures laulnud. Hiljem rahvaluule arhiivis vaharulle mängitades selgus, et mõni sealne viis kõlas originaalis meesterahva suust ja tiba teisiti, aga yletulekus loebki tundlikus, mitte noodipilti klammerdumine. Mullu Ruhnu sattudes armusin sealse vana puukirikku akustikasse. Nydseks on rannarootsi koraale laulnud veel Heinavanker, Triskele ja Linnamuusikud. See on teisest Strand... Randist rääkimise lähtelal.

Nii esitajail kui kuulajail on oma eestirootsluse ulmad. Yks võlu on kindlasti koraalide pitsilised melismid. Mõnede viiside (“Ma olen maa peal võõras”, “Mig dagen flyr”) võimsad kujundid joonistuvad seekord täpsemalt välja. Ka paralleelid kõnelevad. Meelika Hainsoo laulab elegantset Vormsi versiooni yldtuntud loost “Mu syda ärka yles”. Muidu on see puhas ylistuslaul, siin aga nukra helguse ja Robert Jürjendali lautoliku kitarriga tembitud ajasygavusest ilmunud teine hääl. Sofia Joons lisab “Nu vilar hela jordenis” toredata lisamyndi muiste koolitundideski käibinud palale “Nyyd hingvad inimesed”. Hiiu kandle laineil liikuv saladuslik “När solen...” on teine juveel. Vemmalvärsiikes “lauuleikides” kõlab lust, instrumentaalides on kelmi tantsulisust ja rannalist meditatsiooni. Ainult viiuli poognatöö polnud

muiste too muusikakoolist saadud pidev, vaid ikka karusem ja katkendlikum. Vahel muutub too korralikkus mulle natuke igavaks. Kui mõni diasporaa materjali plaadistus on emamaa rahvamuusika matriitsiga liiga sarnane, siis peaks ju kysima, kas selle rahvakillu helimaailmas nende Aibolandis elatud aastasadade jooksul tõesti midagi ei muutunud. Keeles ja kommetes nihkus mõndagi, sellele viitab teise ilmasõja ja sunnil Rootsi läinud eestirootslaste kohanematus. Ent unustagem kius. Selle plaadi puhul tuleks avada syda, tunnetada laulude hingevärinat ning pillilugude kerget. Näha neis vilksatamas pilte nii arhiividest ellu tõusnud minevikust kui ka esitajate tänapäevast. Sulamta ju on, kaua valminud ja hoolikalt tehtud.

LAURI SOMMER
kirjanik ja muusik

Heino Eller. Complete Piano Music Volume Two. Sten Lassmann.

Toccata Classics

Briti plaadifirma Elleri klaverimuusika sari on tunnustus noore pianisti Sten Lassmanni sõakusele ja võimekusele. Mängida väikese Eesti klaveriklassika huviäratavaks Inglismaal on saavutus. Vormistada oma õpingu- ja uurimisaastate tulemus nauditavateks helisalvestisteks on aga etappi loov nii meie muusikakultuuris kui ka interpreedi enda loominguumaastikul. 2004. aastal määras Briti Nõukogu noorele eesti pianistile Sten Lassmannile stipendiumi. Eelnevalt Eesti muusikaakadeemias ja Pariisi konservatooriumis õppinud Sten Lassmann on

praegu Londoni Kuningliku Muusikakadeemia doktorantuuris, teemaks Heino Elleri klaverilooming ja selle täismahus salvestamine seitsmele CD-le.

Käesoleva plaadi avalood on 1950. aastal kirjutatud sonatiin fis-moll ja “Kaheksa pala” (1948). Eriti viimased on justkui koolitükiks mõeldud, nende rõhutatud rahvuslikkus on Elleri fantaasia ja kompositsioonitehnika põnev proovilepanek. Ta oli tõeline meister, mida tahes komponeerides. Sellise muusika ettekandmine nõuab interpreedit suurt tõsidust või erku huumorimeelt. Lassmannis prevaleerib esimene. Sellepärast tunduvadki täiuslikumad edasised, varasemast ajast (1909–1939) pärit väikepalad ning ka ulatuslikumad teosed nagu leinamarssi meenutav “Episood revolutsioonijast” (1917) ning “Teema ja variatsioonid” (1939). Kolmekümneaastase Elleri “Episood” ligi kolmekümne Lassmanni esituses on süvatõsine, traagilis-mõtliku alltekstiga. Hõrgult kaunid ja samas ilmsad-siirad on 1909–1910 loodud imelühike “Sostenuto g-moll”, “Allegretto moderato c-moll”, “Kurb laul” ja “Andante E-duur”. Minu meelest on see plokk eriti võlu, noore Lassmanni parimat mina “reetev”, CD parim osa. Elleri peene muusikalise koe hillitsetud romantilisus, mis maksab lõivu ka tollastele suundumustele ekspressionismi ja impressionismi vallas, jääb isikupäraseks.

Mainitud teoste järgnevad neli prelüüdi kolmandast prelüüdi raamatust. Selle järel tuleb “Moderato assai ehk teema ja kümme variatsiooni” on kirjepildis küll üheteistminutine (suur)teos, ent koosneb taas alla minuti kestvatest pisipaladest. Plaadi lõpetab ulatusliku arendusega “Eesti tants” (1934). Tahan rõhutada, et miniatuuridest koosneva seitsmekümne minutise terviku koostamine on keeruline ja nõuab niihästi maitset kui ka tarkust. Tunnan intuiitselt, et Elleri hingelaad harmoneerub noore Lassmanni omaga.

Tahaksin näha-kuulda (andku Sten Lassmann mulle andeks) noore inimese avatust rõõmule. Tema tõsimeelsus kannab juba praegu justkui (elu)traagikast pärinevaid allhoovusi. Ja veel oleks huvitav kü-

sida maestra Heljo Sepalt, k u i lähedale on n-õ pedagoogiline kolmas põlvkond (ehk Sten Peebu poeg Lassmann) Ellerile kui muusikule ja kunstnikule jõudnud. Sepp õppis Ellerite peres helilooja abikaasa Anna juures klaverit, teisi muusikaaineid õpetas Heino Eller ise. 1938. aastal pälvis Sepp Briti Nõukogu muusikastipendiumi õpinguteks Londonis, ta on kogu elu olnud kirjglik Elleri interpreet. Peep Lassmann oli aga Heljo Sepa õpilane.

VRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Kes sa oled. Oleg Pissarenko.

Oleg Pissarenko

Kui arvestada ka tunamullu kitarrist Ain Aganaga kahasse salvestatud duoplaati, on käesolev juba seitsmes Oleg Pissarenko album alates 2002. aastast. Instrumentaalse nišimuusika kohta (ja seda ju jazz kahtlemata on) on tegemist võrdlemisi haruldase produktiivsusega, ja mitte ainult Eesti kultuurilist, rahalist ja demograafilist konteksti silmas pidades. Aga tublidust tuleb tunnustada, seda enam, et Pissarenko salvestusi saadab alati kõrge kvaliteet.

Festivalil “Jazzkaar” esitletud “Kes sa oled” vältab napid kolmekümne üheksa minutit ja sisaldab kuut pala, millest kaks (“Loodu” ja “WM”) on juba ilmunud mainitud duoplaadil “A2O”. Ülejäänud neli kompositsiooni näikse olevat uus, varem plaadistamata materjal. Pissarenko ansamblikaaslasteks on trummar Ahto Abner, bassist Mihkel Mälgand ja klavpillimängija Raun Juurikas, kes loovad paeluva bändikeemia. Eriti värskeid värve lisab Juurikas, kelle helimaailm mõ-

jub lausa kinematograafiliselt. Kuid grupi kõla kaalukaim komponent on muidugi siiski Pissarenko metallkeeltega akustiline kitarr, mis lisab lugude unistavale, unelevale hämarolekule veidi reaalsema dimensiooni. Pissarenko muusika puhul on räägitud minimalismist ja ega see märksõna väga vale olegi. Siiski on kuue pala seas ka aktiivsemaid ja kontrastrikkamaid. Näiteks loo "Eriline tavaline" lõpuosas kogub tuure ka üsna korralik gruuv.

JOOSEP SANG

Schulhoff, Webern, Rääts, Vask. Prezioso String Quartet.

ERP

Keelpillikvartett Prezioso on välja andnud oma esimese albumi. 2005. aastast tegutsevasse ansambliisse kuuluvad Hanna-Liis Nahkur, Mari-Katrina Suss, Anne Ilves ja Andreas Lend.

Plaadi mängima pannud, on lin ausalt öeldes hämmingus. Kui keegi oleks andnud mõistatada, poleks ma eluski osanud pakkuda Eesti keelpillikvartetti... Ansambli kontserdile polnud ma varem sattunud, kõlakogemus puudus. Esmalt torakab kõrva tohutu ühtsus kõlas ja mõtlemises. See ei ole mitte nelja proove teinud muusiku koosmäng, vaid tervikorganismi esitus. Teiseks, repertuaar tundub üdini omane – mängus pole mitte midagi juhuslikku, läbi tunnetamatut või mõtlematut. Seletuse leidsin ansambli koduleheküljelt, kust vastu vaatav kontserdigraafik on üllatavalt tihe. Tõsi, hulk kontserte on koos levimuusikutega. Aga mis sellest, nii kaua kui see ei mõjuta negatiivselt põhitegevust, klassikalise muusika esitamist, vaid usutavasti toetab, annab esinemiskogemust, aitab maha võtta ülearust lavanärvi. Kalendrist näeb ka,

et plaadile valitud teosed on kavas juba mitu aastat, korduvalt esitatud ja korralikult sisse mängitud. Ja ei saa öelda, et ansambli eesmärk oleks üksnes ülim "pretsiisus", nagu pretensioonikast nimest võiks arvata. Mäng mõjub loominguliselt, lähtub teoste karakterist ja vormist ning on emotsionaalne ja paeluv.

Plaadile salvestatud muusika on kirjutatud viimase saja kümne aasta jooksul. Esmalt Erwin Schulhoffi "Viis pala keelpillikvartetile" (1923) – naksakate rütmidega tant-susüit. Siis vanim teos, Anton Weberni üllatuslikult romantiline "Langsamer Satz" (1905). Jaan Räätsa kuulsas kammerorkestrikontserdi (1961), Mihkel Keremi seade kvartetile) esitus hämmastas oma kohatise orkestraalsusega. Näiteks kuulus teema kõlab nii tihedalt, et kahtlustaks helitöötlust, mida usutavasti siiski tehtud ei ole. Uusim teos on meie armsaima lätlase Pēteris Vasksi keelpillikvartett nr 4 (2000).

Valitud kava on nüüdisaegne, kuid kergemini vastuvõetav osa sellest: Schulhoffi ja Weberniga vähem tuntut pakkuv, Räätsa ja Vasksiiga siinse piirkonna häid palu tutvustav, Schulhoffi süidiga vist ka veidi meeldida tahtev. Aga selle pisipatu võib kõige muu hea juures andeks anda.

VIRGE JOAMETS muusikateadlane

Lumekristall. Joel Rasmus Rimmel Trio.

Klaveritrio on kuninglikeim kõigist jazzikoosseisudest, kus on eriti tähtis, et kolm muusikut tasakaalustaksid üksteist ning mõjuksid ühtse tervikuna. Joel-Rasmus Rimmeli trio esimene plaat on selles mõttes positiivne üllatus. Tegemist on iseäranis õhulise muusikaga, mille tonaalsust on meie trükiajakirjandus juba seostatud kuulsas plaadifirma ECM

esteetikaga. See võib ju olla noore muusiku natuke idealistlik debüüt, kuid ta kõlab sellegipoolest küpselt ja veenvalt.

Aleksandra Kremenetski aktendid trummidel on delikaatsed ja kohati vaevu märgatavad, tema mängus on kogu tagasihoidlikkuse juures väga palju kõlavärvinguid. Tähelepanu pälvib ka lüüriline, kuid samas tehniliselt täpne bassist Heikko Rimmel, kes joonistab poognaga unelevaid passaaže ja loob omalaadse melanhoalse meeleolu. Mitu pala manab silme ette konkreetseid visuaalseid kujundeid. Nii võib nostalgilise kõlaga nimiloost "Lumekristall" leida midagi vanaaegset talvist piltpostkaarti meenutavat. Kõrvu hakkab ka müstiline ja eriline eestipärasus, mida sellises kosmopoliitilises mainstream-jazzis üsna harva leiab. Rahvusvahelises jazzis on Rimmelile olnud suureks inspiratsiooniallikaks Brad Mehldau, kelle oskusest meloodiaid kujundada on Rimmel tõepoolest midagi ka plaadile kaasa võtnud. Näiteks kõlab pisut mehldaulikult "Oodatud ootamatus", minu lemmikpala sellel CDI. Ansambli liikmete omaloomingu kõrval on plaadil ka üks vaimuliku rahvaviisi töötlus; kaasa teeb ka lauljanna Jana Abzalón. Kokku võttes, oma peaaegu tekitada emotsioone on "Lumekristall" täitnud.

IVO HEINLOO jazzikriitik

Akedia. Maikameikers. Maikans

Aastast 2004 tegutsev Maikameikers Tartust kujunes esimeste väljaannetega ("8Hz", EP "Topleva" ja singel "Elevandid") eesti dub'i lipulaevaks. Paariaastase pau-

si järel on ansambel tagasi teise kauamängivaga, suhtudes seekord oma tiitlisse mõneti eneseirooniliselt, isegi distantseeruvalt. "Akedia" näitab kollektiivi liikumist eksperimentaalsema, ambient-elektroonilisema muusika poole.

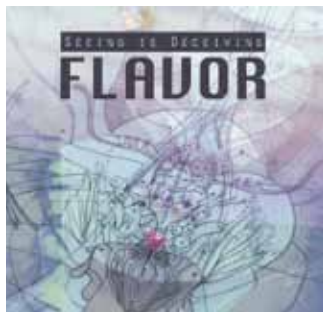
Minimalism on Maikameikersi meetodiks terve plaadi vältel. Plaati alustav nimilugu ratsutab korduva fuzz-bassi käigu seljas, trummid kütmas mootorset funk'i. Skeletilise fooni taustal "mikrofoneerib" Indrek Spungin, püüdes kuulaja tähelepanu oma veidi moonutatud tämbriga spoken word esitusega. Sürraalses loos "Kevadega peaksid asjad liikvele minema" soleeerib Alan Proosa. Eneseiroonilised, urbanistlikud ja ängistavad tekstid panevadki mõlemal puhul kõige enam kuulama. Plaadi esimene põige ambient-muusika territooriumile ("Alajaamade tume taevas") on ühtlasi kõitvaim. Diskoliku hi-hat'i muustriga gruuv on endiselt olemas, ent leebem, sünteetilisema bassiga. Esile tõusevad mahedad süntesaa-tori-sound'id ja krõbinad. Varajane Tortoise oleks sellise tulemuse üle uhke. Alles loos "Elektriisa" kuuleb Maikameikersi klassikalist stiili. See on ka plaadi lühim pala, selge singlipotentsiaaliga. Järgmises loos loob rütmi vaid metronoomi tiksumine ning viies pala on kuusteist minutit puhast ambient'i: dissonantne, hämar ja abrasiivne, kõike muud kui kerge kuulamine. Kui plaadil "8Hz" tundusid gruuvivabad palad täitematerjalina, siis "Luunja hümn" kõlab tõsise kunstilise statement'ina. Selle helimaastik on liustikuline, ent heliklastrite osas on areng jälgitav. Kui poole pealt tulebki sisse industriaalne rütm, kõlab selle perkussiivsus moonutatult. Võib-olla selline ongi dub-muusika nägu, justkui pärast Jamaica igavese suve asendumist pika tuumatalvega. Enesekor-damises Maikameikersit kindlasti süüdistada ei saa.

ERKKI HÕBE muusik

Seeing is Deceiving. Flavor.

Flavor

Kvartetis Flavor musitseerivad saksofonist Indrek Varend, klahvpillimängija Madis Muul, bassist Raimond Mägi ja trummar Peep Kallas,

plaadil teeb kolmes loos kaasa ka lauljatar Tuuli Velling ja ühes palas kitarrist Endrik Maripuu. Noorte pillimeeste muusika passib vahest kõige paremini *nu jazz'i* lahtrisse. Omaloomingulistes palades on häid mõtteid ja võtteid, loomingulisi ambitsioone ja mastaapset mõtlemist. Ühesõnaga – sisu on. Mis on probleem, minu jaoks üsna suur ja häiriv, on nende loovmõtete pakend ja presentatsioon. Plaadi produkt-

sioon, helikujundus vaesustab tavalvalt üldilmet, see on kuiv, üheülbaline, kõlavaene. Näiteks lugu “Antarctica” võiks olemuselt, meeleolult olla ehtne kosmosereis, kuid ta ei kerki kuigi kõrgele. Sellele järgneva laulu “Can You Do It?” selgrooks on toimiv biit, kuid kaasakiskuvat klubijazzi ühekülgse kõlapildi tõttu ei sünni. Ütlen veel kord, et asi pole muusikalises materjalis ega loomingulises mõtlemises, vaid sel-

les, mida on suudetud (või ei ole suudetud) ette võtta arranjeerimise-produutseerimise faasis. Plaadi parim pala on muusikaliste sündmuste poolest rikas nimilugu “Seeing is Deceiving”, mis meeldib kindlasti neile, kes armastavad fusion-jazzi ja proge sõpruskohtumisi. Üldiselt võiks aga albumil rohkem värvi ja maitset olla. *More flavor!*

JOOSEP SANG

KUULA KA NEID

VIP. Dramamama.

Fono Music OÜ

Väga veenvalt vana bluusrocki ja *hard rock'i* atmosfääri taaselustav album sisaldab kümmet, valdavalt ühisloominguna sündinud laulu. Dramamama kesksed jõud on kitarrist Laur Joamets ning laulja ja kõikide laulusõnade autor Mikk Tammepõld.

Sea Colours. Alexey Kruglov and Jaak Sooäär Trio.

SoLyd Records

Mullu Tallinnas salvestatud ja tänavu Venemaal välja antud plaadil esitavad vene saksofonist ning eesti kitarrist (koos bassist Mihkel Mälgandi ja trummar Tanel Rubeniga) omaloomingut ning palu Võssotski ja Sviridovi sulest.

Disko kuul. Gerli Padar & The Moon.

XEQT Group

Gerli Padari uus ansambel esitab swingi- ja bossanoovarütmi valatud tõlgendusi sellistest üheksakümnendate aastate hittidest nagu Best B4 “Sa valisid mind”, Tuberkuloitedi “Lilleke rohus”, Nancy “Keegi teine”, Smilersi “Tantsin sinuga taevas” jne.

Supernatural. Tiger Milk.

Tohuwabohu Music

Tiger Milk on trio, kuhu kuuluvad lauljatar Eva K (Eva Vaino) ning muusikud Meelis Meri ja Ville Veering. “Supernatural” sisaldab ühiselt loodud vokaalelektronilisi palu, sealhulgas singleid “Another World” ja “Define Love”.

Electric Dixieland. Andres Roots Roundabout.

Roots Art OÜ

Ülitegusa bluuskitarristi Andres Rootsi värskem üllitis on nelja instrumentaalpalaga EP, kus peale ansamblijuhi mängivad kitarrist Martin Eessalu ja trummar Raul Terep.

The Finck Album. Theatre Bel-Etage & Mart Sander.

Theatre Bel-Etage

Mart Sanderi juhitud orkester esitab briti kergemuusika looja Herman Fincki (1872–1938) meloodiaid. Kaastegevad on lauljatarid Pirjo Levandi ja Kelli Uustani.

Tuuba

MADIS VILGATS
tuubamängija

*Kunagi sattusime ühe Saksa-
maa sümfooniaorkestri las-
tekontserdi vaheajal koos
teiste kolleegidega tutvus-
tama publikule oma inst-
rumente. Minu suurimaks
rõõmuks osutus väikeste
laste seas väga populaarseks
pilliks just tuuba. Suur ja läi-
kiv hunnik krussi keeratud
torusid ja nuppe, mis tegi
veel naljakat madalat häält,
ei jätnud vanemaidki ini-
mesi külmaks. Tõenäoliselt
oli paljudel tänapäevaste tuu-
bamängijatelgi just selline
esmaohtumine oma pilliga.
Järgnevaga prooviksin natu-
ke tutvustada seda kentsa-
kat, suurt ja säravat pilli,
mis on üks paganama suur
nuhtlus, kui temaga on vaja
koos kuhugi reisida.*

Alustuseks veidike ajaloost. Esimene tuuba patenteeriti 1835. aastal, sümfooniaorkestrites hakati teda kasutama veidi hiljem. Siiani täitis vaskpilirühma bassi ülesannet tavaliselt ofikleid (*ophicleide*) või veel varematest aegadest pärit serpent. Need instrumendid aga ei suutnud end sümfooniaorkestris õigustada. Hector Berlioz oli üks esimesi heliloojaid, kes oma "Fantastilises sümfoonia" otsustas hiljem ofikleidide asemel kasutada tuubasid, sest tuubad sobisid paremini kokku

tromboonide kõlaga ning pakkusid jõulise-
mat ja toetavamalt tämbrit just madalamas
registris.

Klassikalises muusikas kasutatavad tuu-
bad võib üldiselt jagada kahte rühma: bass-
ja kontrabasstuubad. Basstuubad on Es- ja
F-, kontrabasstuubad C- ja B-häälestusega.
Tuubakunstniku arsenalil kuulub tavaliselt
kaks pilli: Ameerikas ja Skandinaavias
enamjaolt F- ja C-tuuba, Saksamaal F- ja
B-tuuba. Heliteosed, kuhu on madalaid
vaskpille rohkem ja suurekõlaliselt sisse
komponeeritud, näiteks Prokofjevi "Romeo
ja Julia", Bruckneri Kaheksas sümfoonia,
Šostakovitši Viies sümfoonia jt, mängitakse
kontrabasstuubaga, kuna sellel on suurem
ning natuke tumedam kõla just madalamas
registris. Basstuuba on väiksema kerega,
kõlalt väiksem ning paindlikum, sellega
mängitakse teoseid, kus tuuba ei lähe väga
madalale, näiteks Delibes'i "Coppelia",
Berlioz'i "Fantastiline sümfoonia", või läheb

liiga kõrgele (Mussorgski "Pildid näituselt"
osa "Bydlo").

Kuna muusikud on tihti lõbusad ini-
mesed, on kolleegide kohta aastakümnete
jooksul tekkinud erinevate pillide töö- ja
mänguspetsiifika tõttu mitmeid nalju.
Nendes naljades paistavad tuubamängijad
silma üldiselt oma lihtsameelsuse ja aeglu-
suga. See on tõenäoliselt seotud tuuba üles-
andega orkestris. Kui näiteks viiulitel on
emotsioonidest nõretavad meloodiad, siis
tuubamängija mängib (kui ta just parasjagu
pause ei loe) toonika-dominant-toonika.
See on võib-olla küll natuke liialdatud, aga
väga tihti on tuubal orkestris üsna vähe
mängida. Näiteks terves Dvořáki Ühek-
sandas sümfoonia saab tubist mängida ai-
nult teise osa alguses ja lõpus, kokku kuus-
teist takti. Räägitakse, et kui Dvořák oma
Üheksandat sümfooniat kirjutas, oli seda
lugu mängiva orkestri tuubamängijal Dvo-
řáki naisega salajane armusuhe. Dvořák

teadis sellest ja kirjutas tuubamängijale kätemaksuks ainult teise osasse partii, et too ei saaks proovide ajal minema hiilida, kui helilooja ise seal viibis. Nali naljaks, kuid üsna tihti ettetulevate lihtsamate partiide tõttu ei olnud tuubamängijatel veel lähimenevikuski harjutud ootama virtuoossust või sügavamat muusikaalsust.

Teatava tõuke tuuba arenguks tõsiselt võetavaks muusikainstrumendiks on kindlasti andnud soolorepertuaari teke. Kuna tuuba on klassikalises sümfooniaorkestris üks nooremaid pille ning mängijate tase oli veel 20. sajandi keskpaigani üsna kõikumv, kirjutati esimene kontsert tuubale alles 1954. aastal, heliloojaks Ralph Vaughan Williams. Paul Hindemithi tuubasonaat, mida peetakse samuti üheks esimeseks, kirjutati 1955. aastal. Järgnenud aastakümnetel lisandus mitmeid teoseid, tuntumatest heliloojatest võiks nimetada John Williamsit, Krzysztof Pendereckit, Bruce Broughtonit, Aleksander Arutjunjani, eestlastest Eino Tambergi ja Mati Kuulbergi. Just tänapäevasemad teosed on komanud ja avardanud nii instrumendi kui ka mängija piire ja on lõpptulemusena nii mõnestki orkestripartiist oma loomult meeletult kaugele.

Kuna tuuba originaalrepertuaarist on puudu väga suur osa erinevatest ajastutest pärit suurepärasest ja olulist muusikat, kasutatakse tuubaõppes ning ka kontsertidel palju arranžeeritud muusikat. Mängitakse näiteks flöödi-, oboe-, fagoti- või tšellosonaate barokiajastust, erinevaid palu romantismiperioodist. See võib eespool mainitud instrumentide mängijatele tunduda pühaduse teotusena, aga tuleb kahjuks "varastada", kui endal pole. On ju loogiline, et pillide mängima õppimise ja interpreedi muusikalise arengu juurde kuulub erinevatest ajastutest erinevate teoste mängimine. Suhtumine tuubasse kui muusikainstrumenti ja mitte ainult bassifunktsiooni täitvasse pilli on sünnitanud maailma nii mõnegi tuubamängija, keda võib tõsimeeli kunstnikuks nimetada. Meenub paari aasta tagune rahvusvaheline "Aeoluse" konkurs Saksamaal, kus finaali jäid võistlema trompet, tromboon ja tuuba ning võitjaks pärjati tuubamängija, või kui 2005. aastal võitis Saksamaal noorte muusikakonkursil, kus osalesid kõikide instrumentide esindajad, esimese koha samuti tuubamängija.

Orkestris mängides teevad tuubamängijale suurt rõõmu teosed, kus saab palju ja valjusti mängida. Muidugi tuleb koosmängul arvestada oma kolleegidega, sest orkes-

Suhtumine tuubasse kui muusikainstrumenti ja mitte ainult bassifunktsiooni täitvasse pilli on sünnitanud maailma nii mõnegi tuubamängija, keda võib tõsimeeli kunstnikuks nimetada.

ter on ju üks instrument. Vägaigi nauditav on mängida koraaliosi ja muid löike näiteks koos tromboonirühmaga, kui kõik pillid on väga hästi hääles ja balansis. Sellised õnnestumised rühmaga või ka soolodega tekitavad alati suurepärase tunde, et on panustatud kogu orkestri esitusse, olles osa publikule pakutud elamusest.

Üks levinumaid kammermuusikavorme, kus tuuba figureerib, on vahest vaskpillikvintett, kus mängitakse koos metsasarve, trombooni ja kahe trompetiga. Laiemale üldsusele on ilmselt natuke tundmatum tuubakvartett. Traditsioonilisse tuubakvartetti kuulub tegelikult ainult kaks tuubat, ülejäänud kaks on B-tuubast oktav kõrgemad sugulaspillid eufoniumid. Eestiski teatavates 1990. aastate teisel poolel ansambel

Uinuvate Tuubade Kvartett. Sellisele kooslusele kirjutasid muusikat näiteks Mati Kuulberg, Eino Tamberg ja Enn Vetemaa. Viimasel ajal on tekkinud ka ansambleid, kus kõiki partiisid mängivad ikkagi tuubad.

Peale klassikalise muusika on tuuba kasutatust leidnud ka džässmuusikas ja seda juuba žanri sünnist alates. Algpäraselt kasutati tuubat põhiliselt väljas mängides, kuid praegugi on ta erinevates džässkoosseisudes täiesti omal kohal.

Paar korda, olles koormatud ka tuuba ja väikese kohvriga, ronides rongi või seistes lennujaamas järjekorras, olen tabanud end mõttelt, miks ma seda kõike teen. Vastus on lihtne: sest see meeldib mulle väga, ja mitte ainult sellepärast, et pill on suur, särav ja teeb naljakat madalat häält.

Ofikleid, pill mida kasutati orkestris enne tuubat.
FOTOD INTERNETIST

Corelli Music

CORELLI MUUSIKASUVI AD 2012

Barokkansambel
Corelli Consort 20!

Suur juubelikontsert 27. juuni 2012
Mustpeade Maja

J. S. Bach – KOHVIKANTAAT

TOETAME KOOS
Uderna hooldekodu
vanakesi!

19.07.2012 Suure-Kõpu mõis

20.07.2012 Saka mõis

21.07.2012 Vihula mõis

22.07.2012 Uderna mõis

Corelli Consort, Guido Kangur,
Jüri Kuuskemaa

23.-25. august 2012

Erinevad Tallinna tornid ja
säraavad esinejad!

Avakontsert 23.08.2012

TALLINNA TELETORNIS

Info mõisatest ja festivali kava www.corelli.ee

Piletid: **PILETILEVI**, Statoil ja võimalusel tund enne algust kohapeal

●●● EestiPäevaleht

SIRP

Birgitta Festival

11.-20. AUGUSTIL PIRITA KLOOSTRI VAREMETES

TIPPHETKED TALLINNA KULTUURISUVES!

LAUPÄEV 11. AUGUST 20.00

CARL ORFFI LAVASTATUD
ORATOORIUMID **CARMINA BURANA**
& **APHRODITE TRIUMF**

PÜHAPÄEV 12. AUGUST 20.00

CESARE PUGNI BALLETT **ESMERALDA**

ESMASPÄEV 13. AUGUST 20.00

DMITRI ŠOSTAKOVITŠI OOPER **NINA**

TEISIPÄEV 14. AUGUST 20.00

GIACOMO PUCCINI OOPERID
MANTEL & GIANNI SCHICCHI

REEDE, LAUPÄEV 17., 18. AUGUST 20.00

W. A. MOZARTI OOPER **DON GIOVANNI**

PÜHAPÄEV, ESMASPÄEV 19., 20. AUGUST 20.00

SHOW-VOKAALGRUPP **VOCA PEOPLE**

9 771406 1946018

FESTIVALI KUNSTILINE JUHT ERI KLAS | TALLINNA FILHARMOONIA | TEL 669 9940 | WWW.BIRGITTA.EE

PILETID: KUNI 15.05. 32/25 EUR. ALATES 16.05. 39/32 EUR. Piletid Piletilevi, Piletimaailma müügipunktidest ja internetis: piletilevi.ee ja piletimaailm.com